

TISZAÚJVÁROS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA JEGYZŐJÉTŐL

☒ 3581 Tiszaújváros, Bethlen Gábor út 7.

☎ 49 / 548-014

☎ 49 / 548-011

Honlap: www.tiszaujvaros.hu

E-mail: phivatal@tujvaros.hu

Iktatószám: VII/365-18/2024.

A javaslat előkészítője:

Makrányiné Tamási Tünde osztályvezető

Vismeg Monika osztályvezető-helyettes

Gyurisné Sziklási Rita munkatárs

Készült: 2024. szeptember 10.

Előkészítő tisztségviselő:

Dr. Fülöp György polgármester

J A V A S L A T

a helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításról szóló rendelet elfogadására

Tisztelt Képviselő-testület!

Az Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya által összeállított és a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal által megküldött szakmai tájékoztató alapján a Polgármesteri Hivatal felülvizsgálta a helyi jelentőségű védett természeti területeket Tiszaújváros közigazgatási területén belül a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) előírásaira figyelemmel.

A jelenleg hatályos jogszabályi környezet értelmében e tárgykört külön, önálló önkormányzati rendeletben szükséges szabályozni.

A települési önkormányzat csak természeti területet, védelemre érdemes földterületet nyilváníthat védetté.

Az elmúlt időszakban 4 helyi jelentőségű védett természeti terület volt Tiszaújvárosban, melyeket a 70-es évek végén, illetve a 80-as évek elején nyilvánítottak védetté:

1. Tiszaújvárosi-gyep
2. Tiszaújvárosi Kisfaludi-erdő

3. Tiszaújvárosi Morotva-erdő

4. Tiszaújvárosi Tisza-sziget

A felülvizsgálat eredményeként és a jogszabályi előírásnak megfelelően kezdeményeztük a Tiszaújvárosi Kisfaludi-erdő esetében a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságánál a védettség feloldását, tekintettel arra, hogy az Északerdő Zrt., mint az erdő kezelője letermelte a faállományt. A Bükki Nemzeti Park Igazgatósága egyetértett a Tiszaújvárosi Kisfaludi-erdő védettségének feloldásával.

Szakértővel elkészítettük a helyi jelentőségű 3 védett természeti terület kezelési tervét és a rendelkezésünkre bocsátott szakmai anyagnak megfelelően elkészítettük a helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításról szóló rendelettervezetet.

A helyi jelentőségű 3 védett természeti terület felsorolása 1., a kezelési tervek 2., 3., és 4. mellékletként kerülnek csatolásra a rendelettervezethez.

Tisztelt Képviselő-testület!

Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 8/2018. (III.29.) önkormányzati rendelet 34. §-ban foglaltak alapján a rendelettervezet és annak indokolása társadalmi egyeztetésre kerül. Tiszaújváros Város Önkormányzatának honlapján lévő fórumon bárki véleményt nyilváníthat a közzétett rendelettervezetről, továbbá a hirdetőtáblán társadalmi egyeztetés céljából közzétett rendelettervezettel kapcsolatos véleményét, javaslatát bárki eljuttathatja írásban, postai úton a Polgármesteri Hivatal felé. A rendelettervezettel kapcsolatban érkezett lakossági véleményekről, javaslatokról a Képviselő-testület ülésén tájékoztatást adunk.

Tisztelt Képviselő-testület!

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 17. § (1) bekezdése értelmében a jogszabály előkészítője előzetes hatásvizsgálat elvégzésével felméri a szabályozás várható következményeit és a hatásvizsgálat eredményéről a Képviselő-testületet tájékoztatja.

A Jat. 17. § (2) bekezdése szerint a hatásvizsgálat során vizsgálni kell:

- a) a tervezett jogszabály valamennyi jelentősnek ítélt hatását, különösen
  - aa) társadalmi, gazdasági, költségvetési hatásait,
  - ab) környezeti és egészségi következményeit,
  - ac) adminisztratív terheket befolyásoló hatásait, valamint
- b) a jogszabály megalkotásának szükségességét, a jogalkotás elmaradásának várható következményeit, és
- c) a jogszabály alkalmazásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételeket.

Jelen rendelettervezet várható hatásai az alábbiak szerint összegezhetőek:

Társadalmi hatások:

A rendelettervezetben foglaltak elfogadása a lakosság számára kedvezőtlen hatást nem eredményez.

Gazdasági, költségvetési hatások:

A rendelettervezetben foglaltaknak közvetlen gazdasági, költségvetési hatásai nincsenek, az esetlegesen szükségessé váló kiadásai az önkormányzat mindenkor éves költségvetéséből finanszírozhatóak.

Környezeti következmények:

A rendelettervezetben foglaltak végrehajtásának kedvezőtlen környezeti hatásai nincsenek. A védett természeti területté nyilvánítás hozzájárul a terület biológiai sokféleségének általános védelméhez.

Egészségi következmények:

A rendelettervezetben foglalt rendelkezéseknek nincsenek egészségi következményei.

Adminisztratív terheket befolyásoló hatások:

A rendelettervezetben foglalt szabályozás többlet adminisztrációs terhet nem jelent.

A jogszabály megalkotásának szükségessége, a jogalkotás elmaradásának várható következményei:

A rendelet elfogadásának elmaradása esetén az önkormányzat megsérti a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 36. § (1) bekezdésében és az 55. § (1) bekezdésében foglalt előírásokat.

A jogszabály alkalmazásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek:

A rendelettervezetben foglaltak végrehajtásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek a Tiszaújívárosi Polgármesteri Hivatal szervezetén belül rendelkezésre állnak.

Fentiek alapján készült el Tiszaújíváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításról szóló önkormányzati rendelettervezete a természetvédelmi kezelési terveket tartalmazó mellékletekkel, melyet az előterjesztéshez csatolva terjeszték a Képviselő-testület elé elfogadás céljából.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a javaslatban foglaltakat tárgyalja meg és fogadja el.

Tiszaújíváros, 2024. szeptember 10.

Dr. Juhos Szabolcs

jegyző

RENDELETTERVEZET
TISZAÚJVÁROS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

..../2024 (.....) önkormányzati rendelete

helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításról

Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdésének b) pontjában és 36. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 62. § (2) bekezdésében és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 11. pontjában meghatározott feladatkörében eljárva, Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 8/2018. (III.29.) önkormányzati rendelet 1. melléklet 3. pontjának 3.2. alpontjában biztosított véleményezési jogkörében eljáró Városüzemeltetési, Rendészeti és Városmarketing Bizottság véleményének kikérésével a következőket rendeli el:

1. §

(1) Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete helyi jelentőségű védett természeti területté (továbbiakban: védett természeti terület) nyilvánítja a

- a) a Tiszaújvárosi-gyep nevű területet, melynek kiterjedése 7,24 ha.,
- b) a Tiszaújvárosi Morotva-erdő nevű területet, melynek kiterjedése 16,74 ha.,
- c) a Tiszaújvárosi Tisza-sziget nevű területet, melynek kiterjedése 35,67 ha.

(2) A védett természeti területek ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számait a 1. melléklet tartalmazza.

2. §

Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete feloldja a Tiszaújvárosi Kisfaludi-erdő elnevezésű terület (külterület 026/1 hrsz) védettségét.

3. §

A védett természeti területek legfontosabb természeti értékeit a 2-4. mellékletek tartalmazzák.

4. §

(1) A védett természeti területek természetvédelmi kezelési tervét a 2-4. mellékletek tartalmazzák.

(2) A védett természeti területek természetvédelmi kezelési feladatait ellátó szervezet Tiszaújváros Város Önkormányzata.

5. §

Ez a rendelet 2024. október 1-jén lép hatályba.

Dr. Juhos Szabolcs s. k.
jegyző

Dr. Fülöp György s. k.
polgármester

Végső előterjesztői indokolás

Az Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya által összeállított és a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal által megküldött szakmai tájékoztató alapján a Polgármesteri Hivatal felülvizsgálta a helyi jelentőségű védett természeti területeket Tiszaújváros közigazgatási területén belül a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) előírásaira figyelemmel.

A települési önkormányzat csak természeti területet, védelemre érdemes földterületet nyilváníthat védetté.

Az elmúlt időszakban 4 helyi jelentőségű védett természeti terület volt Tiszaújvárosban, melyeket a 70-es évek végén, illetve a 80-as évek elején nyilvánítottak védetté:

1. Tiszaújvárosi-gyep
2. Tiszaújvárosi Kisfaludi-erdő
3. Tiszaújvárosi Morotva-erdő
4. Tiszaújvárosi Tisza-sziget

A felülvizsgálat eredményeként és a jogszabályi előírásnak megfelelően kezdeményeztük a Tiszaújvárosi Kisfaludi-erdő esetében a Bükk Nemzeti Park Igazgatóságánál a

védettség feloldását, tekintettel arra, hogy az Északerdő Zrt., mint az erdő kezelője letermelte a faállományt. A Bükki Nemzeti Park Igazgatósága egyetértett a Tiszaújvárosi Kisfaludi-erdő védettségének feloldásával.

Szakértővel elkészítettük a helyi jelentőségű 3 védett természeti terület kezelési tervét és a rendelkezésünkre bocsátott szakmai anyagnak megfelelően elkészítettük a helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításról szóló rendelettervezetet.

A helyi jelentőségű 3 védett természeti terület felsorolása 1., a kezelési tervek 2., 3., és 4. mellékletként kerülnek csatolásra a rendelettervezethez.

HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETEK

	MEGNEVEZÉS	TÖRZSKÖNYVI SZÁM	HRSZ.
1.	Tiszaújvárosi-gyep	4/81/TT/04	0209/8
2.	Tiszaújvárosi Morotva-erdő	4/79/TT/04	0208/2a, 0208/2b, 0208/2c, 0208/2d, 0208/2f
3.	Tiszaújvárosi Tisza-sziget	4/80/TT/04	1800/a, 1800/b, 1800/c, 1801/a, 1801/b, 1801/c, 1801/d, 1802

TISZAÚJVÁROSI-GYEP
Tiszaújváros

TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV

2024

TISZAÚJVÁROSI-GYEP
Tiszaújváros
Természetvédelmi kezelési terv

Készítette:
Demeter Zoltán

Zöld Akció Egyesület, Miskolc
2024. július

I. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVET MEGALAPOZÓ DOKUMENTÁCIÓ

1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

1.1. Összefoglaló adatok

- Azonosító név: **Tiszaújvárosi-gyep**
- Törzskönyvi száma: **4/81TT/04**
- Védetté nyilvánító jogszabály száma:
  - Tiszaújváros Önkormányzata Képviselő Testületének a 14/2012. (V.31.), 25/2011. (XII.01.), 19/2005. (VIII.31.) rendelettel módosított 24/2004. (VII.01.) rendelete a helyi értékek védelméről
  - Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 27/2017. (XII.21.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről
- Nemzetközi egyezmény hatálya: -
- Egyéb védelmi kategória: Nemzeti Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó, Taktaköz MTÉT
- Terület: **7,24 ha**
- Érintett megye: **Borsod-Abaúj-Zemplén megye**
- Érintett település: **Tiszaújváros**
- A terület középpontjának földrajzi EOV koordinátái: **799891-290478**
- Tengerszint feletti magasság: **92 m**
- A területet lefedő 1:10000-es EOV-térkép szelvény-azonosítója: 88-434
- Illetékes természetvédelmi hatóság: Tiszaújváros jegyzője
- Jogszabályban megjelölt természetvédelmi kezelő: „A védett értékek jó karbantartása, állapotuk megóvása a tulajdonos kötelessége.” (24/2004. (VII.01.) rendelet)

1.2. A terület rendeltetése

„Tiszaújváros településképe és történelme szempontjából meghatározó épített és természeti értékek – tulajdonformára tekintet nélkül – a város és a nemzet kulturális kincsének részei, ezért megóvásuk, fenntartásuk, jelentőségükhöz méltó használatuk és megfelelő bemutatásuk közérdek. A helyi védelem célja a településnek és környezetének, valamint az ott található értékes építészeti, táji, az épített környezettel összefüggő természeti elemek jellegzetességének, hagyományos megjelenésének megőrzése.” (24/2004. (VII.01.) rendelet)

A terület rét művelési ágban van. Egyben községi mintatér is, azaz a településen belül előforduló, különböző minőségű talajjal rendelkező földterületek jellemző tulajdonságainak szemléltetésére művelési áganként és minőségi osztályonként kijelölt azon terület, ahol ezek a tulajdonságok a településen belül a legjellemzőbbek.

Az érintett helyrajzi szám – a nagyobb facsoportokat nem számítva – a mezőgazdasági támogatásra feljogosító FTCV7Y23 (FTCV7317) MEPAR blokk része. A Taktaköz MTÉT, mint zonális agrár-környezetgazdálkodási célprogram részeként, a hegy- és dombvidéki madárvédelmi szántó, illetve gyep tevékenységcsoportok előírásainak betartására is lehet támogatást igényelni.

További jellemzők:

- nitrátérzékeny természeti terület
- gyenge minőségű, mennyiségű felszín közeli, felszín alatti víztesttel érintett blokk
- gyenge ökológiai, kémiai állapotú felszíni víztest vízgyűjtő területével érintett blokk
- árvíz veszélyeztetett terület

1.3. A terület jogi helyzete

- Helyi jelentőségű természetvédelmi terület

1.4. A terület elhelyezkedése, határai

ország: Magyar Köztársaság
vármegye: Borsod-Abaúj-Zemplén
kistáj: Borsodi-ártér
községhatár: Tiszaújváros
helyrajzi szám: külterület 0209/8
területe: 7,24 ha
középpont EOVS koordinátái: 799891-290478

1.5. Tulajdonviszonyok, kezelői-használati jogok

- Érintett földrészlet: külterület 0209/8 hrsz
- Tulajdonosok: Pócsi Gyula, Pócsi Róbert
- Erdőgazdálkodó: nem erdőtervezett terület
- Vadgazdálkodó: Tiszaújvárosi Vadásztársaság

1.6. A területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások

Vadgazdálkodási üzemterv:

- vadgazdálkodási tájegység: Bükkalja-taktaközi VGTE (205)
- vadgazdálkodási egység: 655400
- vadgazdálkodó: Tiszaújvárosi Vadásztársaság (azonosító szám: 05-655400-205, 3580 Tiszaújváros, Babits M. u. 38., képviselő: Bereczki András, kapcsolattartó: Csató Gábor)
- vadgazdálkodási üzemterv elkészítése: 2018

A 10 évre szóló üzemtervben nincsenek kiemelt előírások a helyi védettséget élvező területekre. A legnagyobb jelentőségű vadfaj az őz, melynek állománya folyamatosan növekszik, a növekvő terítékszám mellett is.

Településrendezési –és területrendezési terv:

A településrendezési tervben ugyan nem, de a 27/2017 (XII.21.) számú, a településképf védelméről szóló önkormányzati rendelet függelékében szerepel a Tiszaújvárosi-gyep helyi védettsége.

A Tiszaújváros 0209/8 helyrajzi számú ingatlan egy részére (2015 m²), a MAVIR ZRt. jogosultságára vezetékJogot (Tiszaújváros - Sajószöged 400 kV-os elektromos vezetékek) jegyezték be 2009-ben.

1.7. A természetvédelmi kezelés szervezete és infrastruktúrája

- A természetvédelmi kezelési terv készítői: Zöld Akció Egyesület Miskolc
- A természetvédelmi kezelés feladatait ellátó szervezetek: Az ingatlan tulajdonosa, vagy a területen gazdálkodó bérlő
- A természetvédelmi kezelés megvalósításához rendelkezésre álló tárgyi feltételek: A gazdálkodónál rendelkezésre állnak

2. LEÍRÁS

2.1. Fizikai jellemzők

2.1.1. Klimatikus viszonyok

Magyarország Kistájainak Katasztere alapján a terület a mérsékelt meleg, száraz éghajlati típusba tartozik.

A HungaroMet Nonprofit Zrt. tiszaujvárosi automata mérőállomásának adatait¹ elemezve, megállapítható az éves átlaghőmérséklet több mint 1 Celsius fokos emelkedése az elmúlt 18 évben. A 2010-ben megjelent kistájkataszterben² még 10 Celsius fokos sokéves átlaghőmérséklet szerepel, a vizsgált időszak átlaga viszont már 11 fok felett van. A melegedő tendenciát mutatja az is, hogy 2006-2014 között még 6 év átlaghőmérséklete volt átlag alatti, 2015-2023 között pedig 6 év esetében átlag feletti éves adatokkal szembesülünk.

A kiindulási 2006. év 9,5 °C éves átlaghőmérsékletéhez képest 2023-ban már 12,1 °C értékkel számolhatunk. Nem sokkal maradt el ettől a 2018. és 2019. év átlaghőmérséklete sem (11,9 és 11,8 °C).

A melegedés elsősorban nem a legmelegebb hónapnak számító júliusi átlaghőmérséklet változásából ered: 22,24 °C átlag 2006-2023 között, 20,8 - 23,9 °C közötti ingadozással. A leghidegebb januári hónap átlaghőmérsékletének változása már érdekesebb: -0,8 °C átlag 2006-2023 között, -7,4 – 3,9 °C közötti ingadozással, ami a hőmérsékleti szélsőségek növekedését is mutatja.

A szeptember és októberi hónapok átlaghőmérsékletének változása viszont jól követi az éves adatok változások trendjét. A vizsgált időszak első felében még 15,97 és 10,03 °C a két hónap havi átlaghőmérséklete, míg 2015-2023 között már 17,04 és 10,97 °C, azaz itt is tetten érhető az 1 Celsius fokos emelkedés egészen rövid időszak alatt is.

A védett területen lényeges figyelembe venni a kialakult mikroklimatikus viszonyokat is (Sajó és Tisza folyók hatása, település közelsége, fás vegetáció jelenléte).

2006-2022 között az időszak éves átlagos csapadékmennyisége 525 mm. A szélső értékek 353,2 és 945,5 mm között változnak. Ez a különbség szintén arra hívja fel a figyelmet, hogy erős ingadozás jellemzi a térség csapadékviszonyait. A csapadék eloszlását tekintve Tiszaújvárosra a május-július közötti csapadékmaximum, ill. a téli, kora tavaszi csapadékminimum a jellemző.

A területen az északi szelek az uralkodóak. A szélsőségesen erős szelek eddig elkerülték a várost, de zivatarok környezetében az utóbbi évek megfigyelései szerint, megjelentek a heves erősségű szelek, melyek nemcsak az épületek állagát, hanem a növényzetet is veszélyeztethetik.

¹ https://odp.met.hu/climate/observations_hungary/daily/historical/

² Dövényi, Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, 876 pp.

A globális trendeknek megfelelően várhatóan a nyári időszak átlag-hőmérsékleteinek további emelkedésével kell számolni, mely a kánikulai napok mennyiségének növekedését is jelenti. A téli időszak enyhülése is látszik, a kora tavasz szárazabbá és hidegebbé válása mellett, azaz a szélsőségek gyakorisága nő. A hőmérséklet várható növekedésével együtt a szélsőséges csapadékmennyiségek veszélye is emelkedik. A talaj nedvességtartalma azonban - a hirtelen felszíni lefolyás és nyári erős párolgás miatt - számottevő mértékben nem tud gyarapodni. Mindez a növényzet számára meghatározó környezeti tényező.

2.1.2. Hidrológiai viszonyok

A terület közel esik a Sajó - Tisza torkolathoz, így áradások idején – főként a tavaszi és a nyári hónapokban - időszakosan víz alá is kerülhet. A talajvíz mélysége 2–4 m között van. Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A rétegvíz mennyisége csekély, a kutak sekélyek, de bővizűek. Tiszaújváros strandkútja 62 °C-os hévizet szolgáltat.

2.1.3. Geomorfológia

A terület ártéri szintű, tökéletes síkság, 93 m tengerszint feletti magasságban. Kis átlagos relatív reliefű, egyhangú felszínű. A gyenge lejtésviszonyok miatt gyakoriak a rossz lefolyású területek, uralkodóak a nagy kiterjedésű laposok. Felszíni megjelenésébe változatosságot a Tisza és a Sajó–Hernád folyók korábbi futásirányát jelző elhagyott folyómeder-generációk visznek.

2.1.4. Geológia-hidrogeológia

A Borsodi-árteret kavicsos, ill. homokos hordalékkúp-felszín jellemzi. A korábbi lefolyást jelző, gyengébben kiemelkedő részek közti mélyedésben öntésiszap található, a nagyobb kiterjedésű mocsaras laposokra tözeges kotus talajok a jellemzőek. K felé a felszín közelében a finomabb, elsősorban löszös, iszapos anyagok az uralkodóak. Ezek fedik be az egykori bükk hordalékkúp D-i, homokosabb részét. Az anyagok széttelepítésében a holocénban megjelenő Tisza is részt vett. A pleisztocén végén a korábbi hordalékkúp felszínén a kavicsos jelleg miatt kevés helyen futóhomok formák is keletkeztek; ezeket gyakran löszös homok fedi.

2.1.5. Talajtakaró

Az ártéri kistáj talajai részben a Tisza öntésanyagain, részben a néhány deciméterrel, helyenként méterrel magasabb löszös üledékeken alakultak ki. A Tiszát vályog mechanikai összetételű, mészmentes, átlagosan 0,5% szervesanyag-tartalmú nyers öntéstalajok szegélyezik. A Tiszához csatlakozó ártéri terület vályog, agyagos vályog fizikai féleségű öntés réti talajainak szervesanyag-tartalma 1% körüli, s főként szántó és rét-legelő hasznosítás jellemzi őket. A Sajó–Hernád-sík szomszédságában lévő löszös kiemelkedéseken alföldi mészlepedékes és réti csernozjom talajok vannak.

2.2. Biológiai jellemzők

2.2.1. Vegetáció, növénytakaró

A terület jelenleg is és a folyóvizek környezetének átalakítása előtti időkben a Sajó és a Tisza folyók ártere volt. A terület vízhatása a tavaszi, nyár eleji nagyvizek idején is mutatkozik, amikor a mélyebb foltokon és a környező gyepeken is megjelennek a belvizes foltok. A terület potenciális növénytakaróját emiatt az ártéri ligeterdők és mocsarak, és a magasabb térszíneket szolonyec sziki növényzet jellemezte. A helyi védett területen a korábbi ártéri ligeterdők összefüggő foltjai eltűntek, hírmondóik a visszamaradt törékeny füzes facsoportok, vagy a törékeny fű egy-egy szoliter példányai. Az összefüggő ártéri erdők helyén ligetes tájképileg tetszetős üde gyepek maradtak vissza. A mocsarak gyakorlatilag már nem jellemzők a területen. A vizet hosszabb-rövidebb ideig a gyepet K-ről határoló árok és a hozzá kapcsolódó mélyebb területek tartják meg, ahol a időszakosan egy-két mocsári növényfaj még megjelenik, mint a vízi hídör (*Alisma-plantago-aquatica*), vagy a nyílfű (*Sagittaria sagittifolia*) kisebb gyékényes, sásos, alárendelten nádas foltok társaságában. Magyarország élőhelyeinek határozója alapján a területet a D34 mocsárrét és a P2a üde cserjés élőhelyfoltok jellemzik.

Jelen állapotában a védett területen kiszáradó ecsetpázsitos mocsárrét (*Carici vulpinae-Alopecuretum pratensis*) a meghatározó növénytakaró. Ha jók a tavaszi vízellátottsági viszonyok, akkor a gyepek magassága eléri vagy meg is haladja a 80 cm-t. Fajösszetételére jellemző a domináns réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*) mellett a rókasás (*Carex vulpina*), a kisebb foltokon a mocsári sás (*Carex acutiformis*) és a mocsári nőszirm (*Iris pseudachorus*). Kora tavasszal a réti kakukktorma (*Cardamine pratensis*) fehér virágai tűnnek föl leginkább, a gyakran még tocsogós területen. Jellegzetes mocsárréti fajokként jelen van a réti kakukkszegfű (*Lychnis flos-cuculi*), festő zsoltina (*Serratula tinctoria*) és több ezres állományban a védett réti iszalag (*Clematis integrifolia*). Látványosak a hosszúlevelű fűtösveronika (*Pseudolysimachion longifolium*) lila virágfüzérei is a nyár közepén. A nyár második felében a gyíkhagyma (*Allium angulosum*) virágzó példányai is megjelennek.

2.2.2. Flóra

A terület a Magyar flóratartomány (*Pannonicum*), Alföld flóraidék (*Eupannonicum*), Tiszántúl flórajárásába tartozik.

A helyszíni bejárások adatai szerint az alábbi jellemző fajok fordulnak elő a helyi védett területen.

**1. táblázat: A helyi jelentőségű természetvédelmi területen fellelhető jellemző növényfajok
(Készült terepi adatfölvétel és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa alapján. A biotikai adatbázisból származó adatokat dőlt karakterekkel jelöltük.)**

Magyar név	Tudományos név	Példány	Természetvédelmi helyzet	Pénzben kifejezett természetvédelmi érték (Ft)
<i>Réti iszalag</i>	<i>Clematis integrifolia</i>	<i>gyakori</i> <i>2000-3000</i>	<i>védett</i>	<i>5000</i>
<i>Nyári tőzike</i>	<i>Leucojum aestivum</i>	<i>gyakori</i> <i>több száz</i>	<i>védett</i>	<i>10000</i>
<i>Hosszúlevelű fürtösveronika</i>	<i>Pseudolysimachion longifolium</i>	<i>jellemző</i> <i>100-150</i>	<i>védett</i>	<i>5000</i>
Réti peremizs	Inula britannica	gyakori	nem védett	
Réti kakukkszegfű	Lychnis flos-cuculi	jellemző	nem védett	
Réti füzény	Lythrum salicaria	elszórtan	nem védett	
Réti here	Trifolium pratense	elszórtan	nem védett	
Mocsári sás	Carex acutiformis	feltokban	nem védett	
Vízi hídör	Alisma-plantago-aquatica,	előfordul	nem védett	
Nyílfű	Sagittaria sagittifolia	előfordul	nem védett	
Mocsári nőszirm	Iris pseudachorus	jellemző	nem védett	
Réti kakukktorma	Cardamine pratensis	jellemző	nem védett	
Festő zsoltina	Serratula tinctoria	elszórtan	nem védett	
Gyíkhagyma	Allium angulosum	elszórtan	nem védett	
Nagy útifű	Plantago major	elszórtan	nem védett	
Orvosi ziliz	Althea officinalis	feltokban	nem védett	
Mezei katáng	Cichorium intybus	elszórtan	nem védett	
Réti ecsetpázsit	Alopecurus pratensis	jellemző	nem védett	
Csomós ebír	Dactylis glomerata	jellemző	nem védett	
Francia perje	Arrhenatherum elatius	elszórtan	nem védett	
Réti csenkesz	Festuca pratensis	feltokban	nem védett	
Meddő rozsok	Bromus inermis	feltokban	nem védett	
Puha rozsok	Bromus mollis	feltokban	nem védett	
Réti perje	Poa pratensis	gyakori	nem védett	
Farkasalma	Aristolochia clematitis	feltokban	nem védett	
Szürke aszat	Cirsium canum	elszórtan	nem védett	
Kerekrepekény	Glechoma hederacea	gyakori	nem védett	
Mezei sóska	Rumex acetosa	előfordul	nem védett	
Mezei aszat	Cirsium arvense	előfordul	nem védett	
Komlós lucerna	Medicago lupulina	előfordul	nem védett	
Pongyola pitypang	Taraxacum officinale	jellemző	nem védett	
Lila ökörfarkkóró	Verbascum phoeniceum	előfordul	nem védett	
Közönséges ínfű	Ajuga genevensis	előfordul	nem védett	
Róka sás	Carex vulpina	feltokban	nem védett	
Egynyári seprence	Erigeron annuus	széleken jellemző	nem védett	

Ernyős sárma	Ornithogalum umbellatum	előfordul	nem védett	
Fekete üröm	Artemisia vulgaris	előfordul	nem védett	
Közönséges bakszakáll	Tragopogon orientalis	előfordul	nem védett	
Réti boglárka	Ranunculus acris	előfordul	nem védett	
Fodros lórom	Rumex crispus	előfordul	nem védett	
Mezei árvácska	Viola arvensis	előfordul	nem védett	
Mezei varfű	Knautia arvensis	gyakori	nem védett	
Réti margitvirág	Leucanthemum vulgare	jellemző	nem védett	
Széleslevelű gyékény	Typha latifolia	előfordul	nem védett	
Nagy csalán	Urtica dioica	faltokban	nem védett	
Vízi peszérce	Lycopus europaeus	előfordul	nem védett	
Fekete nadálytő	Symphytum officinale	előfordul	nem védett	
Selyemkóró	Asclepias siriaca	előfordul	nem védett INV*	
Réti legyezőfű	Filipendula ulmaria	szórványos	nem védett	
Sárga borkóró	Thalictrum flavum	szórványos	nem védett	
Pénzlevelű lizinka	Lysimachia nummularia	előfordul	nem védett	
Komló	Humulus lupulus	előfordul	nem védett	
Szedér	Rubus sp.	faltokban	nem védett	
Fehér akác	Robinia pseudo-acacia	széleken előfordul	nem védett INV*	
Törékeny fűz	Salix fragilis	faltokban	nem védett	
Amerikai kőris	Fraxinus pennsylvanica	elszórtan széleken	nem védett INV*	
Gyalogakác	Amorpha fruticosa	széleken, és a nem kaszált területrészek	nem védett INV*	
Magas kőris	Fraxinus excelsior	elszórtan széleken	nem védett	
Szürke nyár	Populus x canescens	elszórtan	nem védett	
Fehér nyár	Populus alba	gyakori	nem védett	
Kocsányos tölgy	Quercus robur	előfordul	nem védett	
Nemes nyár	Populus x sp.	előfordul, újulat	nem védett	
Veresgyűrű som	Cornus sanguinea	előfordul	nem védett	

INV*: nem őshonos inváziós fajként nyilván tartott özönnövények a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján

Kedvező, hogy a gyomjellegű növények alárendeltek, de az invazív stratégiájú idegenhonos fajok (*Amorpha fruticosa*, *Asclepias syriaca*, *Robinia pseudo-acacia*) megjelentek.

2.2.3. Fauna

A Tiszaújvárosi-gyep helyi jelentőségű természetvédelmi terület a Sajó és a Tisza folyók egykori árterén értékes táplálkozóhelyet jelent az ízeltlábú és gerinces fajok számára. Faunája a Tisza és a Sajó víztereihez az üde gyepeket kedvelő, és részben a mezőgazdasági területekhez kötődő fajokból áll. Tavaszi tocsogós élőhelyei a kételtűek szaporodóhelyei, és a vonuló madárfajok átmeneti táplálkozó és pihenőhelyei.

A terület fészkelőhelyeinek gyarapítására a Tiszaújvárosi Helyi Értéktár Testület a Bükk Nemzeti Park Természetvédelmi Őrszolgálatával együttműködve fészekodúkat helyezett ki a védett területen.

Az alábbi fajlista a területre jellemző és ott megfigyelt fajokat tartalmazza. A fajlistában nem szerepelnek a területen felbukkanó, vagy átvonuló fajok, és ugyancsak nem tüntettük föl a vadászható fajokat. A vadászható fajok közül a vaddisznó jelen van a területen, de a gyepterületre még jelentősebb zavarást nem jelent.

2. táblázat: A helyi jelentőségű természetvédelmi területen fellelhető jellemző gerinctelen és gerinces fajok. (Készült terepi adatfölvétel és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa alapján. A biotikai adatbázisból származó adatokat dőlt karakterekkel jelöltük.)

Fajnév	Tud. név	Egyedszám	Természetvédelmi helyzet	Pénzben kifejezett természetvédelmi érték (Ft)
Nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar rutila</i>	szórványos szaporodóhely	V, KJ faj	50000
Kis fehérsávospetike	<i>Neptis sappho</i>	gyakori szaporodóhely	V	10 000
Sisakos sáska	<i>Acrida ungarica</i>	ritka	V	50 000
Vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>	gyakori, szaporodóhely	V, KJ faj	10 000
Zöld levelibéka	<i>Hyla arborea</i>	gyakori, szaporodóhely	V	10 000
Fürge gyík	<i>Lacerta agilis</i>	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
Fehér gólya	<i>Ciconia ciconia</i>	gyakori, táplálkozóhely	V, KJ faj	100 000
Réti fülesbagoly	<i>Asio flammeus</i>	táplálkozóhely, ritka	FV, KJ faj	250 000
Haris	<i>Crex crex</i>	ritka	FV, KJ faj	500 000
Erdei fülesbagoly	<i>Asio otus</i>	ritka táplálkozóhely	V	50 000
Szürke gém	<i>Ardea cinerea</i>	szórványos táplálkozóhely	V	50 000
Egerészölyv	<i>Buteo buteo</i>	szórványos, táplálkozóhely	V	25 000
Héja	<i>Accipiter gentilis</i>	ritka, táplálkozóhely	V	50 000
Karvaly	<i>Accipiter nisus</i>	szórványos, táplálkozóhely	V	50 000
Vörös vércse	<i>Falco tinnunculus</i>	szórványos, táplálkozóhely	V	50 000
Bíbic	<i>Vanellus vanellus</i>	szórványos táplálkozóhely	V	50 000

Vadgerle	Streptopelia turtur	szórványos, szaporodóhely	V	50 000
Kakukk	Cuculus canorus	gyakori, szaporodóhely	V	50 000
Sárga billegető	Motacilla flava	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Nagy fakopáncs	Dendrocopos major	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Fekete harkály	Dryocopus martius	szórványos, táplálkozóterület	V, KJ faj	50 000
Fülemüle	Luscinia megarhynchos	gyakori, táplálkozóterület	V	25 000
Búbos pacsirta	Galerida cristata	szórványos, táplálkozóterület	V	50 000
Mezei pacsirta	Alauda arvensis	szórványos, táplálkozóterület	V	25 000
Füsti fecske	Hirundo rustica	szórványos, táplálkozóterület	V	50 000
Molnár fecske	Delichon urbicum	szórványos, táplálkozóterület	V	50 000
Erdei pinty	Fringilla coelebs	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Mezei poszáta	Sylvia communis	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Sárgarigó	Oriolus oriolus	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Zöldike	Carduelis chloris	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
Tengelic	Carduelis carduelis	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
Csicsörke	Serinus serinus	gyakori, táplálkozóterület	V	25 000
Citromsármány	Emberiza citrinella	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
Seregély	Sturnus vulgaris	gyakori, szaporodóhely	V	25 000

- V: Védett faj
- FV: Fokozottan védett faj
- KJ: Európai Közösségben jelentős madárfajok listáján szerepel

2.3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők

2.3.1. Erdőgazdálkodás:

A terület nem erdőtervezett.

2.3.2. Vadgazdálkodás: -

A területen az érvényben lévő vadgazdálkodási terv szerint folyik a vadgazdálkodás. A vadgazdálkodó a Tiszaújvárosi Vadásztársaság. A vadgazdálkodási tervben nincsenek a helyi védettséget figyelembe vevő előírások.

2.3.3. Idegenforgalom, turizmus

A helyi védett területen nem jellemző a turistaforgalom, de az árvízvédelmi gáton közlekedők be-betévednek a területre, mivel jól látható, kijárt földút vezet be a gátról a helyi védett területre. Az idegenforgalom védett területeket terhelő negatív hatásai a területen nem jelentkeznek, annak ellenére sem, hogy a védett terület a belterület határán, jól megközelíthető helyen található. A Tiszaújvárosi Helyi Értéktár Testület szórványosan vezetett sétákat szervez a területre.

A védett terület Tiszaújváros (Tiszaszederkény) irányából a Termál Kempinget K-ről határoló árvízvédelmi gát felől közelíthető meg.

2.3.4. Települési viszonyok

A védett terület Tiszaújváros (Tiszaszederkény) K-i határában fekszik, a nem mentett ártéri oldalon. A helyi lakosság védett területre gyakorolt hatása alárendelt.

2.3.5. Oktatás, bemutatás

- A védett terület megismertetését szolgálja a Tiszaújvárosi Helyi Értéktár Testület alkalmanként megszervezett vezetett túrái.

- „Borsod-Abaúj-Zemplén megye helyi jelentőségű védett értékeiről” c. a miskolci Zöld Akció Egyesület kiadásában megjelent ismeretterjesztő kiadvány. <https://zoldakcio.hu/wp-content/uploads/helyivedettbaz.pdf>

- 2012-ban országos fölmérés készült a hazai helyi jelentőségű természetvédelmi területeiről. A felmérést követően tematikus térképek is készültek az egyes helyszínekről, minden vármegye vonatkozásában. A természetvédelmi területeket a program során elkészült „Rejtett tájakon” három részes film mutatja be. A fölmérés eredményei a Pro Vértes alapítvány honlapján érhetőek el:

<https://provertes.hu/index.php/termeszeti-ertekek-es-vedelmuk/helyi-vedett-teruletek-magyarorszagon/277-borsod-abauj-zemplen-megye-helyi-jelentosegu-termeszetvedelmi-teruletei>

<https://provertes.hu/index.php/filmek>

A terület határán nincs kihelyezve a védettséget feltüntető hatósági tábla.

2.3.6. Kutatás:

A védett terület kutatásnak jelenleg nem tárgya. Természetvédelmi felügyeletét a Bükk Nemzeti Park Természetvédelmi Őrszolgálat látja el. A terület biotikai adatait az őrszolgálat gyűjti, és ezek a nemzeti park adatbázisában kerülnek feldolgozásra és tárolásra.

2.3.7. Egyéb használat:

Kaszálás

2.3.8. Kultúrtörténeti értékek

A védett területen nincs.

2.3.9. Táji értékek

Törékeny fűzekkel és kisebb nagyobb csoportjaival, nádas-gyékényes foltokkal elegyes kétszikűekben gazdag rendszeresen kaszált egyedi tájképi értékkel bíró mocsárrét. A gyepterületet Ny-ról telepített kocsányos tölgyes és telepített nyaras szegélyezik. A gyepecsetpázsitos (*Alopecurus pratensis*), állománya különösen nyáron, nyár közepén virággazdag. Tömeges itt a nyár elején-közepén virító védett réti iszalag (*Clematis integrifolia*), a réti margitvirág (*Leucanthemum vulgare*), réti peremizs (*Inula britannica*), helyenként feltűnik a sárga borkóró (*Thalictrum flavum*). A mélyebb vizesedő területeken gyékényes nádas foltok élnek, sárga nőszirmmal (*Iris pseudachorus*), szegélyükön feltűnik a vízi hídör (*Alisma plantago-aquatica*) egy-egy példánya.

A föld felett szinte közvetlenül elágazó magányos törékeny fűzek, vagy kisebb nagyobb törékeny fűz foltok tájképileg tetszetősek. A tájképileg harmonikus látványt csak a légvezetékek és a tartóoszlopaik törik meg.

2.4. Adatbázisok

2.4.1. Számítógépes adatbázisok

Bükki Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa.

2.4.2. A védett érték környezetére vonatkozó térképanyag

EOV: 88-434 (M=1:10000)

2.4.3. A területre vonatkozó légifotó-anyagok

<https://www.e-epites.hu/e-kozmu>

- ortofotó 2005, 2023

<https://www.fentrol.hu/hu/>

-1960-0760-0876

-1972-0155-3045

-1972-0155-3026

-1972-0155-3025

3. CÉLKITŰZÉSEK MEGHATÁROZÁSA

3.1. A terület értékelése

3.1.1. A természetvédelmi jelentőség értékelése

Kritérium	Minősítő jellemző	Jelentőség
Méret	A védetté nyilvánító rendelet, amely a helyi értékek védelmére vonatkozik, a helyi jelentőségű természetvédelmi terület helyrajzi számát tartalmazza. A törzskönyv szerint az érintett terület 7,24 ha.	
Diverzitás	A védett terület növényzeti változatossága a természetközeli mocsárrétekre jellemző.	Jelentős faj és egyedszámban vannak jelen a mocsárrétekre jellemző védett növények, és a védettséget nem élvező, természetes állapotokra utaló fajok egyaránt.
Természetesség	Természetközeli	Rendszeres kaszálással fenntartott természetközeli üde gyepek.
Ritkaság	A Tisza és Sajó-folyó árterületén megmaradt rendszeres kezeléssel fenntartott ligetes megjelenésű ecsetpázsitos gyepek.	Helyi viszonylatban jelentős, mert a környező hasonló adottságú területeket már feltörték és szántóföldi gazdálkodásba vonták, vagy legeltetik.
Sérülékenységi	Fokozottan sérülékeny	Természetes és emberi hatások is veszélyeztethetik
Jellemzőség	Vegetáció: a földrajzi viszonyokra jellemző Flóra: vegetációtípusokra jellemző	→
Elhelyezkedés	Az ökológiai hálózatban ökológiai folyosó - jelentőségű élőhely	→
Terület történet	Nem ismert	
Potenciális természetvédelmi érték	A terület potenciális értéke a vegetáció, és lokális tájképi jelentősége	→
Különleges tudományos jelentőség	A terület az üde mocsárrétekre jellemző társulást reprezentálja, amelyben a védett réti iszalag (<i>Clematis integrifolia</i>) több ezres és a védett nyári tőzike (<i>Leucojum aestivum</i>) több száz példányszámban van jelen. Az ilyen jellegű üde gyepeket más területeken már feltörték, védett fajaik esetenként csak mezsgyék, árkok mentén maradt meg. Az itt fennmaradt mocsárrét emiatt botanikai jelentőséggel bír.	→

3.1.2. A legfontosabb természeti értékek meghatározása

A területen nincs jelentős földtani és víztani érték.

A területen az edafikus (talajtani) és mikroklimatikus viszonyoknak megfelelő társulások a jellemzőek.

A területen ezidáig 3 védett növényfajról tudunk, melyek összesített egyedszáma több ezerre tehető.

A területen jelentős táplálkozó terület és fészkelőhely: réti fülesbagoly (*Asio flammeus*), haris (*Crex crex*).

A területen nincs jelentős kultúrtörténeti érték.

3.2. Ideális természetvédelmi célkitűzések

A növényteni szempontból jelentős, változatos élőhelyi-komplex fenntartása.

A területen élő védett fajok megőrzése.

A terület oktatási, bemutatási célú hasznosítása.

A terület természetvédelmi célú kutatása.

3.3. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

3.3.1. A korlátozó és veszélyeztető tényezők összefoglaló táblázata

	Belső tényezők	Külső tényezők
Természeti folyamatok		Kedvezőtlen szukcessziós folyamatok, Az üde fás, cserjés növényzet záródása, a nyílt gyepfoltok eltűnése. Más idegenhonos fajok betelepülésének esélye, a megtelepedett fajok spontán szétterjedése.
Emberi hatások		Nem megfelelő területhasználat. Illegális személtelhelyezés. Taposás. Idegenhonos fajok telepítése. Jelenlegi kezelés fölhagyása idegenhonos fajok szétterjedése (<i>Asclepias syriaca</i> , <i>Amorpha fruticosa</i> , <i>Fraxinus pennsylvanica</i>)

3.3.2. A természetvédelmi kezelés korlátai

A meglévő kezelés (kaszálás) fenntartása nem igényel jelentős beruházást, de a gépi kaszával hozzá nem férhető helyeken a gyalogakác irtása szükséges.

Az esetlegesen fölmerülő egyéb kezelési költségek kompenzálására a költségvetésből el kell különíteni anyagi forrásokat, vagy pályázati úton javasolt elérhetővé tenni.

A természetvédelmi célú kutatások finanszírozása.

3.3.3. A korlátozó tényezők hatása az ideális célkitűzésekre

A külső természeti folyamatok közül a cserjésedés, spontán erdősödés, amely leginkább veszélyezteti az értékes élőhely fennmaradásának esélyeit.

Az emberi hatások közül a művelési ág változtatás, vagy a kaszálás fölhagyása befolyásolhatja az élőhely jövőjét.

A terület a közeli lakott településrész felől jól megközelíthető így az illegális hulladéklerakás veszélyt jelenthet.

4. GYAKORLATI CÉLKITÜZÉSEK, STRATÉGIÁK ÉS FELADATOK **MEGHATÁROZÁSA**

4.1. Gyakorlati célkitűzések

- Biztosítani az élőhely jelen művelési ágú fennmaradását
- A természetközeli társulások megőrzése
- Az előforduló védett fajok megőrzése, állományuk növelése
- Természeti értékek bemutatásának lehetősége, oktatási hasznosítása

4.2. Természetvédelmi stratégiák

4.2.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

A megfelelő időben végzett kaszálás és a lekaszált széna elszállítása megőrzi a mocsárrét jellegét és a megjelent inváziós fajokat is féken tartja (*Amorpha fruticosa*, *Asclepias syriaca*).

Amennyiben elterjedésüket a kaszálás nem korlátozza megfelelően, kaszálások időszakán kívül mechanikus, végső esetben vegyszeres eltávolításuk javasolt.

A terület tájképi megjelenését, faji összetételét befolyásoló (zavaró) új építmények (épület, kerítés, lépcső, támfal, földkábel, távvezeték, közmű, átjátszó torony stb.) létesítésére vonatkozó teljes építési tilalom elrendelése.

4.2.2. Fajvédelem

Az élőhelyvédelem a területen élő fajok védelmét is szolgálja, külön előírások nem szükségesek.

4.2.3. Tájidegen fajok állományának szabályozása

Idegenhonos fajok rendszeres eltávolítása a területről.

4.2.4. Látogatás

A természetvédelmi terület szabadon látogatható.

4.2.5. Oktatás és bemutatás

A védett természeti terület megismertetése, valamint természetvédelmi oktatást-nevelést szolgáló programok megvalósítása szükséges.

4.2.6. Kutatás

Javasolt a terület ízeltlábú faunájának (futóbogarak, egyenesszárnyúak, éjszakai és nappali lepkék) fölmérése, és megfelelő időpontokban elvégzett monitoring vizsgálatokkal az ízeltlábú fauna nyomon követése.

4.2.7. Terület- és földhasználat

A jelenlegi területhasználat változtatásának tilalma.

4.3. Kezelési feladatok

4.3.1. Kezelés

4.3.1.1. Az élőhelyek védelmét szolgáló kezelési előírások

- Meg kell akadályozni a gyepek további cserjésedését, erdősülését.
  - Az idegenhonos fajoktól fokozatosan kell a területet megszabadítani.
  - A tápanyag feldúsulást a gyepek évente egyszeri-kétszeri kaszálásával, a vegetációs idő végén tisztító kaszálással, a lekaszált növényzet lehordásával korlátozni kell.
- Tilos a gyepek égetése.

4.3.1.2. A fajok védelmét szolgáló kezelési előírások

A területen élő ízeltlábú fauna, az ott táplálkozó és fészkelő madárfajok a jelenlegi élőhely megőrzésével biztosítható leginkább.

A területen növényvédőszer alkalmazása jelenleg nem indokolt. Gyomirtószert csak meghatározott céllal (inváziós fajok visszaszorítása) pontszerűen és csak engedéllyel lehet alkalmazni.

Tilos a talajfelszín letermelése, illetve feltöltése.

4.3.1.3. Az erdőgazdálkodásra vonatkozó előírások

A terület esetében nem releváns

4.3.1.4. A vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírások

A védett területen nem lehet elhelyezni vadászati létesítményt, nem lehet sózót, szórót létesíteni. Tilos a védett gyepterületre a mezőgazdasági feladatokat ellátó gépek, természetvédelmi feladatot ellátó személyzet gépjármű közlekedése és vadászati célú közlekedés kivételével gépkocsival ráhajtani.

4.3.1.5. Közlekedést érintő kezelési előírások

A területen a meglévő földutakon történő közlekedés a legkevésbé zavaró a terület védett növényeire.

Nem lehet engedélyezni a területen terepmotor, közlekedését.

A gépjárműforgalommal kapcsolatos tiltások nem vonatkoznak kezelési és hatósági feladatokat ellátó gépjárművekre.

4.3.1.6. Oktatást, bemutatást érintő kezelési előírások

Szükséges a védettséget jelző tábla elhelyezése a terület megközelíthetőségi pontjainál (1db).

Szükséges a védettséget jelző tábla közelében a bevezető földút mentén tájékoztató táblát elhelyezni, mely a területen található élővilág megismertetését segítheti.

4.3.1.7. Kutatást érintő előírások

Szükséges a terület élővilágának minél teljesebb körű megismerése.

Célszerű a jelenlegi gyepterületet kísérő monitoring vizsgálatok elvégzése és 5 évente megismétlése.

4.3.1.8. Területhasználatot érintő előírások

A védett területen mindennemű építmény létesítése tilos.

4.3.2. Adminisztráció

a) Védetté nyilvánítás, védelem feloldása

A helyi értékek védelme és megóvása érdekében a Tiszaújvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete rendeletet alkotott: 24/2004. (VII.01.) rendeletet a helyi értékek védelméről. A többször módosított rendelet, a természeti örökség helyi védelmi területeként nevezi meg a Tiszaújváros 0209/8 hrsz-ú ingatlant, a tulajdonképpen „Tiszaújvárosi-gyep TT” területét.

A terület magántulajdonban van. A védettség ténye a tulajdoni lapon nincs feltüntetve.

A jegyző korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti értéket károsító, vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységeket. A határozat - a védett természeti érték közvetlen vagy súlyos sérelme, illetve veszélyeztetése esetén - a jogorvoslatra tekintet nélkül azonnal végrehajthatóvá nyilvánítható.

A Természetvédelmi Törvény értelmében (1996. évi LIII.) fel kell oldani a természeti érték védettségét, ha annak fenntartását természetvédelmi szempontok a továbbiakban nem indokolják. A helyi védett természeti érték védettségének a feloldásához az illetékes természetvédelmi hatóság véleményét be kell szerezni.

A védettség feloldására abban az esetben kerülhet sor, ha annak fenntartását természetvédelmi szakmai szempontok már nem indokolják. Egyéb esetekben a védettség szakmailag indokolható feloldásával egyidejűleg legalább azonos természetvédelmi értékű területet kell egyidejűleg védetté nyilvánítani, ezzel kerülhető el a védettségi szint csökkenése.

A helyi védetté nyilvánítás esetén a települési önkormányzat jegyzője a védetté nyilvánító, illetve a védettség feloldásáról rendelkező önkormányzati rendeletet - nyilvántartási célból - hivatalból meg kell, hogy küldje az illetékes természetvédelmi hatóságnak.

5. MUNKATERV

5.1. Középtávú munkaterv

A kezelési terv érvényességi idejére (2024-2028) vonatkozó időszak alatt a következő eredményeket kell elérni:

- A védett területre értékes mozaikos szerkezetű élőhelyek fenntartása.
- Védett fajok fennmaradásának biztosítása, állományuk növelése.
- A bemutatást segítő tábla és a védettséget jelző táblák kihelyezése.

5.2. Éves munkaterv

2024:

- A védett területre vonatkozó önkormányzati rendelet frissítése, kiegészítése.
- A helyi védettség tényének bejegyzése a tulajdoni lapra.

2025:

- Védettséget jelző tábla kihelyezése.
- Ismertető tábla felállítása.
- Az eddigi kaszálás folytatása a területen, szükség szerint kézi mechanikus gyalogakác irtás.
- Az ízeltlábú fauna (futóbogarak, egyenesszárnyúak, éjszakai és nappali lepkék) fölmérése.

2026:

- Az eddigi kaszálás folytatása a területen, szükség szerint kézi mechanikus gyalogakác irtás.

2027:

- Az eddigi kaszálás folytatása a területen, szükség szerint kézi mechanikus gyalogakác irtás.

2028:

- Az eddigi kaszálás folytatása a területen, szükség szerint kézi mechanikus gyalogakác irtás.
- A kezelési eredmények összegzése.
- A Kezelési terv felülvizsgálata, és a következő öt éves ciklusra való elkészítése.

6. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV VÉGREHAJTÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS A TERV FELÜLVIZSGÁLATA

- A természetvédelmi kezelési tervben foglaltakat Tiszaújváros jegyzője ellenőrzi.
- A kezelési terv felülvizsgálatának tervezett időpontja 2028.
- Az új kezelési terv életbe lépésének időpontja 2029.

II A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV

A 4. pontban foglaltak szerint

MELLÉKLETEK

1. Tulajdoni lap másolata
2. A helyi jelentőségű természetvédelmi területre vonatkozó légifényképek, áttekintő térképek, történeti térképek
3. Helyszíni fényképek

1. Tulajdoni lap másolata

B.-A.-Z. Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály
3580 Tiszaújváros Erzsébet tér 24.

Oldal: 1 / 1

Munkapéldány - Szemle másolat

Határozat szám: 30006/1269/2024

Csak belső használatra!

2024.06.14

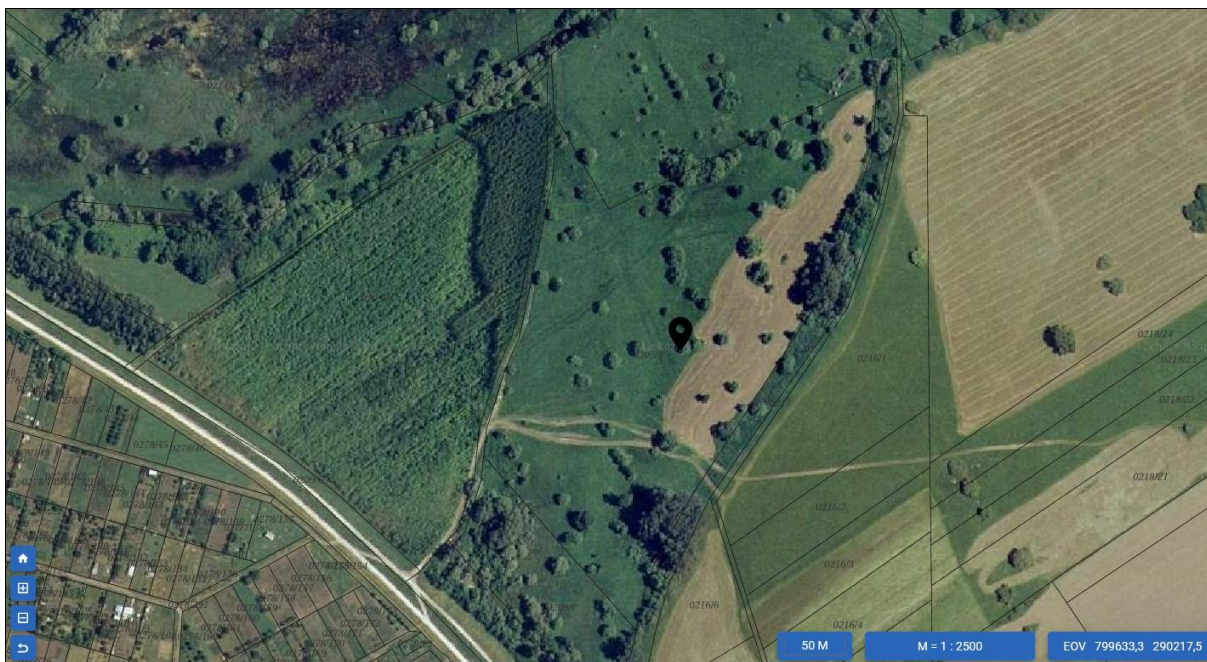
TISZAÚJVÁROS

Szektor: 61

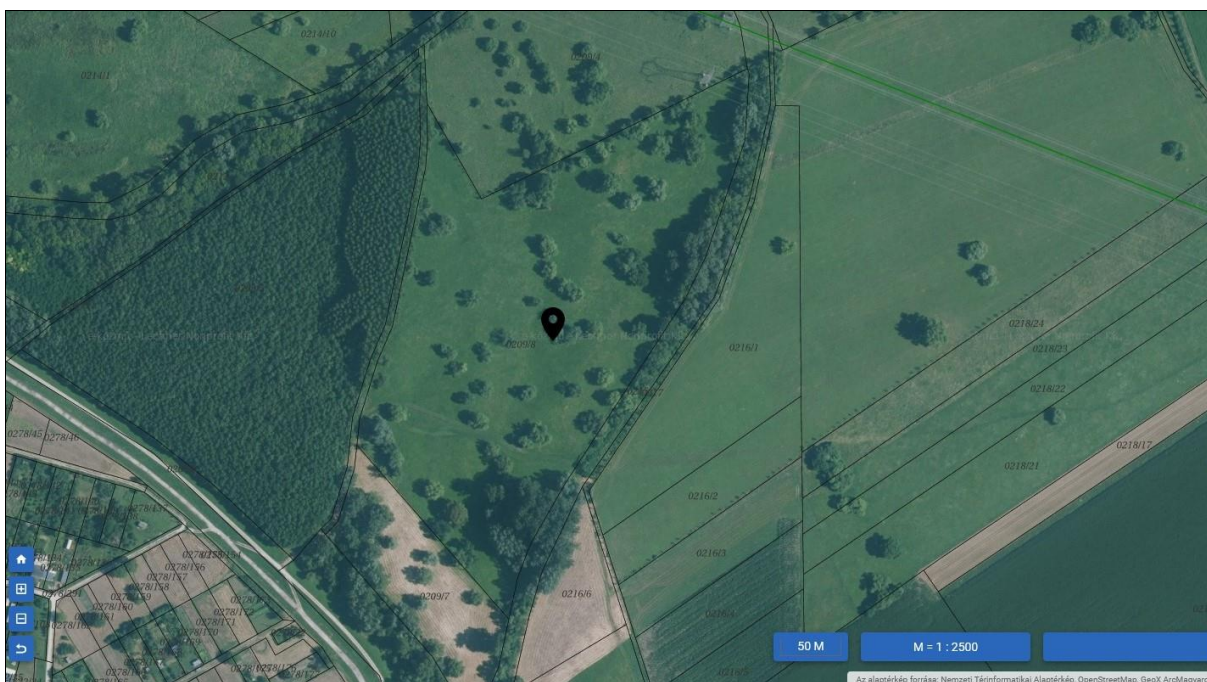
Külterület 0209/8 helyrajzi szám

I. RÉSZ					
1. Az ingatlan adatai:					
alrészlet adatok			terület	kat.t.jöv.	alosztály adatok
művelési ág/kivett megnevezés/		min.o	ha m2	k.fill.	ter. kat.jöv ha m2 k.fill
-----					
. rét községi mintatér		7	7.2418	55.04	

2.					
Kárpótlás					

II. RÉSZ					
2. tulajdoni hányad: 1/2					
bejegyző határozat, érkezési idő: 34814/2017.08.08					
jogcím: öröklés					
utalás: II /1.					
jogállás: tulajdonos					
név : Pócsi Gyula					
sz.név: Pócsi Gyula					
szül. : 1977					
a.név : Géczy Gabriella					
cím : 3580 TISZAÚJVÁROS Bocskai István utca 19					
-----					
3. tulajdoni hányad: 1/2					
bejegyző határozat, érkezési idő: 34814/2017.08.08					
jogcím: öröklés					
utalás: II /1.					
jogállás: tulajdonos					
név : Pócsi Róbert					
sz.név: Pócsi Róbert					
szül. : 1979					
a.név : Géczy Gabriella					
cím : 3580 TISZAÚJVÁROS Bocskai István utca 19.					

III. RÉSZ					
1. bejegyző határozat, érkezési idő: 35715/1999.07.19					
Önálló szöveges bejegyzés eOTR átalakítás során területváltozás.					
-----					
2. bejegyző határozat, érkezési idő: 30256/2009.01.14					
Vezetékjog					
Az 5/183/2008 záradékolási számú változási vázrajz szerinti tartalommal, 2015 m2 nagyságú területre (Tiszaújváros - Sajószöged 400 kV-os elektromos vezetékek).					
jogosult:					
név: MAVIR MAGYAR VILLAMOSENERGIA-IPARI ÁTVITELI RENDSZERIRÁNYÍTÓ ZRT. törzsszám: 12550753					
cím : 1031 BUDAPEST Anikó utca 4.					

TULAJDONI LAP VÉGE					
-----					

2. A helyi jelentőségű természetvédelmi területre vonatkozó légifényképek, áttekintő térképek, történeti térképek

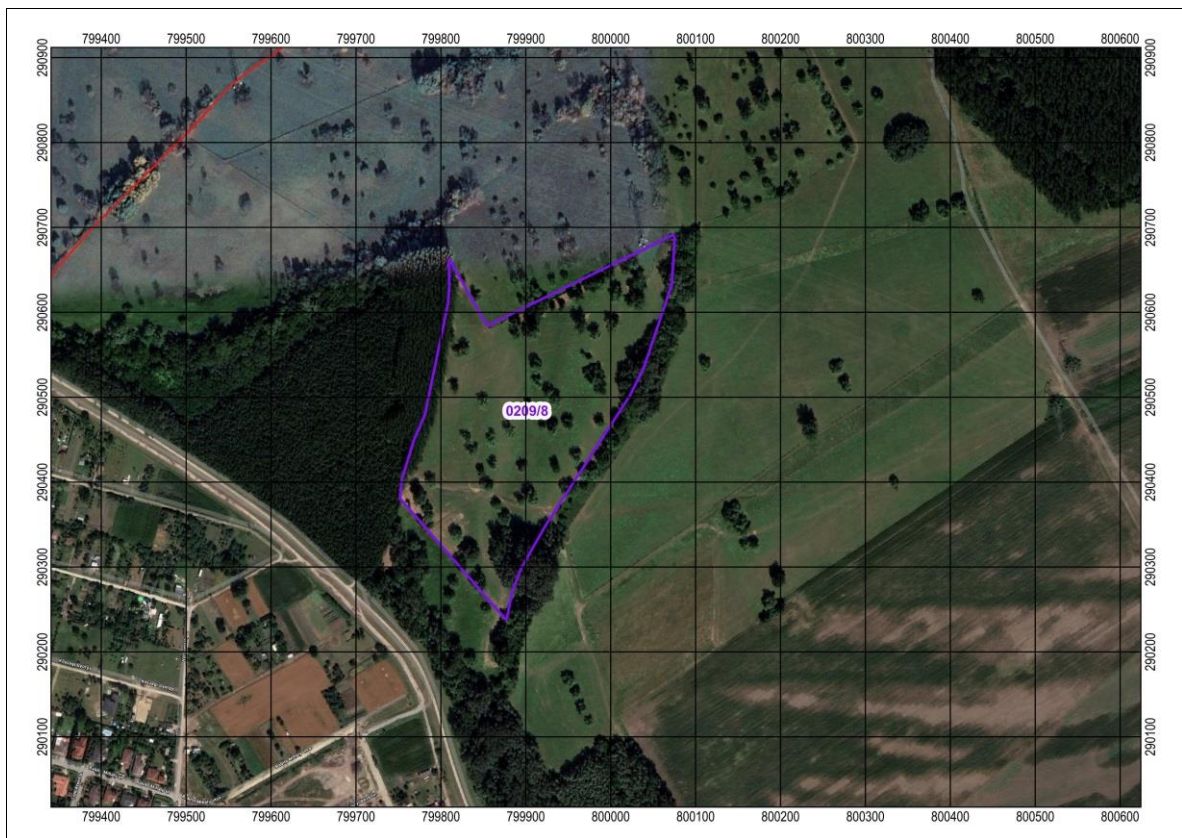
Tiszaújvárosi gyepek és környezetének áttekintő térképe (ortofotó 2005³)

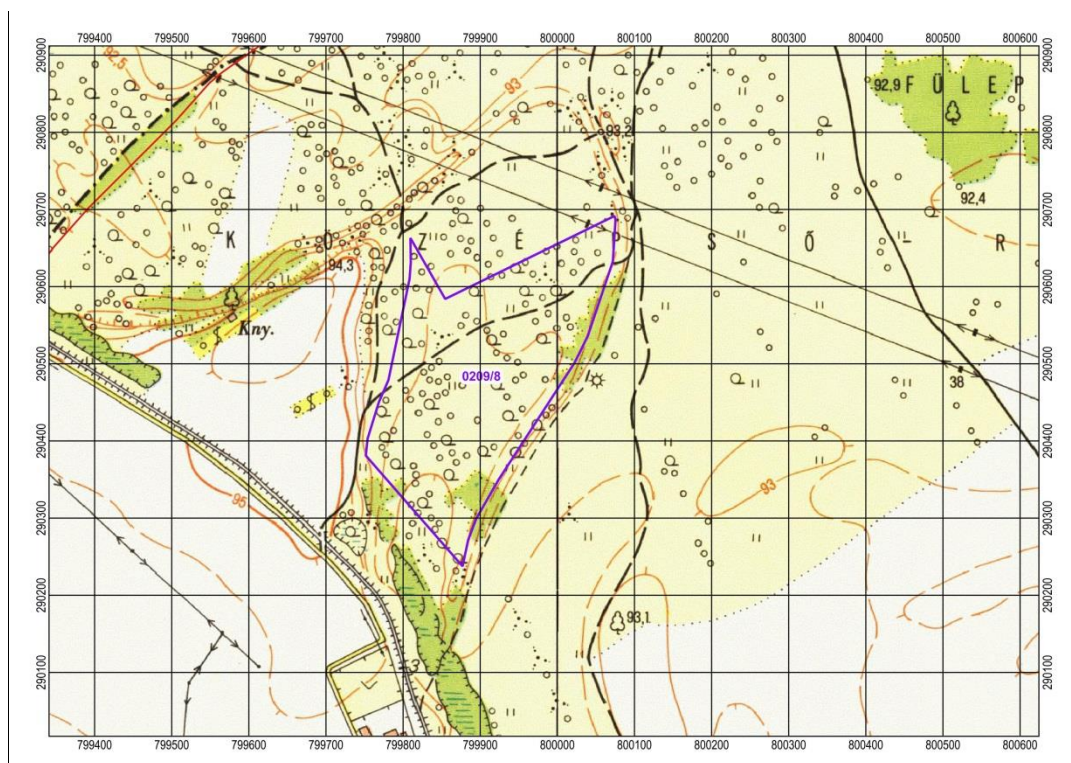
A Tiszaújvárosi gyepek és környezetének áttekintő térképe (ortofotó 2023)⁴

³ <https://ekozmu.e-epites.hu/>

⁴ <https://ekozmu.e-epites.hu/>

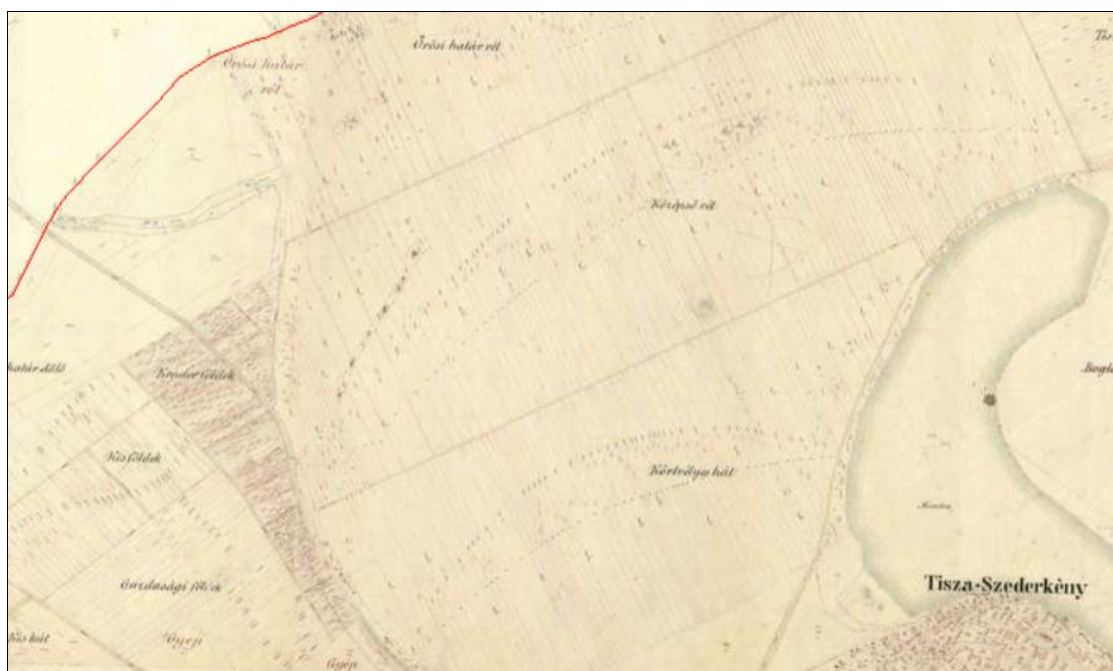
A Tiszaújvárosi gyepterület és környezetének áttekintő térképe (alaptérkép Google Hybrid légifotó)

A Tiszaújvárosi gyepterület Tiszaújvárosi gyepterület és környezetének áttekintő térképe a területre vonatkozó EOY térkép alapján

A Tiszaújvárosi-gyep környezetének áttekintő térképe - Magyar Királyság Második katonai fölmérés (1819-1869)⁵

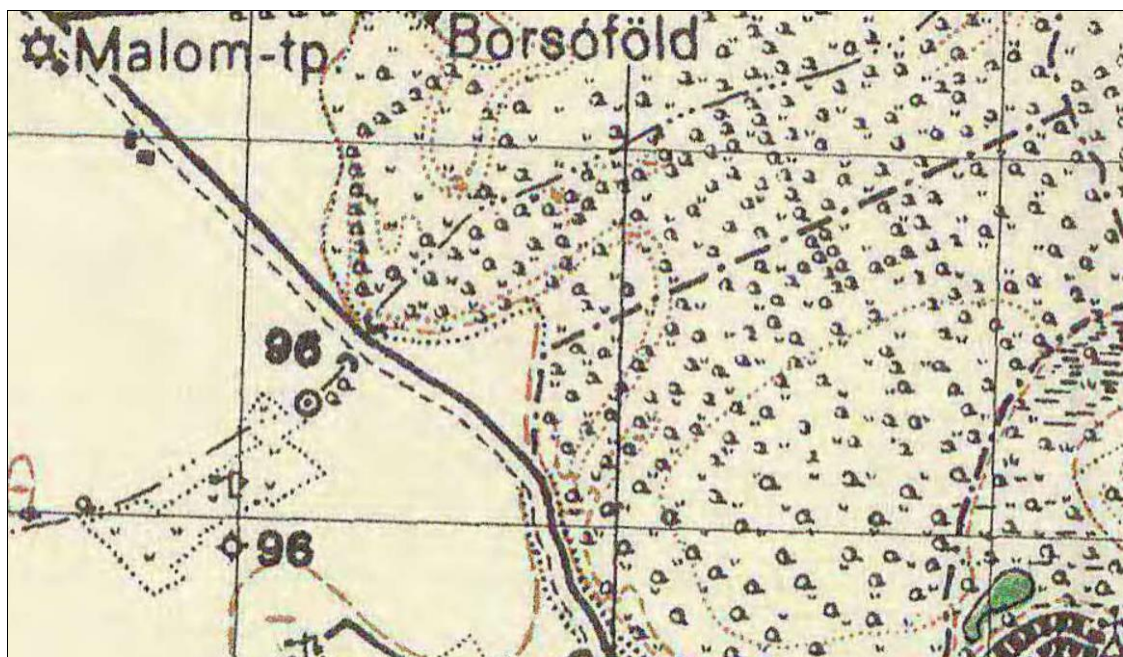

**A Tiszaújvárosi gyep környezetének áttekintő térképe –
Habsburg-Birodalom kataszteri térképe (1849)⁶**

⁵ <https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-hungary/?layers=5&bbox=2114367.6352247475%2C6020445.879099986%2C2128346.0567723988%2C6026876.144104475>

⁶

<https://maps.arcanum.com/hu/map/cadastral/?layers=3%2C4&bbox=2341333.5215914226%2C6094065.40000839%2C2355311.943139074%2C6100495.665012879>

A Tiszaújvárosi gyep környezetének áttekintő térképe - Magyarország katonai felmérése (1941)⁷

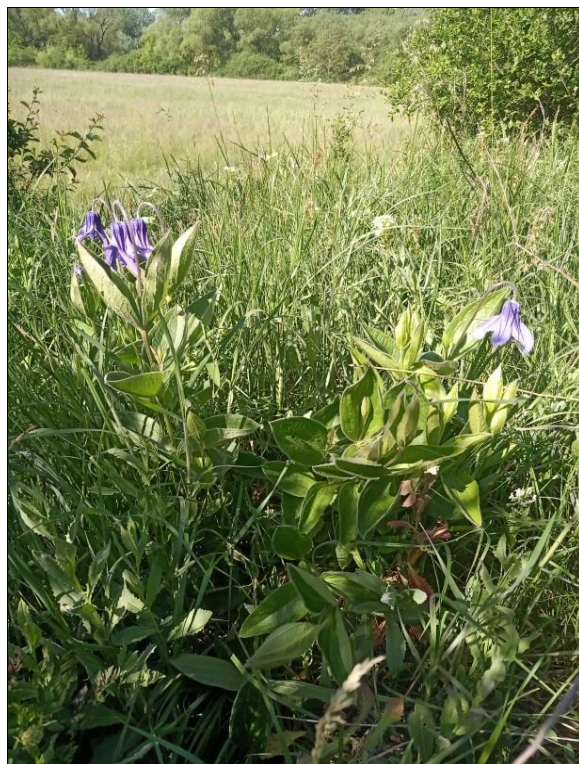
⁷

<https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941/?layers=29&bbox=2339797.580153276%2C6089984.711268594%2C2353776.0017009275%2C6096414.976273083>

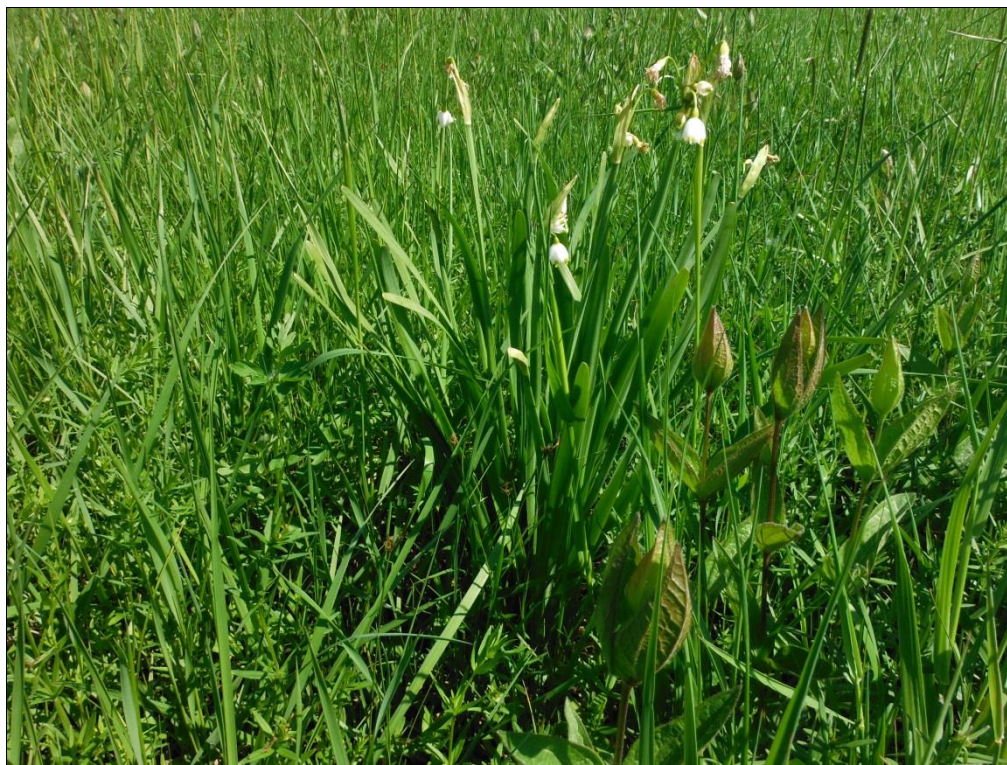
3. Helyszíni fényképek

Hosszúfüzérű veronika (*Pseudolysimachion longifolium*) 2024

Réti iszalag (*Clematis integrifolia*) 2024

Virágzó nyári tűzike (*Leucojum aestivum*) és a
bimbós réti iszalagok (*Clematis integrifolia*) 2024

A védett területről 2024-tavaszn és nyarán készült fényképfelvételek

A Tiszaújvárosi gyeptörékeny fűz csoportokkal ligetes területe 2024

A Tiszaújvárosi gyeptörékeny fűz csoportokkal ligetes területe 2024

Selyemkóró (*Asclepias syriaca*) csoportja a gyep D-i területén 2024

Ahol a gépi kasza nem fér hozzá, a fűzfoltok alatt növekszik a megtelepedett gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) 2024

A Tiszaújvárosi gyep a kaszálás és a bálák lehordása után 2024

A lekaszált területeken újra hajt a réti iszalag (*Clematis integrifolia*)

TISZAÚJVÁROSI MOROTVA-ERDŐ
Tiszaújváros

TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV

2024

TISZAÚJVÁROSI MOROTVA-ERDŐ
Tiszaújváros
Természetvédelmi kezelési terv

Készítette:
Demeter Zoltán

Zöld Akció Egyesület, Miskolc
2024. július

I. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVET MEGALAPOZÓ DOKUMENTÁCIÓ

1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

1.1. Összefoglaló adatok

- Azonosító név: **Tiszaújvárosi Morotva-erdő**
- Törzskönyvi száma: **4/79/TT/04**
- Védetté nyilvánító jogszabály száma:
  - Tiszaújváros Önkormányzata Képviselő Testületének a 14/2012. (V.31.), 25/2011. (XII.01.), 19/2005. (VIII.31.) rendelettel módosított 24/2004. (VII.01.) rendelete a helyi értékek védelméről
  - Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 27/2017. (XII.21.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről
- Nemzetközi egyezmény hatálya: -
- Egyéb védelmi kategória: Nemzeti Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó, Taktaköz MTÉT
- Terület: 16,74 ha
- Érintett megye: **Borsod-Abaúj-Zemplén megye**
- Érintett település: **Tiszaújváros**
- A terület középpontjának földrajzi koordinátái: EOVS: 801696-289702
- Tengerszint feletti magasság: **90 m**
- A területet lefedő 1:10000-es EOVS-térkép szelvény-azonosítója: 88-434
- Illetékes természetvédelmi hatóság: Tiszaújváros jegyzője
- Jogszabályban megjelölt természetvédelmi kezelő: „A védett értékek jó karbantartása, állapotuk megóvása a tulajdonos kötelessége.” (24/2004. (VII.01.) rendelet)

1.2. A terület rendeltetése

„Tiszaújváros településképe és történelme szempontjából meghatározó épített és természeti értékek – tulajdonformára tekintet nélkül – a város és a nemzet kulturális kincsének részei, ezért megóvásuk, fenntartásuk, jelentőségükhöz méltó használatuk és megfelelő bemutatásuk közérdek. A helyi védelem célja a településnek és környezetének, valamint az ott található értékes építészeti, táji, az épített környezettel összefüggő természeti elemek jellegzetességének, hagyományos megjelenésének megőrzése.” (24/2004. (VII.01.) rendelet)

A Tiszaújvárosi Morotva-erdőből közel 13 ha erdő művelési ágban van, a többi rész árok és töltés. A Tiszaújvárosi-anyaggödör és környezete termelést nem szolgáló terület, a peremi részekén van csak 2 kisebb, part- és töltésvédelmi célú hazai nyaras-füzes származék erdőrészlet.

A területen 1 db MEPAR blokk, mezőgazdasági támogatásra nem jogosító részén helyezkedik el.

További jellemzők:

- nitrátérzékeny természeti terület
- gyenge minőségű, mennyiségű felszín közeli, felszín alatti víztesttel érintett blokk
- gyenge ökológiai, kémiai állapotú felszíni víztest vízgyűjtő területével érintett blokk
- árvíz veszélyeztetett terület

1.3. A terület jogi helyzete

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület

1.4. A terület elhelyezkedése, határai

ország: Magyar Köztársaság

vármegye: Borsod-Abaúj-Zemplén

községhatár: Tiszaújváros

helyrajzi szám: külterület 0208/2abcdf;

területe: Törzskönyv szerint: 16,74 ha

Tulajdoni lap szerint: 16,054 ha

középpont EOVS koordinátái: 801696-289702

1.5. Tulajdonviszonyok, kezelői-használati jogok

- Érintett földrészlet: külterület 0208/2abcdf hrsz.

- Tulajdonos: Magyar Állam. Tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt. Vagyongazdálkodó: Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság

- Erdőgazdálkodó:

0208/2a Tiszaújváros 1H – gazdálkodó Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság

Tiszaújváros 1TN3- gazdálkodó: Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság

0208/2b – nem erdőtervezett

0208/2c – 1F, 1TN2 – gazdálkodó: Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság

0208/2d – nem erdőtervezett

0208/2f – nem erdőtervezett

- Halgazdálkodó:

Mivel a terület erdő művelési ágban van, ezért nem nyilvántartott halgazdálkodási vízterület. Ugyanakkor a Tisza-folyó 477-494 fkm 05-002-1-1 víztérkódú terület részeként a Morotva és Fok-árok a Zabos Géza Horgász Egyesület kezelésében van. A vízterületen a horgászrendet a Magyar Országos Horgász Szövetség (MOHOSZ) és a Zabos Géza Horgász egyesület szabályzata tartalmazza.¹

- Vadgazdálkodó: Tiszaújvárosi Vadásztársaság

1.6. A területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások

Vadgazdálkodási üzemterv:

- vadgazdálkodási tájegység: Bükkalja-taktaközi VGTE (205)
- vadgazdálkodási egység: 655400
- vadgazdálkodó: Tiszaújvárosi Vadásztársaság (azonosító szám: 05-655400-205, 3580 Tiszaújváros, Babits M. u. 38., képviselő: Bereczki András, kapcsolattartó: Csató Gábor)
- vadgazdálkodási üzemterv elkészítése: 2018

---

¹ <https://zghe.hu/>

A 10 évre szóló üzemtervben nincsenek kiemelt előírások a helyi védettséget élvező területekre. A legnagyobb jelentőségű vadfaj az őz, melynek állománya folyamatosan növekszik, a növekvő terítékszám mellett is.

Erdőgazdálkodási üzemterv:

A védett terület erdőtervezése 2020-21 években zajlott. A körzet erdőterve 2030-ig hatályos. A helyi jelentőségű védett területre vonatkozó erdőrészlet leíró lapokon az általános részben 1H, 1F, 1TN2, 1TN3 erdőrészletekre a védettség fokaként „nem védett terület” van föltüntetve.

TN2, 1TN3 terméketlen faállomány nélküli területek.

Az 1H erdőrészlet hazai nyáras származék erdő.

Az 1F amerikai kőrisrel elegyes füzes vágásérettségi kora 100 évben lett meghatározva. az állomány kora 90 év.

Településrendezési –és területrendezési terv:

A településrendezési tervben ugyan nem, de a 27/2017 (XII.21.) számú, a településkép védelméről szóló önkormányzati rendelet függelékében szerepel a Morotva-erdő helyi védettsége.

1.7. A természetvédelmi kezelés szervezete és infrastruktúrája

- A természetvédelmi kezelési terv készítői: Zöld Akció Egyesület

- A természetvédelmi kezelés feladatait ellátó szervezetek: Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság, Zabos Géza Horgász Egyesület

- A természetvédelmi kezelés megvalósításához rendelkezésre álló tárgyi feltételek: A kezelést ellátóknál rendelkezésre állnak.

2. LEÍRÁS

2.1. Fizikai jellemzők

2.1.1. Klimatikus viszonyok

Magyarország Kistájainak Katasztere alapján a terület a mérsékelt meleg, száraz éghajlati típusba tartozik.

A HungaroMet Nonprofit Zrt. tiszaujvárosi automata mérőállomásának adatait elemezve², megállapítható az éves átlaghőmérséklet több mint 1 Celsius fokos emelkedése az elmúlt 18 évben. A 2010-ben megjelent kistájkataszterben³ még 10 Celsius fokos sokéves átlaghőmérséklet szerepel, a vizsgált időszak átlaga viszont már 11 fok felett van. A melegedő tendenciát mutatja az is, hogy 2006-2014 között még 6 év átlaghőmérséklete volt átlag alatti, 2015-2023 között pedig 6 év esetében átlag feletti éves adatokkal szembesülünk.

A kiindulási 2006. év 9,5 °C éves átlaghőmérsékletéhez képest 2023-ban már 12,1 °C értékkel számolhatunk. Nem sokkal maradt el ettől a 2018. és 2019. év átlaghőmérséklete sem (11,9 és 11,8 °C).

² https://odp.met.hu/climate/observations_hungary/daily/historical/

³ Dövényi, Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, 876 pp.

A melegedés elsősorban nem a legmelegebb hónapnak számító júliusi átlaghőmérséklet változásából ered: 22,24 °C átlag 2006-2023 között, 20,8 - 23,9 °C közötti ingadozással. A leghidegebb januári hónap átlaghőmérsékletének változása már érdekesebb: -0,8 °C átlag 2006-2023 között, -7,4 – 3,9 °C közötti ingadozással, ami a hőmérsékleti szélsőségek növekedését is mutatja.

A szeptember és októberi hónapok átlaghőmérsékletének változása viszont jól követi az éves adatok változások trendjét. A vizsgált időszak első felében még 15,97 és 10,03 °C e két hónap havi átlaghőmérséklete, míg 2015-2023 között már 17,04 és 10,97 °C, azaz itt is tetten érhető az 1 Celsius fokos emelkedés egészen rövid időszak alatt is.

A védett területen lényeges figyelembe venni a kialakult mikroklimatikus viszonyokat is (Sajó és Tisza folyók hatása, település közelsége, fás vegetáció jelenléte).

2006-2022 között az időszak éves átlagos csapadékmennyisége 525 mm. A szélső értékek 353,2 és 945,5 mm között változnak. Ez a különbség szintén arra hívja fel a figyelmet, hogy erős ingadozás jellemzi a térség csapadékviszonyait. A csapadék eloszlását tekintve Tiszaújvárosra a május-július közötti csapadékmaximum, ill. a téli, kora tavaszi csapadékminimum a jellemző.

A területen az északi szelek az uralkodóak. A szélsőségesen erős szelek eddig elkerülték a várost, de zivatarok környezetében az utóbbi évek megfigyelései szerint, megjelentek a heves erősségű szelek, melyek nemcsak az épületek állagát, hanem a növényzetet is veszélyeztethetik.

A globális trendeknek megfelelően várhatóan a nyári időszak átlag-hőmérsékleteinek további emelkedésével kell számolni, mely a kánikulai napok mennyiségének növekedését is jelenti. A téli időszak enyhülése is látszik, a kora tavasz szárazabbá és hidegebbé válása mellett, azaz a szélsőségek gyakorisága nő. A hőmérséklet várható növekedésével együtt a szélsőséges csapadékmennyiségek veszélye is emelkedik. A talaj nedvességtartalma azonban - a hirtelen felszíni lefolyás és nyári erős párolgás miatt - számottevő mértékben nem tud gyarapodni. Mindez a növényzet számára meghatározó környezeti tényező.

2.1.2. Hidrológiai viszonyok

A terület közel esik a Sajó - Tisza torkolathoz, így áradások idején – főként a tavaszi és a nyári hónapokban - időszakosan víz alá is kerülhet. A talajvíz mélysége 2–4 m között van. Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A rétegvíz mennyisége csekély, a kutak sekélyek, de bővizűek. Tiszaújváros strandkútja 62 °C-os hévizet szolgáltat.

2.1.3. Geomorfológia

A terület ártéri szintű, tökéletes síkság, 90 m tengerszint feletti magasságban. Kis átlagos relatív reliefű, egyhangú felszínű. A gyenge lejtésviszonyok miatt gyakoriak a rossz lefolyású területek, uralkodóak a nagy kiterjedésű laposok. Felszíni megjelenésébe változatosságot a Tisza és a Sajó–Hernád folyók korábbi futásirányát jelző elhagyott folyómeder-generációk visznek.

2.1.4. Geológia-hidrogeológia

A Borsodi-árteret kavicsos, ill. homokos hordalékkúp-felszín jellemzi. A korábbi lefolyást jelző, gyengébben kiemelkedő részek közti mélyedésben öntésiszap található, a nagyobb kiterjedésű mocsaras laposokra tözeges kotustalajok a jellemzőek. K felé a felszín közelében a finomabb, elsősorban löszös, iszapos anyagok az uralkodóak. Ezek fedik be az egykori bükki hordalékkúp D-i, homokosabb részét. Az anyagok széttelepítésében a holocénban megjelenő Tisza is részt vett. A pleisztocén végén a korábbi hordalékkúpfelszínen a kavicsos jelleg miatt kevés helyen futóhomok formák is keletkeztek; ezeket gyakran löszös homok fedi.

2.1.5. Talajtakaró

Az ártéri kistáj talajai részben a Tisza öntésanyagain, részben a néhány deciméterrel, helyenként méterrel magasabb löszös üledékeken alakultak ki. A Tiszát vályog mechanikai összetételű, mészmentes, átlagosan 0,5% szervesanyag-tartalmú nyers öntéstalajok szegélyezik. A Tiszához csatlakozó ártéri terület vályog, agyagosvályog fizikai féleségű öntés réti talajainak szervesanyag-tartalma 1% körüli, s főként szántó és rét-legelő hasznosítás jellemzi őket. A Sajó–Hernád-sík szomszédságában lévő löszös kiemelkedéseken alföldi mészlepedékes és réti csernozjom talajok vannak.

2.2. Biológiai jellemzők

2.2.1. Vegetáció, növénytársulások

A terület központi részén található Morotva a Tisza hullámterén visszamaradt egykori holtág. Jelenleg is az árvízvédelmi töltés hullámtéri oldalán található. A Fok-csatornán keresztül kapcsolódik a Tiszához. A Tisza nagyvize idején, a csatornán keresztül a Morotva visszaduzzad, majd az árhullám levonulásával a Fok-csatorna vezeti le a holtág és a környező területek többletvizét.

A terület potenciális növénytakaróját az ártéri ligeterdők és mocsarak jellemezték lassan áramló vízfelületükön nehezen tipizálható békalencsés, tócsagazos, hinárnövényzettel. A hajdani ártéri erdőknek csak maradványai találhatók meg a Tisza mentén. Ezek maradvány és származék foltjai a védett területtől ÉK-re és DK-re a Tisza folyó mentén, a hullámtéri területekre szorultak vissza.

Napjainkban a Morotva-tó növényzeti képét a nádas (*Phragmitetum communis*) és gyékényes (*Typhetum latifoliae*) társulások jellemzik változó kiterjedésben. A védett terület ÉNy-i részén a változó vízmélységgel jellemezhető parti zónában törékeny fűzzel, amerikai kőrissel, zöld juharral és fekete nyárral elegyes erdőfolt szegélyezi. A terület DK-en koros fehér fűzessal határos.

A gátoldal Morotva felőli ártéri oldalán réti ecsetpázsit dominálta gyeptársulás nő, melyben szép számmal virít a védett réti iszalag (*Clematis integrifolia*). A gát mentett város felőli oldalára is átnyúlik ez a társulás, de itt már a francia perje (*Arrhenatherum elatius*) állománya hangsúlyosabb.

Jelen állapotában a védett terület központi részét a változó vízfelületű Morotva-tó jelenti. A vízfelületet nádas és gyékényes foltok borítják. kis víz idején fehér és törékeny fűzekkel, benőtt félszigetszerű területek is szárazra kerülnek. A Morotva töltés felőli oldalán az üde gyeptárasított, a gépjárművek és a horgászat taposása miatt degradálódott. A vízpartot törékeny és fehér fűz szegélyezik.

2.2.2. Flóra

A terület a Magyar flóratartomány (Pannonicum), Alföld flóraidék (Eupannonicum), Tiszántúl flórajárásába tartozik.

A területen eddig végzett felmérések és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatai szerint az alábbi jellemző fajok fordulnak elő a helyi védett területen.

1. táblázat: A helyi jelentőségű természetvédelmi területen fellelhető jellemző növényfajok (Készült terepi adatfölvétel és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa alapján. A biotikai adatbázisból származó adatokat dőlt karakterekkel jelöltük.)

Magyar név	Tudományos név	példány	Természetvédelmi helyzet	Pénzben kifejezett természetvédelmi érték (Ft)
Nád	Phragmites australis	jellemző	nem védett	
Széleslevelű gyékény	Typha latifolia	jellemző	nem védett	
Tavi káka	Schoenoplectus lacustris	feltokban	nem védett	
Vízi harmatkása	Glyceria maxima	feltokban	nem védett	
Ebszőlő	Solanum dulcamara	szórványos	nem védett	
Mezei aszat	Cirsium arvense	előfordul	nem védett	
Mocsári sás	Carex acutiformis	feltokban	nem védett	
Nagy csalán	Urtica dioica	feltokban	nem védett	
Békalencse fajok	Lemna sp.	feltokban	nem védett	
Vízi menta	Mentha aquatica	szórványos	nem védett	
Sövényiszulák	Calystegia sepium	szórványos	nem védett	
Virágkák	Botanocodon umbellatus	feltokban	nem védett	
Sárga selyemmályva	Abutilon theophrasti	előfordul	nem védett	
Réti iszalag	<i>Clematis integrifolia</i>	jellemző	védett	5000
Nyári tőzike	<i>Leucocorydium aestivum</i>	jellemző	védett	10000
Réti peremizs	Inula britannica	szórványos	nem védett	
Réti kakukkszegfű	Lychnis flos-cuculi	szórványos	nem védett	
Réti fűzény	Lythrum salicaria	elszórta	nem védett	
Réti here	Trifolium pratense	elszórta	nem védett	
Mocsári nőszirm	Iris pseudacorus	jellemző	nem védett	
Réti kakukktorma	Cardamine pratensis	jellemző	nem védett	
Festő zsoltina	Serratula tinctoria	elszórta	nem védett	
Nagy útifű	Plantago major	elszórta	nem védett	
Mezei katáng	Cichorium intybus	elszórta	nem védett	
Csomós ebír	Dactylis glomerata	jellemző	nem védett	
Francia perje	Arrhenatherum elatius	jellemző	nem védett	
Réti csenkesz	Festuca pratensis	feltokban	nem védett	
Meddő rozsnok	Bromus inermis	feltokban	nem védett	
Puha rozsnok	Bromus mollis	feltokban	nem védett	
Réti perje	Poa pratensis	gyakori	nem védett	
Farkasalma	Aristolochia clematitis	előfordul	nem védett	
Kerekrepkény	Glechoma hederacea	gyakori	nem védett	
Mezei sóska	Rumex acetosa	előfordul	nem védett	
Pongyola pitypang	Taraxacum officinale	gyakori	nem védett	

Pásztortáska	Capsella bursa-pastoris	gyakori	nem védett	
Lila ökörfarkkóró	Verbascum phoeniceum	előfordul	nem védett	
Közönséges ínfű	Ajuga genevensis	előfordul	nem védett	
Róka sás	Carex vulpina	faltokbanl	nem védett	
Egynyári seprence	Erigeron annuus	elszórta	nem védett	
Fekete üröm	Artemisia vulgaris	előfordul	nem védett	
Közönséges bakszakáll	Tragopogon orientalis	előfordul	nem védett	
Réti boglárka	Ranunculus acris	előfordul	nem védett	
Fodros lórom	Rumex crispus	előfordul	nem védett	
Mezei árvácska	Viola arvensis	előfordul	nem védett	
Mezei varfű	Knautia arvensis	gyakori	nem védett	
Réti margitvirág	Leucanthemum vulgare	jellemző	nem védett	
Csikorgófű	Gratiola officinalis	előfordul	nem védett	
Fekete nadálytő	Symphytum officinale	előfordul	nem védett	
Réti legyezőfű	Filipendula ulmaria	előfordul	nem védett	
Pénzlevelű lizinka	Lysimachia nummularia	előfordul	nem védett	
Vízi peszérce	Lycopus europaeus	előfordul	nem védett	
Komló	Humulus lupulus	gyakori	nem védett	
Szeder	Rubus sp.	faltokban	nem védett	
Fehér akác	Robinia pseudo-acacia	Széleken előfordul	nem védett INV*	
Törékeny fűz	Salix fragilis	faltokban	nem védett	
Vénic szil	Ulmus laevis	előfordul	nem védett	
Amerikai kőris	Fraxinus pennsylvanica	elszórta széleken	nem védett INV*	
Gyalogakác	Amorpha fruticosa	széleken	nem védett INV*	
Zöld juhar	Acer negundo	gyakori	nem védett INV*	
Magas kőris	Fraxinus excelsior	elszórta széleken	nem védett	
Szürke nyár	Populus x canescens		nem védett	
Fehér nyár	Populus alba	szórványos	nem védett	
Nemes nyár	Populus x sp.	előfordul, újulat	nem védett	
Fekete nyár	Populus nigra	gyakori	nem védett	
Veresgyűrű som	Cornus sanguinea	gyakori	nem védett	

INV*: nem őshonos inváziós fajként nyilvántartott özönnövények a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján

Kedvező, hogy gyomjellegű növények és az invazív stratégiájú, idegenhonos lágyszárú fajok alárendeltek. De a faállományokban a gyalogakác és az amerikai kőris, a zöld juharral keveredve (*Amorpha fruticosa*, *Fraxinus pennsylvanica*, *Acer negundo*) jelen vannak.

2.2.3. Fauna

A Morotva erdő helyi jelentőségű természetvédelmi terület a Sajó és a Tisza folyók árterén értékes élőhelyfolt Tiszaújváros (Tiszaszederkény) lakott területeinek közvetlen szomszédságában. A horgásztársadalom rég óta fölfedezte ezt a területet és halzsákmány reményében horgássza is a Morotva holtágát. A közeli lakosok is gyakran sétálnak a védett területet határoló gáton és rácsodálkozhatnak a vizes élőhelyen élő változatos madárvilágra. Mint az ismert az állóvizek, tavak, folyók „élettel” teltek és közvetlen környezetük is jelentős élővilággal bír. Maga a nádas is fontos élőhely, mert élővilága gazdag. Nem csupán számtalan védett és fokozott védett madárfajunk elsődleges fészkelő- és táplálkozóhelye, de sok, kevésbé feltűnő apró gerinctelen élőlény is a nádhoz kötődik.

Külön érdekessége és értéke ennek a helyi védett területnek az, hogy a lakott területek szomszédságában is meg tudta őrizni értékes élővilágát. A Morotva-holtág halfaunája elsősorban a Tiszából töltekezik. A Fok-csatorna révén összeköttetésben van víztere az élő folyóval, nagyvizek idején pedig az elöntések frissítik halfaunáját és gerinctelen élővilágát. A visszahúzódó sekélyesedő víztér, pedig kiváló ivó- és szaporodóhelyet biztosít az itt élő, vagy ide bejutott halaknak. Mivel a Morotva-holtág halfaunája a Tiszáéval rokon, összetételére itt részletesen nem térünk ki.

A védett terület ÉK-i területén szürke gémek költőtelepe alakult ki, ami miatt a szürke gém a terület egyik leggyakrabban feltűnő madara, akiknek a táplálkozó területei a Morotva-holtág mellett, a közeli Sajó, a Tisza part menti sekély vizei, ártéri területei és a folyók menti mezőgazdasági területek.

Az alábbi fajlista a területen jellemző és ott megfigyelt fajokat tartalmazza. A fajlistában nem szerepelnek a területen csak felbukkanó, vagy átvonuló fajok.

2. táblázat: A helyi jelentőségű természetvédelmi területen fellelhető jellemző gerinctelen és gerinces fajok. (Készült terepi adatfölvétel és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa alapján. A biotikai adatbázisból származó adatokat dőlt karakterekkel jelöltük.)

Fajnév	Tud. név	Egyedszám	Természetvédelmi helyzet	Pénzben kifejezett természetvédelmi érték (Ft)
Nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar rutila</i>	szórványos szaporodóhely	V, EK faj	50000
Vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>	gyakori, szaporodóhely	V, EK faj	10 000
Zöld levelibéka	<i>Hyla arborea</i>	gyakori, szaporodóhely	V	10 000
Erdei béka	<i>Rana dalmatina</i>	szórványos, szaporodóhely	V	10 000
Kecskebéka	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	gyakori, szaporodóhely	V	10 000
Mocsári teknős	<i>Emys orbicularis</i>	ritka, szaporodóhely	V, EK faj	50 000
Fehér gólya	Ciconia ciconia	gyakori, táplálkozóhely	FV, EK faj;	100 000
Karvaly	<i>Accipiter nisus</i>	szórványos, táplálkozóhely	V	50 000
Nádirigó	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
Ószapó	<i>Aegithalos caudatus</i>	szórványos, táplálkozóhely	V	25 000

Jégmadár	<i>Alcedo atthis</i>	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Tőkés réce	<i>Anas platyrhynchos</i>	gyakori, szaporodóhely	vadászható	
<i>Szürke gém</i>	<i>Ardea cinerea</i>	gyakori, szaporodóhely	V	50 000
Vörös gém	<i>Ardea purpurea</i>	szórványos, táplálkozóhely	FV, EK faj	250 000
Egerészölyv	<i>Buteo buteo</i>	szórványos, táplálkozóhely	V	25 000
Nagy kócsag	<i>Casmerodius albus</i>	gyakori, táplálkozóhely	FV, EK faj	100 000
<i>Kakukk</i>	<i>Cuculus canorus</i>	gyakori, szaporodóhely	V	50 000
Kanalas gém	<i>Platalea leucorodia</i>	ritka táplálkozóterület	FV, EK faj	500 000
Bütykös hattyú	<i>Cygnus olor</i>	ritka szaporodóhely	V	25 000
Molnár fecske	<i>Delichon urbicum</i>	szórványos, táplálkozóterület	V	50 000
Nagy fakopáncs	<i>Dendrocopos major</i>	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Fekete harkály	<i>Dryocopus martius</i>	szórványos, táplálkozóterület	V, EK faj	50 000
<i>Erdei pinty</i>	<i>Fringilla coelebs</i>	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Szárcsa	<i>Fulica atra</i>	gyakori, szaporodóhely	vadászható	
Vízityúk	<i>Gallinula chloropus</i>	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
<i>Füsti fecske</i>	<i>Hirundo rustica</i>	szórványos, táplálkozóterület	V	50 000
Törpegém	<i>Ixobrychus minutus</i>	ritka, szaporodóhely	FV, EK faj	100000
<i>Fülemüle</i>	<i>Luscinia megarhynchos</i>	gyakori, táplálkozóterület	V	25 000
Szürke légykapó	<i>Muscicapa striata</i>	ritka, táplálkozóhely	V	50 000
Bakcsó	<i>Nycticorax nycticorax</i>	szórványos, táplálkozóterület	FV, EK faj	100 000
Sárgarigó	<i>Oriolus oriolus</i>	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Mezei veréb	<i>Passer montanus</i>	gyakori, táplálkozóterület	V	25 000
<i>Nagy kárókatona</i>	<i>Phalacrocorax carbo</i>	szórványos, táplálkozóterület	V	25 000
Kis kárókatona	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	ritka, táplálkozóterület	FV, EK faj	100 000
Fácán	<i>Phasianus colchicus</i>	szórványos, táplálkozóterület	vadászható	
Küszvágó csér	<i>Sterna hirundo</i>	szórványos, táplálkozóterület	FV, EK faj	100 000
Vadgerle	<i>Streptopelia turtur</i>	szórványos, szaporodóhely	V	50 000

<i>Seregély</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>	<i>gyakori, szaporodóhely</i>	V	25 000
<i>Barátposzáta</i>	<i>Sylvia atricapilla</i>	<i>szórványos, táplálkozóterület</i>	V	25 000
<i>Fekete rigó</i>	<i>Turdus merula</i>	<i>szórványos, táplálkozóterület</i>	V	25 000

- V: Védett faj
- FV: Fokozottan védett faj
- EK faj: Európai Közösségben jelentős fajok listáján szerepel

2.3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők

2.3.1. Erdőgazdálkodás:

Tiszaújváros 1H – gazdálkodó Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság
Tiszaújváros 1TN2 - gazdálkodó: Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság
Tiszaújváros 1TN3 - gazdálkodó Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság
Tiszaújváros 1F – gazdálkodó: Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság

Az erdőtervezett erdőrészeket kezelési feladatait az Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság látja el a hatályos erdőtervnek megfelelően.

2.3.2. Vadgazdálkodás:

A területen az érvényben lévő vadgazdálkodási terv szerint folyik a vadgazdálkodás. A vadgazdálkodó a Tiszaújvárosi Vadásztársaság. A vadgazdálkodási tervben nincsenek a helyi védettséget figyelembe vevő előírások.

2.3.3. Idegenforgalom, turizmus

A helyi védett területen nem jellemző a turistaforgalom, de az árvízvédelmi gáton közlekedők jó bepillantást nyerhetnek a Morotva-holtágra. A védett területre a bejutás gyakran korlátozott a tavaszi, nyár eleji és őszi nagyvizek miatt. A holtágon a horgászat szervezett és ellenőrzött kereteken belül folyik. A védett terület Tiszaújváros (Tiszaszederkény) irányából a Tiszaszederkényi Református templom mellől Petőfi Sándor utca/Táncsics Mihály utca irányából közelíthető meg.

2.3.4. Települési viszonyok

A védett terület Tiszaújváros (Tiszaszederkény) É-i határában fekszik, a nem mentett ártéri oldalon. A helyi lakosság védett területre gyakorolt hatása alárendelt, a horgászat a területen folyamatos.

2.3.5. Oktatás, bemutatás

A védett terület megismertetését szolgálja a Tiszaújvárosi Helyi Értéktár Testület alkalmanként megszervezett vezetett túrái.

„Borsod-Abaúj-Zemplén megye helyi jelentőségű védett értékeiről” c. a miskolci Zöld Akció Egyesület kiadásában megjelent ismeretterjesztő kiadvány. <https://zoldakcio.hu/wp-content/uploads/helyivedettbaz.pdf>

2012-ban egy országos fölmérés készült a hazai helyi jelentőségű természetvédelmi területeiről. A felmérést követően tematikus térképek is készültek az egyes helyszínekről, minden vármegye vonatkozásában. A természetvédelmi területeket a program során elkészült „Rejtett tájakon” három részes film mutatja be. A fölmérés eredményei a Pro Vértes alapítvány honlapján érhetőek el:

<https://provertes.hu/index.php/termeszeti-ertekek-es-vedelmuk/helyi-vedett-teruletek-magyarorszagon/277-borsod-abauj-zemplen-megye-helyi-jelentosegu-termeszetvedelmi-teruletei>

<https://provertes.hu/index.php/filmek>

A terület határán nincs kihelyezve a védettséget feltüntető hatósági tábla.

2.3.6. Kutatás:

A védett terület kutatásnak jelenleg nem tárgya. Természetvédelmi felügyeletét a Bükki Nemzeti Park természetvédelmi őrszolgálat látja el. A terület biotikai adatait az őrszolgálat gyűjti, és ezek a Bükki Nemzeti Park adatbázisában kerülnek feldolgozásra és tárolásra.

2.3.7. Egyéb használat:

Az árvízvédelmi gátat a Vízügyi igazgatóság kaszáltatja. A Zabos Géza horgász egyesület 2023 telén és kora tavaszán a meglévő horgászállásokat kitisztította, a fűzek korhadt és balesetveszélyes ágait eltávolította. A munkálatok a Bükki Nemzeti park Igazgatósággal egyeztetett módon történtek.

2.3.8. Kultúrtörténeti értékek

A védett területen nincs.

2.3.9. Táji értékek

A Tiszaújvárosi Morotva-erdő helyi jelentőségű természetvédelmi terület a folyószabályozások előtti táj képét idézi. Azt a vízivilágot, ahol az áradások által életben tartott vizes élőhelyek az ártéri erdőkkel találkoznak. A gyékényes nádas foltokkal tarkított vízfelület gazdag védett és fokozottan védett fajokban is bővelkedő élővilágnak ad otthont. Táji értéke azért is jelentős, mert a hasonló vizes élőhelyek a folyámszabályozások óta folyamatosan pusztulnak az éghajlat szárazodása, a mezőgazdaság és a lakott területek kiterjedése miatt. Éppen ezért fontos a még megmaradt állóvizek, vizes élőhelyek megőrzése.

2.4. Adatbázisok

2.4.1. Számítógépes adatbázisok

Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa.

2.4.2. A védett érték környezetére vonatkozó térképanyag

EOV: 88-434 (M=1:10000)

2.4.3. A területre vonatkozó légifotó-anyagok

A területre vonatkozó történeti légifotók az alábbi helyeken érhetők el:

<https://www.e-epites.hu/e-kozmu>
ortofotó 2005, 2023

<https://www.fentrol.hu/hu/>

1960-0760-9860

1961-0810-9825

1972-0155-3063

1972-0156-3173

3. CÉLKITŰZÉSEK MEGHATÁROZÁSA

3.1. A terület értékelése

3.1.1. A természetvédelmi jelentőség értékelése

Kritérium	Minősítő jellemző	Jelentőség
Méret	A védetté nyilvánító rendelet, amely a helyi értékek védelmére vonatkozik, a helyi jelentőségű természetvédelmi terület helyrajzi számát tartalmazza. A törzskönyv szerint az érintett terület 16,74 ha.	
Diverzitás	A védett terület növényzeti változatossága a természetközeli nem tűzegképző nádas-gyékényes élőhelyekre jellemző.	Jelentős faj és egyedszámban vannak jelen a természetközeli élőhelyre jellemző védett növények, és a védettséget nem élvező, természetes állapotokra utaló növényfajok. A terület védett és fokozottan védett madarak élő- és szaporodóhelye.
Természetesség	Természetközeli	Helyi viszonylatban jelentős ártéri élőhelyfolt, amelyek az elmúlt évtizedek folyamszabályozásai és belvízrendezései nyomán megfogyatkoztak.
Ritkaság	A Tisza és Sajó-folyó árterületén megmaradt vizes élőhelyfolt.	Helyi viszonylatban jelentős, mert a környező hasonló adottságú területeket már vízrendezték, vagy szántóföldi gazdálkodásba vonták.
Sérülékenység	Fokozottan sérülékeny	Természetes és emberi hatások is veszélyeztethetik. (Éghajlatváltozás, humán károsítás)
Jellemzőség	Vegetáció: a földrajzi viszonyokra jellemző Flóra: vegetációtípusokra jellemző	→
Elhelyezkedés	Az ökológiai hálózatban ökológiai folyosó - jelentőségű élőhely	→
Terület-történet	A terület történetére vonatkozó leírást az alábbi kiadvány tartalmaz. (Dr. Kákóczki Balázs: A szederkényi uradalom történeti földrajza. Tiszaújváros Város Önkormányzata: Grafol Print Kft., 2016. p. 80-86.)	
Potenciális természetvédelmi érték	A terület potenciális értéke a természetközeli vegetációját megőrző élőhely és annak madártani értékei, illetve a Morotva-erdő lokális tájképi jelentősége	→

Különleges tudományos jelentőség	A terület az egykori ártéri vizes élőhelyek megmaradt foltja. Madártani jelentősége a területén található szürke gém telep az itt táplálkozó és fészkelő más védett és fokozottan védett madárfajokkal.	→
---	---	---

3.1.2. A legfontosabb természeti értékek meghatározása

A területen nincs jelentős földtani érték.

A területen nincs víztani érték.

A területen az edafikus (talajtani) és klimatikus viszonyoknak megfelelő társulások a jellemzőek.

A területen jelenleg 2 védett növényfajról tudunk, melyek összes egyedszáma több száz főre tehető.

A területen jelentős táplálkozó terület és fészkelőhely: 29 védett és 9 fokozottan védett madárfaj élőhelye.

A területen nincs jelentős kultúrtörténeti érték.

3.2. Ideális természetvédelmi célkitűzések

A növénytanilag szempontból jelentős, változatos élőhelyi-komplex fenntartása.

A területen élő védett fajok megőrzése.

A terület oktatási, bemutatási célú hasznosítása.

A terület természetvédelmi célú kutatása.

3.3. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

3.3.1. A korlátozó és veszélyeztető tényezők összefoglaló táblázata

	Belső tényezők	Külső tényezők
Természeti folyamatok		Kedvezőtlen szukcessziós folyamatok. Klimatikus szárazodás. Az idegenhonos fajok elterjedésének esélye.
Emberi hatások		Nem megfelelő használat. Horgászturizmussal összefüggő illegális személtelhelyezés, szennyezés, a víztér tápanyagháztartásának kedvezőtlen megváltozása. Taposás, a parti fás szárú vegetáció túlzott irtása, eltávolítása. Idegenhonos fajok behurcolása.

3.3.2. A természetvédelmi kezelés korlátai

A víztér meglévő kezelője a Zabos Géza Horgász Egyesület. A horgász egyesület célja a horgászat, mint szolgáltatás, és a természetközeli élőhelyeken történő horgászturizmus vagy horgászjelenlét egyensúlyának fenntartása. Az egyesület a kezelői feladatokat a természetvédelmi értékek fenntartási igénye és a „jó gazda” szemléletének alkalmazásával véggezte.

3.3.3. A korlátozó tényezők hatása az ideális célkitűzésekre

A külső természeti folyamatok közül a klimatikus szárazodás, amely leginkább veszélyezteti az értékes élőhely fennmaradásának esélyeit.

Az emberi hatások közül a vízszennyezés, a fokozott zavarás, befolyásolhatja az élőhely jövőjét.

A terület a közeli lakott településrész felől jól megközelíthető így az illegális hulladéklerakás meglévő probléma, a horgászhelyek otthagyt hulladéka mellett.

4. GYAKORLATI CÉLKITŰZÉSEK, STRATÉGIÁK ÉS FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

4.1. Gyakorlati célkitűzések

Biztosítani szüksége a megfelelő vízkormányzással az élőhely és a víztér fenntartását.

A természetközeli társulások megőrzése.

A védett fajok megőrzése, a túlzott zavarás mérséklése, a fészkelő fajok egyedszámának fenntartása miatt.

Természeti értékek bemutatásának lehetősége, oktatási hasznosítása.

4.2. Természetvédelmi stratégiák

4.2.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

A megfelelő vízszint biztosítása a növényzet és az élőhelyhez kötődő, területen táplálkozó és szaporodó fajok életlehetőségeit is biztosítja. A megfelelő vízszint megtartása a víztér túlzott növényesedését is késlelteti, visszaveti a kedvezőtlen szukcessziós folyamatokat, amelyek természetes úton is az élőhely feltöltődése, mocsarasodása irányába hatnának.

A terület tájképi megjelenését, befolyásoló (zavaró) új építmények (fedett horgászállások, pavilonok, kerítés, lépcső, támfal, földkábel, egyéb közmű stb.) létesítésére vonatkozó teljes építési tilalom elrendelése.

4.2.2. Fajvédelem

Az élőhelyvédelem a területen élő fajok védelmét is szolgálja, külön előírások nem szükségesek.

4.2.3. Tájidegen fajok állományának szabályozása

Idegenhonos fajok lehetőség szerinti eltávolítása a területről.

4.2.4. Látogatás

A természetvédelmi terület szabadon látogatható.

4.2.5. Oktatás és bemutatás

A védelem egyik legfontosabb eszköze a természet tisztelete mellett az ifjúság és legalább a helyi lakosság, a horgásztársadalom tájékoztatása a védett terület lokális értékeiről. A terület kitűnő kiegészítő szemléltető hely, ami a természetvédelmi oktatást-nevelést szolgálhatja. A Morotva-erdő kiváló lehetőséget kínál erre, könnyen megközelíthető és kis időráfordítással a vízi élővilág reprezentatív tagjai akár szabad szemmel is megfigyelhetők.

4.2.6. Kutatás

Javasolt a terület vízi gerinces és kételtű faunájának fölmérése. Emellett a területen telepesen fészkelő madarak (gémtelep) megfelelő időpontokban elvégzett monitoring vizsgálata.

4.2.7. Terület- és földhasználat

A jelenlegi területhasználat változtatásának tilalma.

4.3. Kezelési feladatok

4.3.1. Kezelés

4.3.1.1. Az élőhelyek védelmét szolgáló kezelési előírások

Javasolt a víztérben a nádas, gyékényes foltok kiterjedésének szinten tartása. A nád és a gyékény tömegességének és borításának növekedése az élőhely átalakulását leromlását jelzi. A nádas-gyékényes borításának jelenlegi fenntartásához a vízellátás biztosítása a legfontosabb. A jó vízellátás akadályozza a gyomfajok megjelenését elszaporodását, a nádas túlfejlődését. Az élőhely belső egyensúlyának megőrzése mellett fontos a környező tájhasználat fenntartása. Kedvezőtlen az élőhely szempontjából a közvetlen parti környezet túlterhelése, a parti zóna kiépítése, személygépkocsik horgászhelyekig történő behajtása és ott parkolása, a horgászhelyeken a túlzott fa és cserjeirtás, a horgászathoz köthető hulladékok parton hagyása, a parti vízterületek szennyezése. A hirtelen áradások és a területre jutó nagyvizek a nádas pusztulását visszahúzódnak eredményezik, mert ezek az élőhelyek eredendően nem alkalmazkodnak jól a magas vízborításhoz. Alacsony vízszintnél pedig terjed a nádas, aminek párologtatása erőteljes elősegítve ezzel az élőhely vízvesztését majd kiszáradását. Emiatt fontos a vízszint szabályozása. Figyelemmel kell követni a víztér D-i partszakaszán az elöregedett füzek pusztulását. A kidőlt, összeroskadt idős példányok helyén segíteni kell az újulat növekedését a víztér árnyalása miatt. Itt meg kell találni a megfelelő kompromisszumot a horgászhelyek kialakítása és a vízparti fás szárú növényzet fenntartása között.

Az idegenhonos fajoktól fokozatosan kell a területet megszabadítani.

A horgászturizmus minden vizes élőhelyre veszélyt jelent a víz tápanyagtartalmának növelése és a partszakaszok terhelése miatt. Szükséges ennek veszélyeiről a horgásztársadalmat tájékoztatni és a kezelőnek a vízparti „rendet” az ellenőrzések alkalmával számon kérni.

4.3.1.2. A fajok védelmét szolgáló kezelési előírások

A területen élő ízeltlábú fauna, az ott táplálkozó és fészkelő madárfajok a jelenlegi élőhely megőrzésével biztosítható leginkább.

A területen a nádvágás nem indokolt. Kedvező beavatkozásnak ítéljük meg a vízkezelő Zabos Géza Horgász Egyesület vezetősége részéről, hogy a Morotva-holtágon a csónakos horgászatot megszüntették. Így a nádas gyékényes foltokban fészkelő védett és fokozottan védett madárfajok közvetlen zavarása megszűnt.

Tilos a terület feltöltése, a partvonal mesterséges módosítása, kövezése, zúzott köves, vagy más anyaggal kivitelezett mesterséges stabilizálása.

4.3.1.3. Az erdőgazdálkodásra vonatkozó előírások

A területen történő erdőgazdálkodást a terület ártéri jellege nagymértékben befolyásolja. Az 1H, 1F erdőrészek fekete nyaras és fűzes állományai a következő 2030-as erdőtervezés idején érik el vágásérettségüket. Az erdőtervi egyeztetéseken a természetvédelmi szempontokat leginkább szolgáló beavatkozásokat javasoljuk támogatni, és a területek egyidejű véghasználatát mellőzni.

4.3.1.4. A vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírások

A védett területen nem lehet elhelyezni vadászati létesítményt, nem lehet sózót, szórót létesíteni. Korlátozni javasoljuk a védett terület parti zónájába a mezőgazdasági, vízügyi feladatokat ellátó gépek, a természetvédelmi és halvédelmi feladatot ellátó személyzet gépjárművei kivételével a gépkocsival munkagépekkel történő behajtást.

4.3.1.5. Közlekedést érintő kezelési előírások

A Morotva-holtág parti sávjában a meglévő földutakon történő gyalogos és kerékpáros közlekedés az ami a legkevésbé zavarja a helyi védett terület élővilágát.

Korlátozni javasoljuk a területen, terepmotoros és quad-os közlekedést.

A gépjárműforgalommal kapcsolatos tiltások nem vonatkoznak kezelési és hatósági feladatokat ellátó gépjárművekre.

4.3.1.6. Oktatást, bemutatót érintő kezelési előírások

Szükséges a védettséget jelző tábla elhelyezése a terület megközelíthetőségi pontjainál (1db).

Szükséges a védettséget jelző tábla közelében a bevezető földút mentén tájékoztató táblát elhelyezni, mely a területen található élővilág megismertetését segítheti.

4.3.1.7. Kutatást érintő előírások

Szükséges a terület élővilágának minél teljesebb körű megismerése, különösen a vízi élettérben, az inváziós halfajok terjedésének monitorozása.

4.3.1.8. Területhasználatot érintő előírások

A védett területen mindennemű építmény létesítése tilos.

4.3.2. Adminisztráció

a) Védetté nyilvánítás, védelem feloldása

A helyi értékek védelme és megóvása érdekében a Tiszaújvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete rendeletet alkotott: 24/2004. (VII.01.) rendeletet a helyi értékek védelméről. A többször módosított rendelet, a természeti örökség helyi védelmi területeként nevezi meg a Tiszaújvárosi Morotva erdő TT területét.

A védettség ténye a tulajdoni lapokon nincs feltüntetve.

A jegyző korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti értéket károsító, vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységeket. A határozat - a védett természeti érték közvetlen vagy súlyos sérelme, illetve veszélyeztetése esetén - a jogorvoslatra tekintet nélkül azonnal végrehajthatóvá nyilvánítható.

A Természetvédelmi Törvény értelmében (1996. évi LIII.) fel kell oldani a természeti érték védettségét, ha annak fenntartását természetvédelmi szempontok a továbbiakban nem indokolják. A helyi védett természeti érték védettségének a feloldásához az illetékes természetvédelmi hatóság véleményét be kell szerezni. A természetvédelmi hatóság-állásfoglalása alapján - a nyilatkozatát 60 napon belül adja meg.

A helyi védetté nyilvánítás esetén a települési önkormányzat jegyzője a védetté nyilvánító, illetve a védettség feloldásáról rendelkező önkormányzati rendeletet - nyilvántartási célból - hivatalból meg kell hogy küldje az illetékes természetvédelmi hatóságnak (Észak-Magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség).

5. MUNKATERV

5.1. Középtávú munkaterv

A kezelési terv érvényességi idejére (2024-2028) vonatkozó időszak alatt a következő eredményeket kell elérni:

- A védett terület értékes nádas gyékényes élőhelyeinek és a parti zóna fás-cserjés növényzetének fenntartása
- Védett fajok fennmaradásának biztosítása, állományuk növelése
- Minél teljesebb biotikai adatbázis készítése a védett terület felszíni és a víztér élővilágáról.
- A védettséget jelző és a terület természetvédelmi értékeinek bemutatását segítő táblák kihelyezése.

5.2. Éves munkaterv

2024:

A helyi védettség széljegyzetben történő bejegyzése.

Védettséget jelző tábla kihelyezése.

A gépjárművel történő behajtást tiltó tábla kihelyezése.

A parti zónában hagyott faanyag és cserjeégetés után megmaradt hulladékok eltávolítása.

2025:

A szükséges és balesetveszélyes faegyedek, korhadt ágak eltávolítása a vegetációs időszakon kívül, egyeztetés alapján. (A faanyag helyben égetése tilos.)

A védett területre vonatkozó ismertető tábla kihelyezése.

A víztér gerinces faunájának fölmérése különös tekintettel a védett és inváziós halfajokra.

Fészkelés monitoring vizsgálatok a gémtelen és az élőhelyen.

2026:

A szükséges és balesetveszélyes faegyedek, korhadt ágak eltávolítása a vegetációs időszakon kívül, egyeztetés alapján. (A faanyag helyben égetése tilos.)

Fészkelés monitoring vizsgálatok a gémtelen és az élőhelyen.

2027:

A szükséges és balesetveszélyes faegyedek, korhadt ágak eltávolítása a vegetációs időszakon kívül, egyeztetés alapján. (A faanyag helyben égetése tilos.)

Fészkelés monitoring vizsgálatok a gémtelen és az élőhelyen.

A víztér gerinces faunájának fölmérése különös tekintettel a védett és inváziós halfajokra.

2028:

A szükséges és balesetveszélyes faegyedek, korhadt ágak eltávolítása a vegetációs időszakon kívül, egyeztetés alapján. (A faanyag helyben égetése tilos.)

Fészkelés monitoring vizsgálatok a gémtelen és az élőhelyen.

A kezelési eredmények összegzése.

A Kezelési terv felülvizsgálata, és a következő öt éves ciklusra való elkészítése.

6. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV VÉGREHAJTÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS A TERV FELÜLVIZSGÁLATA

A természetvédelmi kezelési tervben foglaltakat Tiszaújváros jegyzője ellenőrzi.

A kezelési terv felülvizsgálatának tervezett időpontja 2028.

Az új kezelési terv életbe lépésének időpontja 2029.

II A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV

A 4. pontban foglaltak szerint

MELLÉKLETEK

1. Tulajdoni lap másolata
2. Erdőrészlet leíró lapok
3. A helyi jelentőségű természetvédelmi területre vonatkozó légifényképek, áttekintő térképek, történeti térképek
4. Helyszíni fényképfelvételek

1. Tulajdoni lap

Elektronikusan aláírta:

Lechner Nonprofit Kft. - Földhivatal

B.-A.-Z. Vármegyei Köormányhivatal Földhivatali Főosztály
3580 Tiszaújváros Erzsébet tér 24.

Oldal: 1 / 2

E-hiteles tulajdoni lap - Szemle másolat

Megrendelés szám:30005/12747/2024

2024.05.08

TISZAÚJVÁROS

Szektor: 16

Külterület 0208/2 helyrajzi szám

		I. RÉSZ			
1. Az ingatlan adatai:					
alrészlet adatok			terület	kat.t.jöv.	alosztály adatok
művelési ág/kivett megnevezés/		min.o	ha m2	k.fill.	ter. kat.jöv
					ha m2 k.fill
a erdő		4	10.5140	27.34	
b Kivett árok		0	1.0485	0.00	
c erdő		4	2.4647	6.41	
d Kivett töltés		0	1.9508	0.00	
f rét		7	763	0.58	
A földrészlet összes területe:			16.0543	34.33	
2.					
Árterület					
		II. RÉSZ			
1. tulajdoni hányad: 1/1					
bejegyző határozat, érkezési idő: 1810/1959.10.27					
jogcím: eredeti felvétel					
jogállás: tulajdonos					
név: MAGYAR ÁLLAM					
cím: -					
3. hányad: 1/1					
bejegyző határozat, érkezési idő: 36522/2/2018.12.01					
jogcím: 2007. évi CVI. tv. 3. §					
jogállás: tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet					
név: MAGYAR NEMZETI VAGYONKEZELŐ ZRT.					
cím: 1133 BUDAPEST Pozsonyi út 56.					
törzsszám: 14077340					
Az állami vagyon felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek					
összességét tulajdonosi joggyakorlóként az MNV Zrt. gyakorolja.					
4. hányad: 1/1					
bejegyző határozat, érkezési idő: 407482/2/2023.09.26					
jogcím: 1992. évi XXXVIII. tv. 109/F. §					
jogállás: vagyonkezelő					
név: ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG					
cím: 3530 MISKOLC Vörösmarty Mihály utca 77.					
törzsszám: 15308445					
		III. RÉSZ			
1. bejegyző határozat, érkezési idő: 35715/1999.07.19					
Önálló szöveges bejegyzés eOTR átalakítás során területváltozás.					

Folytatás a következő lapon

B.-A.-Z. Vármegyei Köormányhivatal Földhivatali Főosztály
3580 Tiszaújváros Erzsébet tér 24.

Oldal: 2 / 2

E-hiteles tulajdoni lap - Szemle másolat

Megrendelés szám:30005/12747/2024

2024.05.08

TISZAÚJVÁROS

Szektor : 16

Külterület 0208/2 helyrajzi szám

Folytatás az előző lapról

Az E-hiteles tulajdoni lap másolat tartalma a kiadást megelőző napig megegyezik az ingatlan-nyilvántartásban szereplő adatokkal. A szemle másolat a fennálló bejegyzéseket, a teljes másolat valamennyi bejegyzést tartalmazza. Ez az elektronikus dokumentum kinyomtatva nem minősül hiteles bizonyító erejű dokumentumnak. Ez a tulajdoni lap közigazgatási hatósági eljárás céljából került kiadásra. Másra nem használható.

TULAJDONI LAP VÉGE

---

2. Erdőrészlet leíró lapok

Szemlemásolat

A DOKUMENTUM ELEKTRONIKUSAN HITELESÍTETT

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 250/a

Részlet: Tiszaújváros (1900) 1 F (60)

Területe: 0,97 ha

Gazdálkodó: Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (9002416)

Illetékes: BAZMKH

Elsődleges rendeltetés: Part- vagy töltésvédelmi	Üzem mód: Vágásos
További rendeltetések:	
Természetességi alapelvárás: Származék erdő	Természetességi állapot: Származék erdő
Erdőtervezési körzet: Dél-Borsodi	Következő ütemezett körzeti erdőtervezés éve: 2030
Erdészeti táj: Közép-Tisza-ártér	
Védettség foka: Nem védett terület	Natura 2000: Nem része a hálózatnak
Tengerszint fel. mag: Hullámtér (ártér)	Fekvés: Középmély fekvés
Lejtés: Sík és hullámos	Domborzat: Sík (lapály)
Termőhelytípus-változat: ESZTY-ALLV-NYÖ-KMÉ-H	T.h. megh. módja: Közvetett (növénytársulások alapján)
Faállománytípus: Fűzes	
Távlati célállomány: Fűzes	
Tűzveszélyességi besorolás: Kismértékben veszélyeztetett terület	

ÁLLOMÁNYLEÍRÁS

Sz	Szint	Faj	Eredet	Elegyarány (%)	Elegyedési módja	Záródás (%)	Kor (év)	Magasság* (m)	Átmérő* (cm)	Fakészlet* (m3/ha)
1	Felső	Fehér fűz	SG	100	FF	50	86	18	46	213

Összesen:

213

Egyéb fajok a részletben: AK

FAKITERMELÉSI TERV

Fakitermelés módja:

Sz	Faj	Vágás- érettségi kor	Érintett terület: Redukált terület: Erély(%)**	m3**	Érintett terület: Redukált terület: Erély(%)**	m3**	Érintett terület: Redukált terület: Erély(%)**	m3**
1	Fehér fűz	100						

Összesen:

ERDŐSÍTÉSI TERV

Kötelezettség területe: 0 ha

Erdősítés: módja

1. változat:

2. változat:

Választott:

célállománya

elegyfajjal

Vágás-
érettségi kor

*Tájékoztató jellegű adatok **Ajánlott mérték

- 499 -

Nyomtatás ideje: 2022.02.24

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 250/b

Részlet: **Tiszaújváros (1900) 1 F (60)**

Területe: 0,97 ha

Gazdálkodó: Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (9002416)

Illetékes: BAZMKH

Utolsó használat módja és éve: (2001)

Vonatkozás éve: 2021

Előző azonosító*: Tiszaújváros 1 F

Védett terület megnevezése:

Erdőrezervátum:

Jellemző Natura 2000 jelölő élőhely:

Vadgazdálkodási egység*: Tiszaújvárosi Vadásztársaság (655400)

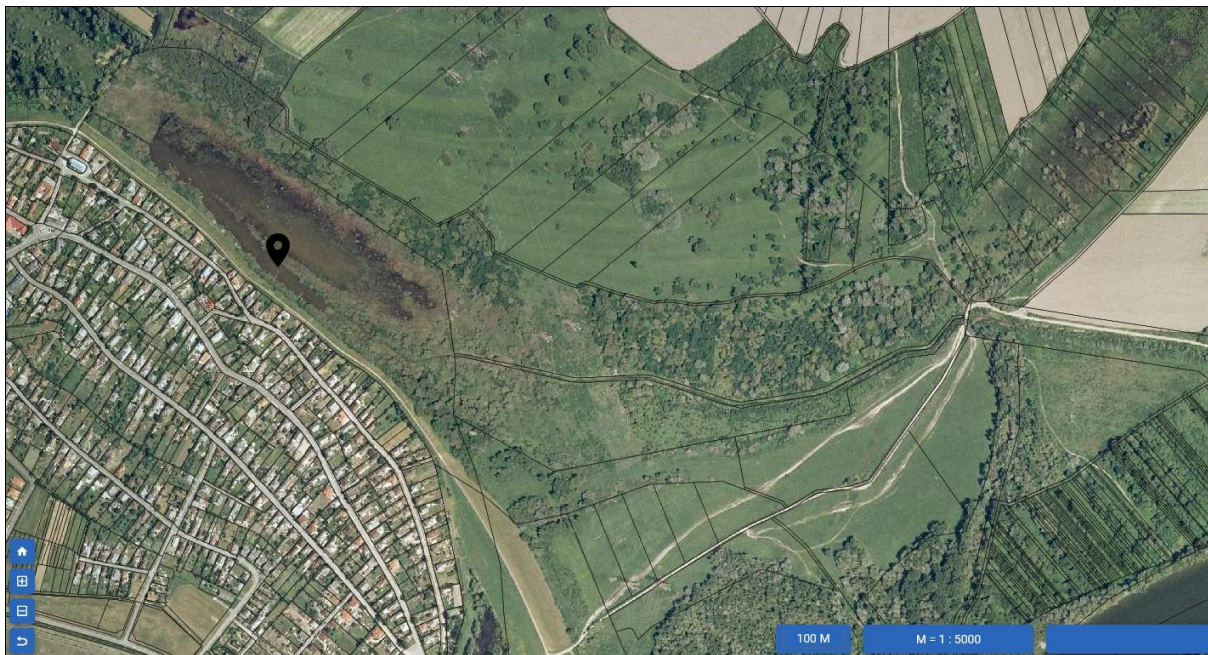
Felnyíló erdő.

RÉSZLETSZINTŰ ELŐÍRÁSOK:

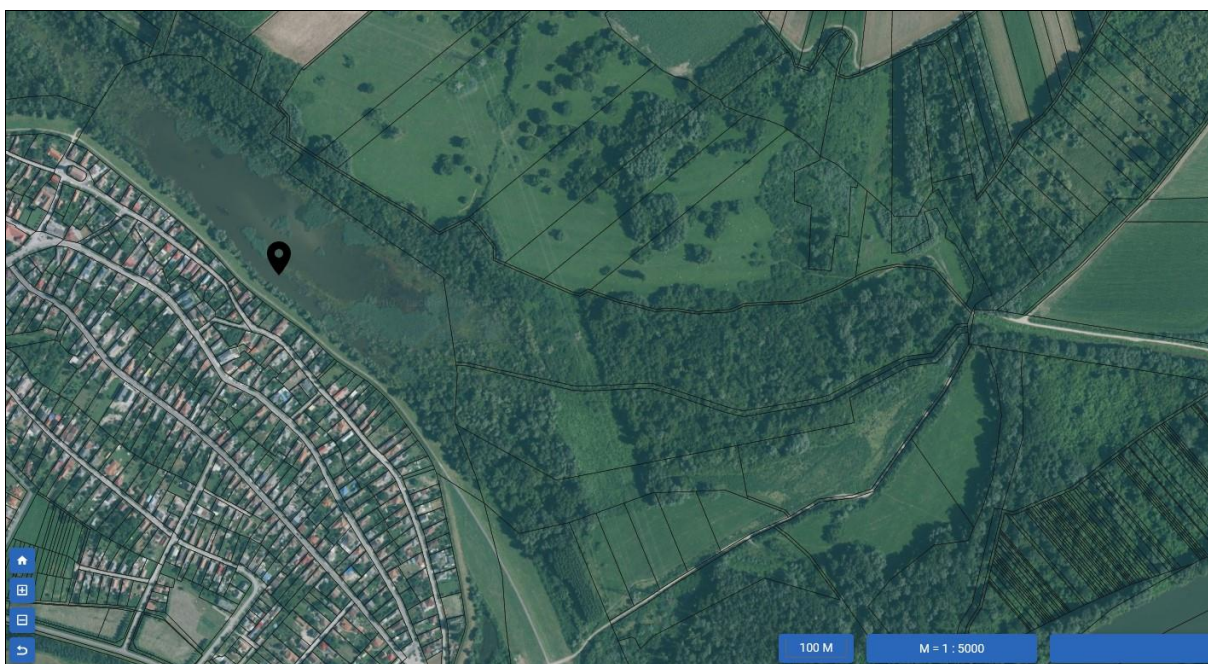
MEGJEGYZÉSEK: A TN 2 levélasztva.

A vágásérettségi kor a gazdálkodó kérésére 100 évben lett megállapítva

3. A helyi jelentőségű természetvédelmi területre vonatkozó légifényképek, áttekintő térképek, történeti térképek

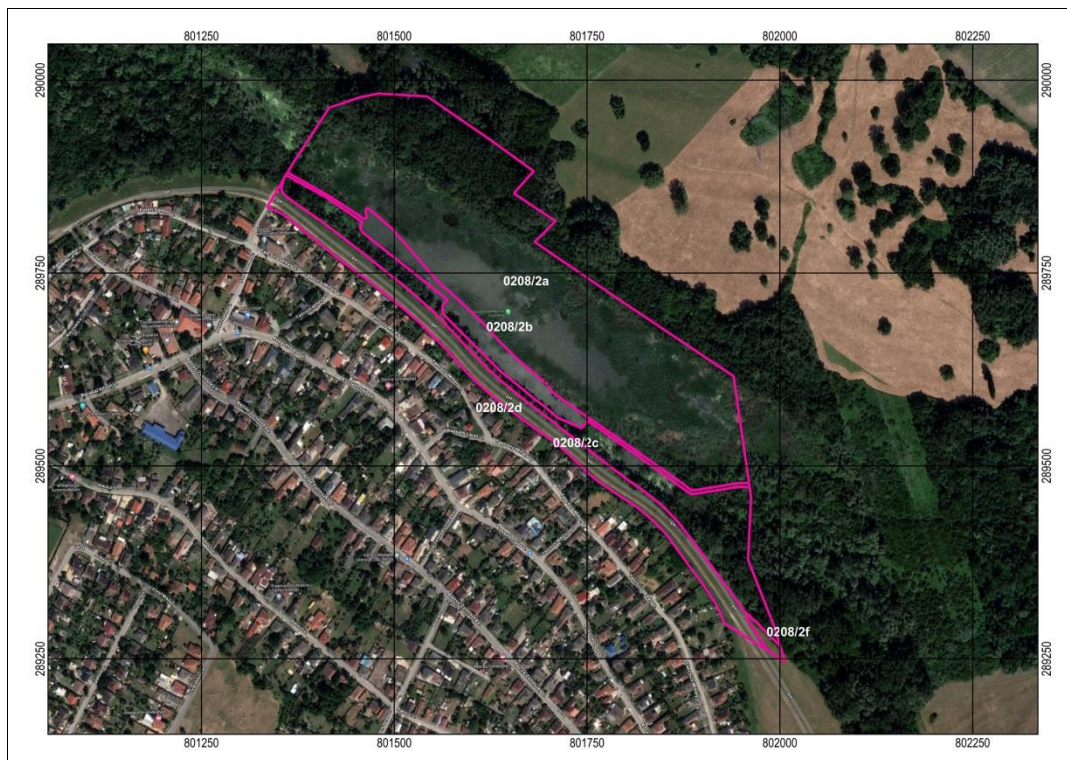
A Morotva-erdő és környezetének áttekintő térképe. (ortofotó 2005.)⁴

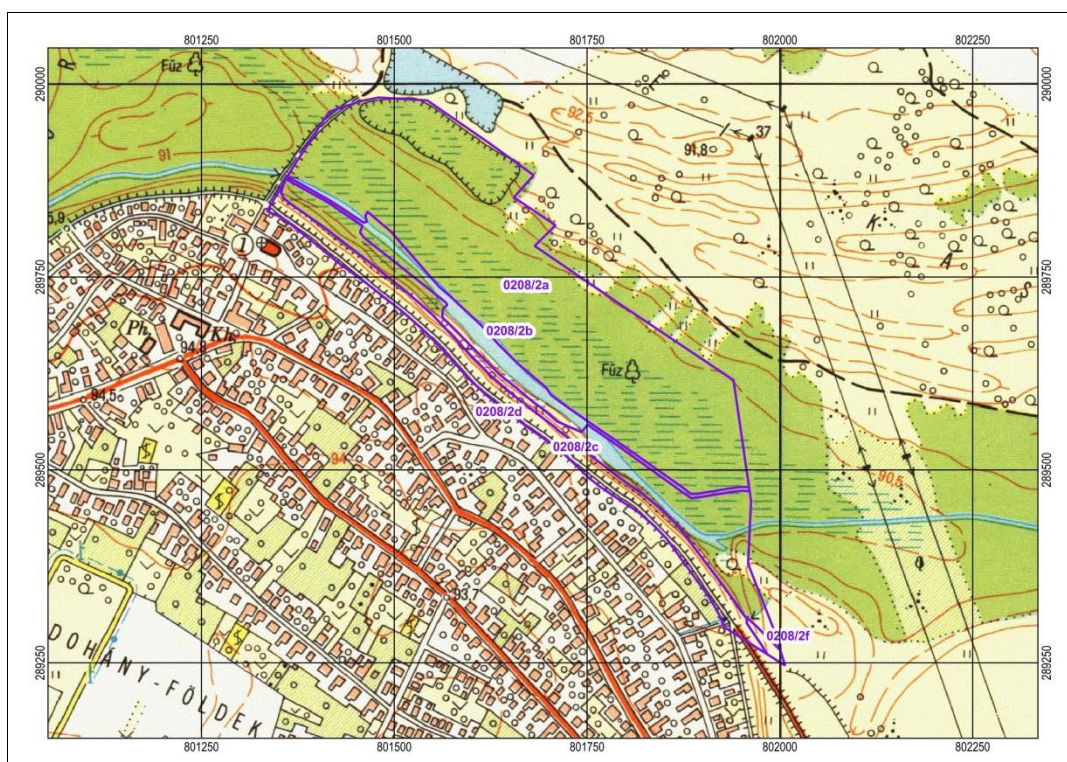
A Morotva-erdő és környezetének áttekintő térképe. (ortofotó 2023.)⁵

⁴ <https://ekozmu.e-epites.hu/>

⁵ <https://ekozmu.e-epites.hu>

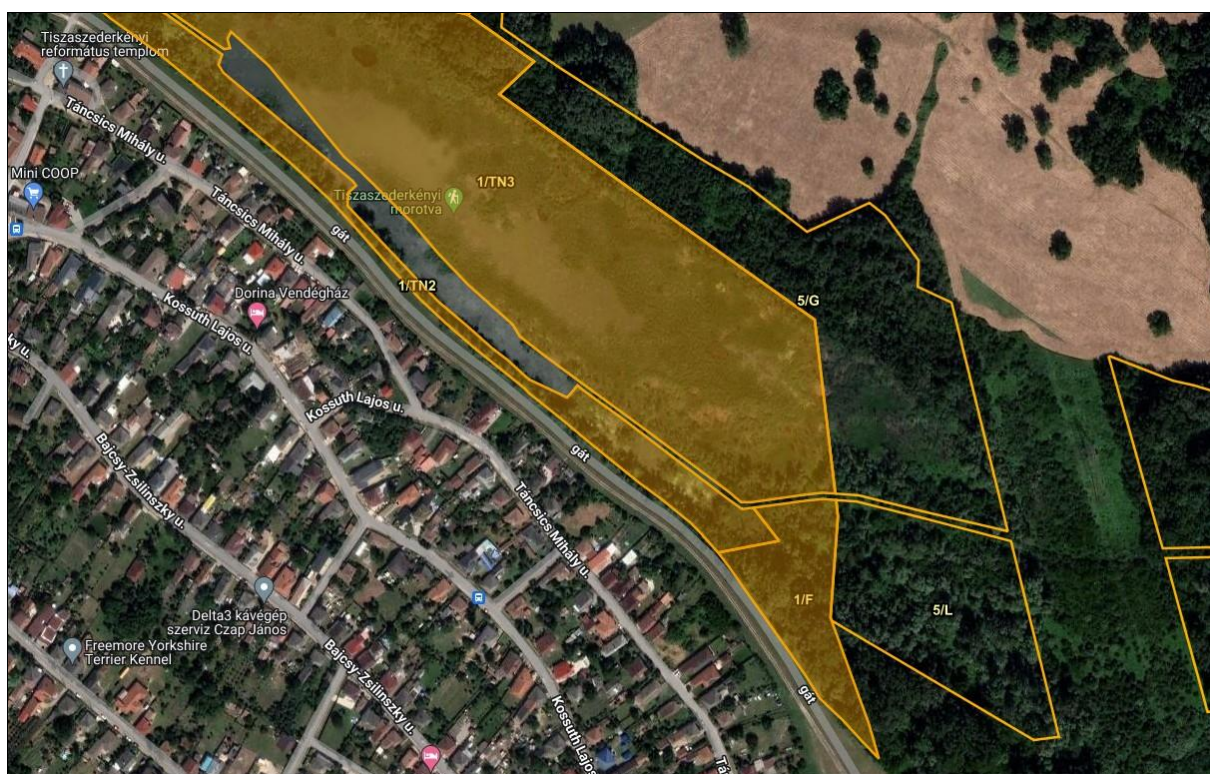
A Morotva-erdő és környezetének áttekintő térképe (Alaptérkép Google Hybrid légifotó)

Topográfiai térkép (EOV) másolata a Morotva-erdő ingatlan nyilvántartási térkép szerinti határaival

**A Morotva-erdő területét érintő erdőtervezett
erdőrészek E-i terület⁶**

**A Morotva-erdő területét érintő erdőtervezett
erdőrészek D-i terület⁷**

⁶ <https://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

⁷ <https://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

A Morotva-erdő környezetének áttekintő térképe – Magyarország Első Katonai Felmérés (1782-1785)⁸

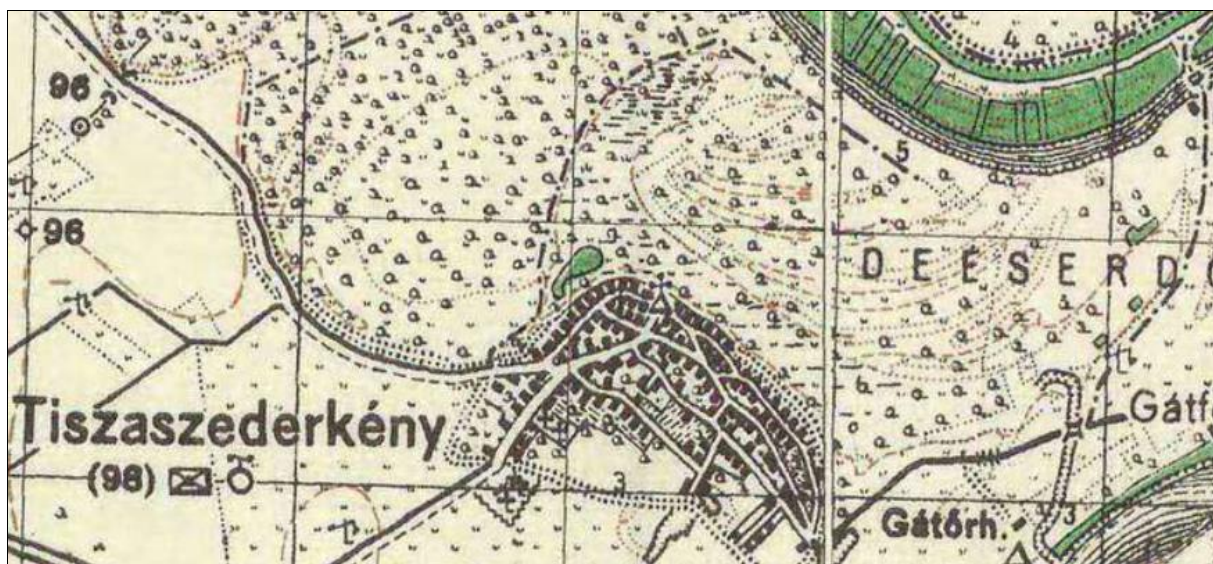
A Morotva-erdő környezetének áttekintő térképe – Magyar Királyság Második Katonai Felmérés (1819-1869)⁹

⁸ <https://maps.arcanum.com/hu/map/firstsurvey-hungary/?layers=147&bbox=2341028.785391052%2C6090215.928083681%2C2355007.206938703%2C6096646.19308817>

⁹ <https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-hungary/?layers=5&bbox=2114367.6352247475%2C6020445.879099986%2C2128346.0567723988%2C6026876.144104475>

A Morotva-erdő környezetének áttekintő térképe - Habsburg-Birodalom Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)¹⁰

Magyarország katonai felmérése (1941)¹¹

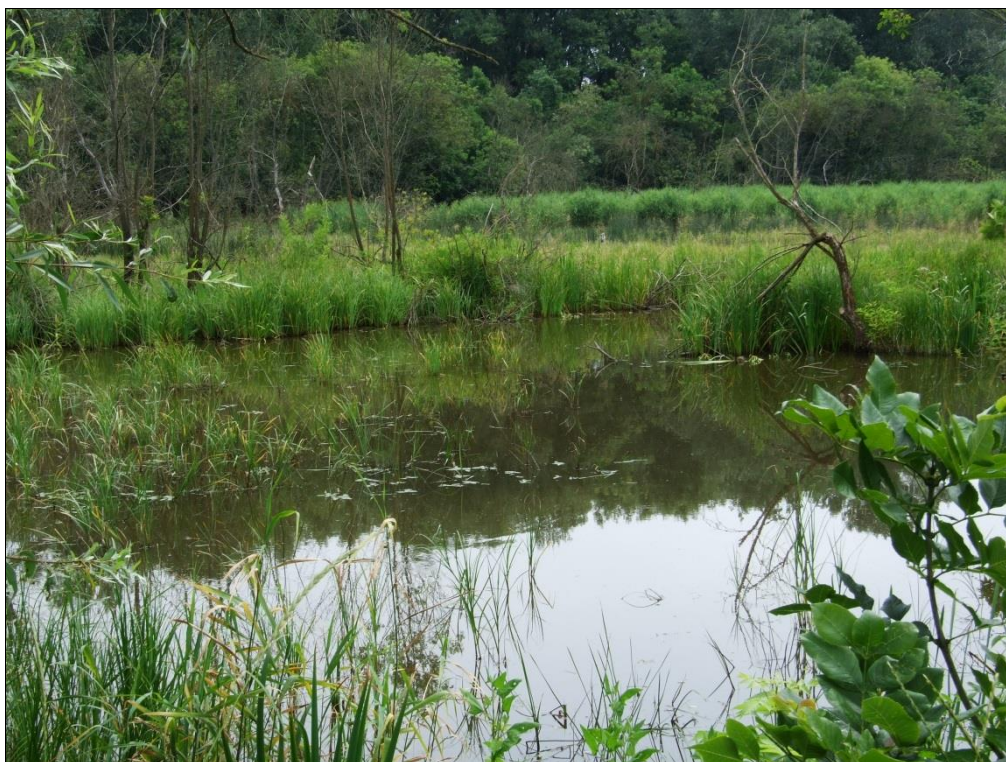
¹⁰

<https://maps.arcanum.com/hu/map/thirdsurvey75000/?layers=43&bbox=2341894.052734235%2C6094561.100482478%2C2353789.565261116%2C6098984.893494482>

¹¹

<https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941/?layers=29&bbox=2339797.580153276%2C6089984.711268594%2C2353776.0017009275%2C6096414.976273083>

4. Helyszíni fényképfelvételek

**A Morotva-erdő helyi jelentőségű természetvédelmi terület központi része
a Morotva-tó, nádas gyékényes vízfelülete (2024)**

A Morotva-tó „közepén” húzódó Fok-árok 0208/b hrsz. (2024)

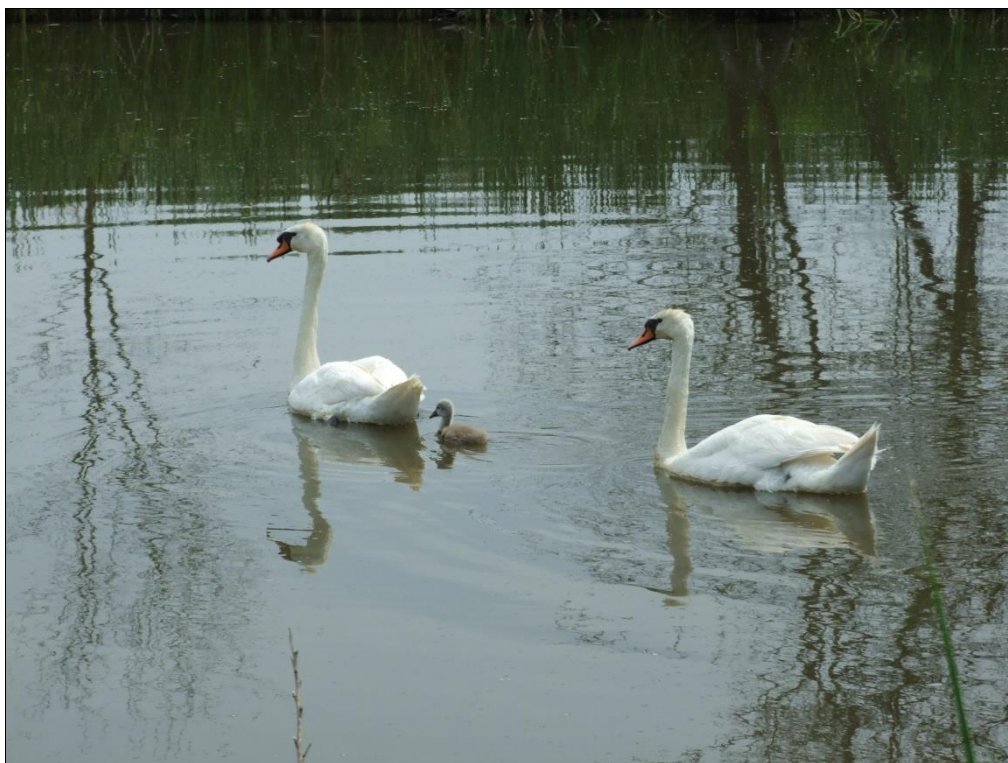
Virágkákás (*Butomus umbellatus*) folt a Morotva-tavon (2024)

Szürkegém (*Ardea cinerea*) fészektelep a Morotva-tavat szegélyező galériaerdő maradványban (2023)

**Nyári tűzike (*Leucojum aestivum*) hajtása 2024 tavaszán
a Morotva-erdőben (2023)**

A 2024-es évben a tavon költő és fiókát vezető bütykös hattyú (*Cygnus olor*) pár (2024)

A Morotva-erdő helyi jelentőségű védett természetvédelmi terület, nem csak számos védett madárfaj élőhelye és fészkelő helye, hanem tájképi értéként is egyedülálló Tiszaújváros (Tiszaszederkény) lakott területének szomszédságában

TISZAÚJVÁROSI TISZA-SZIGET
Tiszaújváros

TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV

2024

TISZAÚJVÁROSI TISZA-SZIGET
Tiszaújváros
Természetvédelmi kezelési terv

Készítette:
Demeter Zoltán

Zöld Akció Egyesület, Miskolc
2024. július

I. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVET MEGALAPOZÓ DOKUMENTÁCIÓ

1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

1.1. Összefoglaló adatok

- Azonosító név: **Tiszaújvárosi Tisza-sziget**
- Törzskönyvi száma: **4/80/TT/04**
- Védetté nyilvánító jogszabály száma:
  - Tiszaújváros Önkormányzata Képviselő Testületének a 14/2012. (V.31.), 25/2011. (XII.01.), 19/2005. (VIII.31.) rendelettel módosított 24/2004. (VII.01.) rendelete a helyi értékek védelméről
  - Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 27/2017. (XII.21.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről
- Nemzetközi egyezmény hatálya: A terület teljes egészében része a HUBN22096 kódszámú Tiszaújvárosi ártéri erdők különleges természetmegőrzési területnek.¹
- Egyéb védelmi kategória: Nemzeti Ökológiai Hálózat magterülete a teljes terület
- Terület: Törzskönyv szerint: 35,67 ha
Tulajdoni lap szerint: 54,67 ha
- Érintett megye: **Borsod-Abaúj-Zemplén megye**
- Érintett település: **Tiszaújváros**
- A terület középpontjának földrajzi koordinátái: EOV: 802283-287660
- Tengerszint feletti magasság: **93 m**
- A területet lefedő 1:10000-es EOV-térkép szelvény-azonosítója: 78-212; 88-434
- Illetékes természetvédelmi hatóság: Tiszaújváros jegyzője
- Jogszabályban megjelölt természetvédelmi kezelő: „A védett értékek jó karbantartása, állapotuk megóvása a tulajdonos kötelessége.” (24/2004. (VII.01.) rendelet)

1.2. A terület rendeltetése

„Tiszaújváros településképe és történelme szempontjából meghatározó épített és természeti értékek – tulajdonformára tekintet nélkül – a város és a nemzet kulturális kincsének részei, ezért megóvásuk, fenntartásuk, jelentőségükhöz méltó használatuk és megfelelő bemutatásuk közérdek. A helyi védelem célja a településnek és környezetének, valamint az ott található értékes építészeti, táji, az épített környezettel összefüggő természeti elemek jellegzetességének, hagyományos megjelenésének megőrzése.” (24/2004. (VII.01.) rendelet)

A Tisza-sziget védett területének legnagyobb része (25 ha) erdő művelési ágban van, de a több mint 24 ha-os szántó is gyakorlatilag erdősült, cserjésedett terület. Emellett több mint 7 ha legelőként szerepel a tulajdoni lapokon.

A területen 1 db mezőgazdasági támogatásra nem jogosító MEPAR blokk került kijelölésre. További jellemzők:

- nitrátérzékeny természeti terület
- gyenge minőségű, mennyiségű felszín közeli, felszín alatti víztesttel érintett blokk
- gyenge ökológiai, kémiai állapotú felszíni víztest vízgyűjtő területével érintett blokk
- árvíz veszélyeztetett terület

¹ <https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek> (HUBN 22096 Tiszaújvárosi ártéri erdők)

1.3. A terület jogi helyzete

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület

Natura 2000 terület: a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben kihirdetett és a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet mellékleteiben közzétett Natura 2000 hálózathoz tartozó, *Tiszaújvárosi ártéri erdők* megnevezésű, HUBN22096 területkódon nyilvántartott kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület része

1.4. A terület elhelyezkedése, határai

ország: Magyar Köztársaság

vármegye: Borsod-Abaúj-Zemplén

kistáj: Borsodi-ártér

községhatár: Tiszaújváros

helyrajzi szám: belterület 1800abc; 1801abcd; 1802

területe: Törzskönyv szerint: 35,67 ha

Tulajdoni lap szerint: 54,67 ha

középpont EOY koordinátái: 802283-287660

1.5. Tulajdonviszonyok, kezelői-használati jogok

- Érintett földrészlet: 1800abc; 1801abcd: tulajdonos Tiszaújváros Város Önkormányzata

1802: tulajdonos: Magyar Állam (kezelő: Észak-Magyarországi Vízügyi

Igazgatóság)

- Erdőgazdálkodó: Tiszaújváros Város Önkormányzata (28 A, B, C, D), Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság (29A)

- Vadgazdálkodó: Tiszaújvárosi Vadásztársaság

1.6. A területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások

Vadgazdálkodási üzemterv:

- vadgazdálkodási tájegység: Bükkalja-taktaközi VGTE (205)
- vadgazdálkodási egység: 655400
- vadgazdálkodó: Tiszaújvárosi Vadásztársaság (azonosító szám: 05-655400-205, 3580 Tiszaújváros, Babits M. u. 38., képviselő: Bereczki András, kapcsolattartó: Csató Gábor)
- vadgazdálkodási üzemterv elkészítése: 2018

A 10 évre szóló üzemtervben nincsenek kiemelt előírások a helyi védettséget élvező területekre. A legnagyobb jelentőségű vadfaj az őz, melynek állománya folyamatosan növekszik, a növekvő terítékszám mellett is.

Erdőgazdálkodási üzemterv:

A védett terület erdőtervezése 2020-2021 években zajlott. Az érintett erdőrészletek vágásos üzemmódban lévő puhafás származék erdők. A Dél-Borsodi erdőtervezési körzet 2030-ig hatályos erdőterv mellékleteként szereplő és a helyi jelentőségű védett területre vonatkozó erdőrészlet leíró lapokon 28A, 28B, 28C, 28D, 29A erdőrészletekre az általános részben a védettség fokaként „nem védett terület” bejegyzés lett föltüntetve.

Településrendezési –és területrendezési terv:

A településrendezési tervben ugyan nem, de a 27/2017 (XII.21.) számú, a településképvédelméről szóló önkormányzati rendelet függelékében szerepel a Tisza-sziget helyi védettsége.

A Tiszaújváros 1801 helyrajzi számú ingatlan egy részére (2,5 ha), az MVM ÉMÁSZ Áramhálózati Kft. jogosultságára vezetékjogot (Tiszapalkonya-Tiszalök-TVK 120 kV-os elektromos vezeték) jegyezték be 2010-ben.

Az 1801 és 1802 hrsz ingatlanokon 550 m²-en az MVM Tisza Erőmű Kft. rendelkezik vezetékjoggal.

1.7. A természetvédelmi kezelés szervezete és infrastruktúrája

- A természetvédelmi kezelési terv készítője: Zöld Akció Egyesület, Miskolc
- A természetvédelmi kezelés feladatait ellátó szervezetek: Tiszaújváros Város Önkormányzata, Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság,
- A természetvédelmi kezelés megvalósításához rendelkezésre álló tárgyi feltételek: A tulajdonosoknál és az erdőgazdálkodónál rendelkezésre állnak.

2. LEÍRÁS

2.1. Fizikai jellemzők

2.1.1. Klimatikus viszonyok

Magyarország Kistájainak Katasztere alapján a terület a mérsékelt meleg, száraz éghajlati típusba tartozik.

A HungaroMet Nonprofit Zrt. tiszaújvárosi automata mérőállomásának adatait elemezve², megállapítható az éves átlaghőmérséklet több mint 1 Celsius fokos emelkedése az elmúlt 18 évben. A 2010-ben megjelent kistájkataszterben³ még 10 Celsius fokos sokéves átlaghőmérséklet szerepel, a vizsgált időszak átlaga viszont már 11 fok felett van. A melegedő tendenciát mutatja az is, hogy 2006-2014 között még 6 év átlaghőmérséklete volt átlag alatti, 2015-2023 között pedig 6 év esetében átlag feletti éves adatokkal szembesülünk.

A kiindulási 2006. év 9,5 °C éves átlaghőmérsékletéhez képest 2023-ban már 12,1 °C értékkel számolhatunk. Nem sokkal maradt el ettől a 2018. és 2019. év átlaghőmérséklete sem (11,9 és 11,8 °C).

A melegedés elsősorban nem a legmelegebb hónapnak számító júliusi átlaghőmérséklet változásából ered: 22,24 °C átlag 2006-2023 között, 20,8 - 23,9 °C közötti ingadozással. A leghidegebb januári hónap átlaghőmérsékletének változása már érdekesebb: -0,8 °C átlag 2006-2023 között, -7,4 – 3,9 °C közötti ingadozással, ami a hőmérsékleti szélsőségek növekedését is mutatja.

² https://odp.met.hu/climate/observations_hungary/daily/historical/

³ Dövényi, Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, 876 pp.

A szeptember és októberi hónapok átlaghőmérsékletének változása viszont jól követi az éves adatok változások trendjét. A vizsgált időszak első felében még 15,97 és 10,03 °C a két hónap havi átlaghőmérséklete, míg 2015-2023 között már 17,04 és 10,97 °C, azaz itt is tetten érhető az 1 Celsius fokos emelkedés egészen rövid időszak alatt is.

A védett területen lényeges figyelembe venni a kialakult mikroklimatikus viszonyokat is (Sajó és Tisza folyók hatása, település közelsége, fás vegetáció jelenléte).

2006-2022 között az időszak éves átlagos csapadékmennyisége 525 mm. A szélső értékek 353,2 és 945,5 mm között változnak. Ez a különbség szintén arra hívja fel a figyelmet, hogy erős ingadozás jellemzi a térség csapadékviszonyait. A csapadék eloszlását tekintve Tiszaújvárosra a május-július közötti csapadékmaximum, ill. a téli, kora tavaszi csapadékminimum a jellemző.

A területen az északi szelek az uralkodóak. A szélsőségesen erős szelek eddig elkerülték a várost, de zivatarok környezetében az utóbbi évek megfigyelései szerint, megjelentek a heves erősségű szelek, melyek nemcsak az épületek állagát, hanem a növényzetet is veszélyeztethetik.

A globális trendeknek megfelelően várhatóan a nyári időszak átlag-hőmérsékleteinek további emelkedésével kell számolni, mely a kánikulai napok mennyiségének növekedését is jelenti. A téli időszak enyhülése is látszik, a kora tavasz szárazabbá és hidegebbé válása mellett, azaz a szélsőségek gyakorisága nő. A hőmérséklet várható növekedésével együtt a szélsőséges csapadékmennyiségek veszélye is emelkedik. A talaj nedvességtartalma azonban - a hirtelen felszíni lefolyás és nyári erős párolgás miatt - számottevő mértékben nem tud gyarapodni. Mindez a növényzet számára meghatározó környezeti tényező.

2.1.2. Hidrológiai viszonyok

A terület a Tisza folyó és az erőművi Üzemvíz-csatorna között található, így áradások idején – főként a tavaszi és a nyári hónapokban - időszakosan víz alá is kerülhet. A talajvíz mélysége 2–4 m között van. Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A rétegvíz mennyisége csekély, a kutak sekélyek, de bővizűek. Tiszaújváros strandkútja 62 °C-os hévizet szolgáltat.

2.1.3. Geomorfológia

A terület ártéri szintű, tökéletes síkság, 92 m tengerszint feletti magasságban. Kis átlagos relatív reliefű, egyhangú felszínű. A gyenge lejtésviszonyok miatt gyakoriak a rossz lefolyású területek, uralkodóak a nagy kiterjedésű laposok. Felszíni megjelenésébe változatosságot a Tisza és a Sajó–Hernád folyók korábbi futásirányát jelző elhagyott folyómeder-generációk visznek.

2.1.4. Geológia-hidrogeológia

A Borsodi-árteret kavicsos, ill. homokos hordalékkúp-felszín jellemzi. A korábbi lefolyást jelző, gyengébben kiemelkedő részek közti mélyedésben öntésiszap található, a nagyobb kiterjedésű mocsaras laposokra tőzeges kotus talajok a jellemzőek. K felé a felszín közelében a finomabb, elsősorban löszös, iszapos anyagok az uralkodóak. Ezek fedik be az egykori bükki hordalékkúp D-i, homokosabb részét. Az anyagok széttelepítésében a holocénban megjelenő Tisza is részt vett. A pleisztocén végén a korábbi hordalékkúp felszínen a kavicsos jelleg miatt kevés helyen futóhomok formák is keletkeztek; ezeket gyakran löszös homok fedi.

2.1.5. Talajtakaró

Az ártéri kistáj talajai részben a Tisza öntésanyagain, részben a néhány deciméterrel, helyenként méterrel magasabb löszös üledékeken alakultak ki. A Tiszát vályog mechanikai összetételű, mészmentes, átlagosan 0,5% szervesanyag-tartalmú nyers öntéstalajok szegélyezik. A Tiszához csatlakozó ártéri terület vályog, agyagos vályog fizikai féleségű öntés réti talajainak szervesanyag-tartalma 1% körüli, s főként szántó és rét-legelő hasznosítás jellemzi őket. A Sajó–Hernád-sík szomszédságában lévő löszös kiemelkedéseken alföldi mészlepedékes és réti csernozjom talajok vannak.

2.2. Biológiai jellemzők

2.2.1. Vegetáció, növénytakarók

A Tisza-sziget kialakulásának kezdeti szakaszai a második katonai fölmérés térképén (1858) tűnnek föl először. Az első katonai felmérésen (1783) a Tiszaszederkény mellett futó Tisza kanyarulatban még nincs ábrázolva semmiféle sziget a folyóban. A sziget fejlődése a második katonai felméréstől követhető nyomon. Ekkor a térkép Tiszaszederkénytől délre lévő Tisza kanyarulatban feltöltődő területként ábrázol. A kanyar felső és alsó részén a folyami adottságok miatt rév is üzemelt. Ezt a kanyar a már jól láthatóan lefűződőben van a vízfolyás jobb partját részben mocsaras fövényes terület kíséri. Ennek a területrésznek a határában ekkor még az élő vízzel időnként összeköttetésben lévő vízfelület volt (ld. Kákóczi B. 2016 p. 50, 21. ábra)⁴. Vélhetően ez már az a mederág lehetett, amely a későbbiekben lefűzte azt a területet (szigetet), amelyen a Tiszapalkonyai hőerőmű zagykazettáit hozták létre. (Az egykori lefűződött kanyar a mára már fölhagyott pernyelerakó K-i határában rajzolódik ki.) A Habsburg-Birodalom Kataszteri térképén a Tiszaszederkényt 1889-ben ábrázoló szelvényen a mai Tisza-sziget É-i csücskénél egy kisebb szigetet ábrázoltak az oldalazó mozgással már Ny-ra mozdult Tisza mederben. A jelenlegi Tisza-sziget helyén alárendelten kisparcellás földek és nagyrészt fákkal tarkított feltehetően üde gyepek lehettek, amire a területhez közel ábrázolt gémeskút is utal. (lásd még Kákóczi B. 2016 p. 49.) Viszont a térképen a jelenlegi Tisza-sziget K-i partvonalával megegyező irányú „Átvágás” néven megírt csatorna is látszik, aminek iránya a Tisza-sziget K-i oldalát határoló jelenlegi Tisza mederrel megegyező irányú. Tehát mindezekből arra következtetünk, hogy a 18-19. sz. –ban Ny-felé oldalazó Tisza jelenlegi medrét az „Átvágás” csatorna jelölte ki, és a Ny-i parton aztán a Tisza II. hőerőmű építése idején alakították ki azt az üzemi csatornát amely, a Tiszát kísérő parti területből a jelenlegi Tisza-sziget Ny-i partvonalát kialakította. Ezen a területen, amiből a mai Tisza-sziget ki lett „szakítva” a felszín, Zólyomi Bálint Magyarország potenciális vegetáció térképe ártéri ligeterdőkkel és mocsarakkal jellemezte⁵. Less Nándor Borsod-Abaúj-Zemplén megyére aktualizált potenciális vegetáció térképe szerint a mai Tisza-sziget helyén nagyrészt hínárnövényzettel és kisebb részben nádas mocsarakkal tarkított terület volt. (Less N. 1990)⁶.

A vegetáció mai képét a területen puhafaliget (*Salicion albae*) jellemzi fűzligetekkel, fehérnyár-ligetekkel és ezek jellegtelen újulataival. Az erdőtelepítés során nemes nyár is bekerült a területre. Mint ártéri folyó menti térségben, nagyon erőteljes a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) és az amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) és a zöld juhar (*Acer negundo*) jelenléte.

⁴ Dr. Kákóczi B. (2016): A szederkényi uradalom történeti földrajza

⁵ Zólyomi Bálint (1989) természetes növénytakaró, 1:1 500 000. In: Pécsi, (szerk.) Magyarország nemzeti atlasza. Kartográfiai Vállalat, Budapest, 89. old.

⁶ Less N. (1990) Borsod-Abaúj-Zemplén megye aktualizált potenciális vegetáció térképe. Kézirat.

2.2.2. Flóra

A terület a Magyar flóratartomány (Pannonicum), Alföld flóraidék (Eupannonicum), Tiszántúl flórajárásába tartozik.

A helyi védett területen, az eddig végzett felmérések szerint az alábbi jellemző fajok fordulnak elő.

1. táblázat: A helyi jelentőségű természetvédelmi területen fellelhető jellemző növényfajok (Készült terepi adatfölvétel és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa alapján. A biotikai adatbázisból származó adatokat dőlt karakterekkel jelöltük.)

Magyar név	Tudományos név	Előfordulás/ példány	Természetvédelmi helyzet	Pénzben kifejezett természetvédelmi érték (Ft)
Közönséges nád	Phragmites australis	szórványos		
Nyári tőzike	<i>Leucojum aestivum</i>	szórványos	védett	5 000
Erdei szálkaperje	Brachypodium sylvaticum	szórványos	nem védett	
Meddő rozsnok	Bromus sterilis	szórványos	nem védett	
Mocsári sás	Carex acutiformis	szórványos	nem védett	
Kerekrepekény	Glechoma hederacea	gyakori	nem védett	
Podagrafü	Aegopodium podagraria	szórványos	nem védett	
Vérehulló fecskefü	Chelidonium majus	szórványos	nem védett	
Ragadós galaj	Galium aparine	gyakori	nem védett	
Szőrös kenderkefü	Galeopsis speciosa	ritka	nem védett	
Nagy csalán	Urtica dioica	gyakori	nem védett	
Hagymaszagú kányazsombor	Alliaria petiolata	szórványos	nem védett	
Lapulevelű keserűfü	Persicaria lapathifolia	szórványos	nem védett	
Közönséges tyúkhúr	Stellaria media	gyakori	nem védett	
Ürömlevelű parlagfü	Ambrosia artemisiifolia	gyakori	nem védett INV*	
Betyárkóró	Conyza canadensis	gyakori	nem védett	
Kanadai aranyvessző	Solidago canadensis agg.	gyakori	nem védett	
Ebszőlő	Solanum dulcamara	szórványos	nem védett	
Mezei aszat	Cirsium arvense	előfordul	nem védett	
Nagy csalán	Urtica dioica	foltokban	nem védett	
Nagy útifü	Plantago major	elszórtan	nem védett	
Mezei katáng	Cichorium intybus	elszórtan	nem védett	
Csomós ebír	Dactylis glomerata	jellemző	nem védett	
Farkasalma	Aristolochia clematitis	előfordul	nem védett	
Egynyári seprence	Erigeron annuus	elszórtan	nem védett	
Fekete üröm	Artemisia vulgaris	előfordul	nem védett	
Pénzlevelű lizinka	Lysimachia nummularia	előfordul	nem védett	
Vízi peszérce	Lycopus europaeus	előfordul	nem védett	
Komló	Humulus lupulus	gyakori	nem védett	
Földi szeder	Rubus sp.	foltokban	nem védett	
Parti szőlő	Vitis vulpina	gyakori	nem védett	

Borostyánszőlő	Parthenocissus inserta	szórványos	nem védett	
Fehér akác	Robinia pseudo-acacia	szórványos	nem védett INV*	
Törékeny fűz	Salix fragilis	foltokban	nem védett	
Vénic szil	Ulmus laevis	előfordul	nem védett	
Amerikai kőris	Fraxinus pennsylvanica	gyakori	nem védett INV*	
Gyalogakác	Amorpha fruticosa	tömeges	nem védett INV*	
Zöld juhar	Acer negundo	tömeges	nem védett INV*	
Magas kőris	Fraxinus excelsior	ritka	nem védett	
Szürke nyár	Populus x canescens	gyakori	nem védett	
Fehér nyár	Populus alba	szórványos	nem védett	
Fekete nyár	Populus nigra	gyakori	nem védett	
Nemes nyár	Populus x sp.	gyakori	nem védett	
Nyugati ostorfa	Celthsis occidentalis	előfordul	nem védett	
Közönséges dió	Juglans regia	előfordul	nem védett	
Veresgyűrű som	Cornus sanguinea	gyakori	nem védett	
Kányabangita	Viburnum opulus	előfordul	nem védett	

INV*: nem őshonos inváziós fajként nyilvántartott özönnövények a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján

A területen élesen elválik a nem erdőtervezett vízparti természetközeli galériaerdő maradványok sávja, a természetközeli erdőtervezett ártéri puhafás erdők és a telepített nyaras területeitől, a Tisza-sziget középső részén található spontán terjedő kezeletlen gyalogakácos élőhelyek növényzete. A szántó művelési ágban lévő 1801a és a gyepterület művelési ágban lévő 1800c helyrajzi számú területeken megtelepedett és spontán terjedő gyakorlatilag monodomináns gyalogakác szinte járhatatlan sűrűségű. Ennek a területnek a természetvédelmi szempontokat szem előtt tartó kezelése a helyi védett és egyben Natura 2000 élőhelyen elengedhetetlen. A nagy folyóink mentén az áradásokkal érintett puhafás ligeterdők inváziós fajokkal amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), zöld juhar (*Acer negundo*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) terheltek, de idősebb állományaik szépen fejlett és koros nyarakkal, füzekkel, vénic szilekkel, tájképileg mégis tetszetősek. Hasonló a helyzet a Tisza-sziget jobbára természetes mageredetű erdőtervezett állományaira vonatkozóan is. A sziget erdőállományainak fajkészlete átlagos, fás szárú özönnövény-terheltsége helyenként magas.

A területen egy védett növényfajt észleltünk, közösségi jelentőségű növényfaj a felmérés idején nem fordult elő.

2.2.3. Fauna

A terület élővilága nem különbözik jellegzetesen a szomszédos Tisza menti ártéri puhafaligetek, fűzligetek, fehérynár-ligetek élővilágától. A tartósabban megmaradó állóvizek hiánya miatt vízimadarakban szegény a terület. A Tisza mentén jelen lévő eurázsiai hód (*Castor fiber*) állomány rágásnyomai több ponton észlelhetők a Tisza-sziget teljes területén a part menti ligeterdőkben. A sziget vaddisznó állományáról a túrásnyomok tanúskodnak.

2. táblázat: A helyi jelentőségű természetvédelmi területen fellelhető jellemző gerinctelen és gerinces fajok. (Készült terepi adatfölvétel és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa alapján. A biotikai adatbázisból származó adatokat dőlt karakterekkel jelöltük.)

Fajnév	Tud. név	Egyedszám	Természetvédelmi helyzet	Pénzben kifejezett természetvédelmi érték (Ft)
Nagy szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>	szórványos szaporodóhely	V, EK faj	10 000
<i>Kis tavaszi araszló</i>	<i>Boudinotiana puella</i>	szórványos szaporodóhely	V	5 000
<i>Atalanta lepke</i>	<i>Vanessa atalanta</i>	szórványos szaporodóhely	V	5 000
Vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>	gyakori, szaporodóhely	V, EK faj	10 000
Erdei béka	<i>Rana dalmatina</i>	szórványos, szaporodóhely	V	10 000
Zöld levelibéka	<i>Hyla arborea</i>	gyakori, szaporodóhely	V	10 000
Fehér gólya	<i>Ciconia ciconia</i>	szórványos, táplálkozóhely	FV, EK faj	100 000
<i>Rétisas</i>	<i>Haliaeetus albicilla</i>	szórványos táplálkozóterület	<i>FV, EK faj</i>	<i>1 000 000</i>
Karvaly	<i>Accipiter nisus</i>	szórványos, táplálkozóhely	V	50 000
Szürke gém	<i>Ardea cinerea</i>	ritka táplálkozóhely	V	50 000
Egerészölyv	<i>Buteo buteo</i>	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Kakukk	<i>Cuculus canorus</i>	gyakori szaporodóhely	V	50 000
Molnár fecske	<i>Delichon urbicum</i>	szórványos, táplálkozóterület	V	50 000
<i>Nagy fakopáncs</i>	<i>Dendrocopos major</i>	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
<i>Fekete harkály</i>	<i>Dryocopus martius</i>	szórványos, táplálkozóterület	V, EK faj	50 000
<i>Erdei pinty</i>	<i>Fringilla coelebs</i>	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
<i>Kék cinege</i>	<i>Parus caeruleus</i>	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
<i>Szécinege</i>	<i>Parus major</i>	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
<i>Ökörszem</i>	<i>Troglodytes troglodytes</i>	szórványos szaporodóhely	V	25000
<i>Csuszka</i>	<i>Sitta europaea</i>	szórványos, szaporodóhely	V	25 000

Füsti fecske	Hirundo rustica	szórványos, táplálkozóterület	V	50 000
Fülemüle	Luscinia megarhynchos	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
Bakcsó	Nycticorax nycticorax	ritka, táplálkozóterület	FV, EK faj	100 000
Sárgarigó	Oriolus oriolus	szórványos, szaporodóhely	V	25 000
Mezei veréb	Passer montanus	gyakori, táplálkozóterület	V	25 000
Vadgerle	Streptopelia turtur	szórványos, szaporodóhely	V	50 000
Seregély	Sturnus vulgaris	gyakori, szaporodóhely	V	25 000
<i>Fekete rigó</i>	<i>Turdus merula</i>	<i>szórványos, szaporodóhely</i>	<i>V</i>	<i>25 000</i>
<i>Eurázsiai hód</i>	<i>Castor fiber</i>	<i>szórványos</i>	<i>V, EK faj</i>	<i>50 000</i>
Borz	Meles meles	szórványos, szaporodóhely	vadászható	
Vaddisznó	Sus scrofa	gyakori, szaporodóhely	vadászható	
Dám	Dama dama	szórványos	vadászható	

- V: Védett faj

- FV: Fokozottan védett faj

- EK faj: Európai Közösségben jelentős fajok listáján szerepel

2.3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők

2.3.1. Erdőgazdálkodás:

A Tisza-szigeten a 28A, 28B, 28C, 28D és a 29A területek erdőtervezettek.

A 28A, 28B, 28C, 28D erdőrészek bejegyzett gazdálkodója a Tiszaújváros Város Önkormányzata, a 29A jelű erdőrészlet bejegyzett gazdálkodója az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (ÉMVIK).

Az erdőtervezett területeken a gazdálkodás az 000327/008/2022 NFK határozat alapján történik. A Dél-borsodi erdőtervezési körzethez tartozó érintett területeken az erdőtervezés 2020-21-ben zajlott. A hatályos erdőterv 2030-ig érvényes.

2.3.2. Vadgazdálkodás:

A területen az érvényben lévő vadgazdálkodási terv szerint folyik a vadgazdálkodás. A vadgazdálkodó a Tiszaújvárosi Vadásztársaság. A vadgazdálkodási tervben nincsenek a helyi védettséget figyelembe vevő előírások.

A területen a vadásztársaság magaslest telepített és automata etetővel ellátott szórót üzemeltet.

2.3.3. Idegenforgalom, turizmus

A helyi védett területet a turista forgalom gyakorlatilag nem érinti. A Tisza-szigetet főlkereső látogatók gyakorlatilag a Sziget Csárdáig jutnak el.

A Tisza-szigetet határoló vízterek vízi sportok és vízi kishajós turizmus által érintettek. Ez a tevékenység a Tisza-sziget élővilágát gyakorlatilag nem zavarja.

A helyi jelentőségű védett terület Tiszaújváros irányából a Sziget Csárda irányába lehajtva a csárda épülete előtt az aszfalt útról K-i irányba kiágazó földúton közelíthető meg.

2.3.4. Települési viszonyok

A helyi jelentőségű védett terület Tiszaújváros DK-i határában fekszik, a nem mentett ártéri oldalon. A helyi lakosság védett területre gyakorolt hatása alárendelt, a horgászat a területen alárendelt.

2.3.5. Oktatás, bemutatás

A terület turisztikai, oktatási és bemutatási jellege egyelőre alul reprezentált. Ennek oka a lakott területtől való relatív távolsága, gyakori elöntöttsége és nehezen járhatósága.

„Borsod-Abaúj-Zemplén megye helyi jelentőségű védett értékeiről” c. a miskolci Zöld Akció Egyesület kiadásában megjelent ismeretterjesztő kiadvány. <https://zoldakcio.hu/wp-content/uploads/helyivedettbaz.pdf>

2012-ban egy országos fölmérés készült a hazai helyi jelentőségű természetvédelmi területeiről. A felmérést követően tematikus térképek is készültek az egyes helyszínekről, minden vármegye vonatkozásában. A természetvédelmi területeket a program során elkészült „Rejtett tájakon” három részes film mutatja be. A fölmérés eredményei a Pro Vértes alapítvány honlapján érhetők el:

<https://provertes.hu/index.php/termeszeti-ertekek-es-vedelmuk/helyi-vedett-teruletek-magyarorszagon/277-borsod-abauj-zemplen-megye-helyi-jelentosegu-termeszetvedelmi-teruletei>

<https://provertes.hu/index.php/filmek>

A terület határán nincs kihelyezve a védettséget feltüntető hatósági tábla.

2.3.6. Kutatás:

A védett terület kutatásnak jelenleg nem tárgya. Természetvédelmi felügyeletét a Bükk Nemzeti Park Természetvédelmi Őrszolgálat látja el. A terület biotikai adatait az Őrszolgálat gyűjti, és ezek a Bükk Nemzeti Park adatbázisában kerülnek feldolgozásra és tárolásra.

2.3.7. Egyéb használat:

A Tisza-sziget Ny-i harmadában MVM-ÉMÁSZ nagyfeszültségű vezeték tartóoszlopsora halad, amelynek biztonsági zónáját az áramszolgáltató szükséges időközönként kitisztíttatja.

2.3.8. Kultúrtörténeti értékek

A védett területen nincs.

2.3.9. Táji értékek

A Tisza-sziget természetközeli puhafás ligetei, koros fáival lokális tájképi értéket jelent.

2.4. Adatbázisok

2.4.1. Számítógépes adatbázisok

Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa.

2.4.2. A védett érték környezetére vonatkozó térképanyag

EOV: 78-212 (M=1:10000)

EOV: 88-434 (M=1:10000)

2.4.3. A területre vonatkozó légifotó-anyagok

A területre vonatkozó történeti légifotók az alábbi helyeken érhetőek el:

<https://www.e-epites.hu/e-kozmu>

- ortofotó 2005, 2023

<https://www.fentrol.hu/hu/>

-1965-0397-0046

-1972-0155-3103

-1972-0155-3132

-1972-0155-3140

-1972-0155-3180

-1972-0156-3200

-1980-0259-7601

-1980-0260-7625

-1981-0244-8489

-1981-0205-5074

-1981-0244-8486

-1981-0244-8488

-1981-0244-8489

-1981-0244-8498

-1981-0244-8501

-1981-0244-8505

-1981-0244-8506

-1981-0244-8507

-1981-0246-9086

-1981-0246-9087

3. CÉLKITŰZÉSEK MEGHATÁROZÁSA

3.1. A terület értékelése

3.1.1. A természetvédelmi jelentőség értékelése

Kritérium	Minősítő jellemző	Jelentőség
Méret	A védetté nyilvánító rendelet, amely a helyi értékek védelmére vonatkozik, a helyi jelentőségű természetvédelmi terület helyrajzi számát tartalmazza. A törzskönyv szerint az érintett terület 35,6 ha.	Bár a Tisza-sziget „mesterséges” mederosztással létrejött tájképi elem, jelenleg az élő Tisza legnagyobb szigete, természetközeli puhafás ligeterdő foltokkal.
Diverzitás	A védett terület növényzeti diverzitása alapján a puhafás fűz-nyár ártéri erdők jellegzetes képviselője.	A lombkoronaszintben is egyre terjedő inváziós fafajok a megfelelő kezelés hiányában diverzitáscsökkentő hatásúak lesznek.
Természetesség	Természetközeli, természetszerű	Az erdőtervezett állományok természetes vízjárású területen kialakult mageredetű természetközeli állományok, melyek idős faegyedeket és szórványosan holt fákat is tartalmaznak.
Ritkaság	Egyedülálló méretű sziget a Tisza magyarországi szakaszán, mesterséges kialakítása ellenére is.	Helyi viszonylatban jelentős, mert a környező hasonló adottságú területeket szántóföldi gazdálkodásba vonták.
Sérülékenységi	Fokozottan sérülékeny	Természetes és emberi hatások is veszélyeztethetik. (Éghajlatváltozás, humán károsítás)
Jellemzőség	Vegetáció: a földrajzi viszonyokra jellemző Flóra: vegetációtípusokra jellemző	→
Elhelyezkedés	Az ökológiai hálózatban ökológiai folyosó - jelentőségű élőhely	→
Terület-történet	A terület történetére vonatkozó leírást az alábbi kiadvány tartalmaz. (Dr. Kákóczki Balázs: A szederkényi uradalom történeti földrajza. Tiszaújváros Város Önkormányzata: Grafol Print Kft., 2016. p. 80-86.)	
Potenciális természetvédelmi érték	A természetközeli ártéri erdőfoltok. Állományaik jórészt természetes eredetűek. A fák között szórványosan méretes fehér és fekete nyarak is megmaradtak. Nem ritkák a tekintélyes magasságú és törzskerületű példányok sem. Ezen az élőhelyen fordul elő szórványosan a védett nyári tőzike (<i>Leucjum vernum</i>) is. Az erdőfoltok különböző mértékben terheltek az idegenhonos fajokkal. Az ártéri erdőkre jellemzően az erőteljes újulat a liánszerűen kapaszkodó növényfajok komló (<i>Humulus lupulus</i>) vadszőlő fajok (<i>Parthenocissus sp.</i> , <i>Vitis sp.</i>) miatt az erdős területek átjárhatósága nehézkes, és leginkább csak a vadászok által kitaposott nyomvonalakon lehetséges, de ez az állapot kedvező feltételeket teremt az élővilág zavartalanságának fenntartásához.	→

Különleges tudományos jelentőség	A terület a korábbi években nem volt szisztematikus kutatások területe, emiatt egyelőre különleges tudományos jelentőségéről nincs tudomásunk.	→
---	--	---

3.1.2. A legfontosabb természeti értékek meghatározása

A területen nincs jelentős földtani érték.

A területen nincs víztani érték.

A területen az edafikus (talajtani) és klimatikus viszonyoknak megfelelő társulások a jellemzőek.

A területen jelenleg 1 védett növényfajról tudunk.

3.2. Ideális természetvédelmi célkitűzések

A folyók alacsonyárterén kialakult típusos puhafás ártéri erdő állományok fenntartása.

A területen élő védett fajok megőrzése.

A terület oktatási, bemutatási célú hasznosítása.

A terület természetvédelmi célú kutatása

3.3. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

3.3.1. A korlátozó és veszélyeztető tényezők összefoglaló táblázata

	Belső tényezők	Külső tényezők
Természeti folyamatok		Kedvezőtlen szukcessziós folyamatok. Klimatikus szárazodás. Az idegenhonos fajok jelenléte és terjedése.
Emberi hatások		Nem megfelelő használat. Szennyezés, a víztér tápanyagháztartásának és hőmérsékletének kedvezőtlen megváltozása. Taposás, a parti fás szárú vegetáció túlzott irtása, eltávolítása. Idegenhonos fajok behurcolása

3.3.2. A természetvédelmi kezelés korlátai

A terület kezelői a Tiszaújvárosi Önkormányzat és az Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság. A területen a tulajdonos az 1802 hrsz kivételével Tiszaújváros Város Önkormányzata, aki a helyi természeti és épített értékek védelmét, a táji, az épített környezettel összefüggő természeti elemek jellegzetességének, hagyományos megjelenésének megőrzését tűzte ki célul.

A területen - jelen terv elkészítésének idején - az elszaporodott és nagy területfoglalású, kezelés nélküli invazív gyalogakác állomány képezi a természetvédelmi kezelés korlátját. Az inváziós faj/fajok visszaszorítását területfoglalását minél előbb el kell kezdeni, mert a kezelői feladatok elmaradása a terület degradációját siettet, a természetközeli élőhelyeket veszélyeztet. A kezelési feladatok késleltetése egyre jelentősebb anyagi ráfordítást kíván.

3.3.3. A korlátozó tényezők hatása az ideális célkitűzésekre

A közeli vizek a természetes eredetű klimatikus szárazodás, kedvezőtlen hatásai csökkenteni tudják. A vízszennyezés, a fokozott zavarás és az inváziós fajok terjedése negatív irányba befolyásolhatja az élőhelyek jövőjét.

4. GYAKORLATI CÉLKITŰZÉSEK, STRATÉGIÁK ÉS FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

4.1. Gyakorlati célkitűzések

A természetközeli társulások megőrzése.

Az idegenhonos özőnfajok viisszaszorítása, erdősítés.

A védett fajok megőrzése, a túlzott zavarás mérséklése, a fészkelő fajok egyedszámának fenntartása miatt.

Az élőhelyek állapotát jelző fajok kutatása.

Természeti értékek bemutatásának lehetősége, oktatási hasznosítása.

4.2. Természetvédelmi stratégiák

4.2.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

Az erdőtervezett élőhelyeken a termőhelynek és az erdei társulások természetességét megőrző és támogató művelési módszerek alkalmazása, melynek hangsúlyos eleme kell, hogy legyen az inváziós fajok csökkentése, eltávolítása.

A jelenleg nem erdőtervezett szántó művelési ágbán lévő 1801a hrsz., 1800 bc hrsz. legelő művelési ágú önkormányzati tulajdonban lévő területek bevonásával hosszú távú stratégiát javasolt kidolgozni a terület erdősítésére, pl. parkerdő kialakítására. Így a gyakorlatilag szinte járhatatlan tájképileg sem kedvező megjelenésű gyalogakácos cserjés állomány viisszaszorítható lenne. Jelen helyzetben ezeken az élőhelyeken a természeti állapot erősen leromlott, a gondosan tervezett élőhelykezeléssel a természeti állapot javulását lehet elérni. A tervezett élőhelykezelést a Tiszaújvárosi ártéri erdők (HUBN220096) különleges természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási tervével összhangban szükséges megtervezni.

A terület tájképi megjelenését, befolyásoló (zavaró) új építmények (fedett horgászállások, pavilonok, kerítés, lépcső, támfal, földkábel, egyéb közmű stb.) létesítésére vonatkozó teljes építési tilalom elrendelése.

4.2.2. Fajvédelem

Az élőhelyvédelem, élőhelykezelés a területen élő fajok védelmét is szolgálja, külön előírások nem szükségesek.

4.2.3. Tájidegen fajok állományának szabályozása

Idegenhonos fajok eltávolítása az 1801a, 1800bc területekről és állományuk folyamatos csökkentése az erdőtervezett területről.

4.2.4. Látogatás

A természetvédelmi terület szabadon látogatható

4.2.5. Oktatás és bemutatás

A védelem egyik legfontosabb eszköze a természet tisztelete mellett az ifjúság és a helyi lakosság, tájékoztatása a védett terület lokális értékeiről. A terület természetvédelmi kezelésének megvalósítása egy újabb kitűnő szemléltető helyszínt hozhat létre, ami a természetvédelmi oktatást-nevelést szolgálhatja.

4.2.6. Kutatás

A terület élővilága bár ismert, de részletesen nem föltárt. A 4.2.1 fejezetben javasolt élőhelykezelési feladatok tervezése során szükséges volna a védett és a közösségi jelentőségű fajokra, élőhelyekre irányuló monitoring felmérést beállítani az élőhelykezelések hatásának kimutatására.

A kutatások tervezésébe a Bükk Nemzeti Park Igazgatóságot be kell vonni.

A terület kutatására vonatkozóan a Natura 2000 fenntartási terv is ad szempontokat:

- Erdőtermészetességi, termőhely-értékelési vizsgálatok.
- A díszes tarkalepkére állomány-fölmérése állomány változásának nyomon követése.
- Az idős faegyedek és a jelentős mértékű és változatos minőségű holtfa meglétére alapozva részletes mikológiai (gombászati) és rovarfajtan (elsősorban xilofág bogarak) felmérése.
- A területen előforduló kételtű fajok felmérése, állományváltozásainak detektálása.
- A madarak felmérése. (A fölmérést jelenleg is végzi a Bükk Nemzeti Park Természetvédelmi Őrszolgálat, de ez elsősorban a fokozottan védett ragadozó madarakra és a fekete gólyára terjed ki.) Javasolt ezt kiterjeszteni a teljes fészkelő állományra, különös tekintettel a holtfához köthető közösségi jelentőségű madárfajokra.
- A vidrára kidolgozott országos monitorozási protokollt felhasználva (elsősorban hulladék-nyomokra alapozva) felmérési mintapontokhoz köthető felmérést javasolt beindítani.
- Denevérfelmérések.
- Az eurázsiai hód állomány jelenlétének monitorozása.

4.2.7. Terület- és földhasználat

Amennyiben a természetvédelmi célú élőhelykezelési, élőhelyvédelmi munkálatok elindulnak, melyek elsődleges célja az inváziós növényfajok csökkentése kell, hogy legyen, az érintett területek művelési ágát módosítani szükséges. Szükséges minden olyan további művelési ág váltás tiltása, amely a meglévő élőhelyek természetvédelmi értékének csökkenésével járhat.

4.3. Kezelési feladatok

4.3.1. Kezelés

4.3.1.1. Az élőhelyek védelmét szolgáló kezelési előírások

Szükséges a Tisza-sziget helyi jelentőségű védett terület kezelési előírásait a Tiszaújvárosi ártéri erdők (HUBN220096) különleges természetmegőrzési terület fenntartási tervével összehangolni.

A Tisza-sziget természetközeli társulásai a puhafás ligeterdők (*Salicion albae*) fűzligetekkel, fehérenyár-ligetekkel és ezek újulataival. A területre vonatkozó Natura 2000 terület fenntartási terve természetes/természetszerű fűz-nyár ártéri ligeterdők élőhelykategóriába sorolja az erdőállományokat. Ezek az élőhelyek közösségi jelentőségűek is egyben. Natura 2000 élőhelykódjuk 91E0.

A puhafás ligeterdők idős állományai a helyi jelentőségű védett területen belül kis területarányt képviselnek, ezért szükségesnek tarjuk ezen idős állományok minél természetesebb állapotban történő megőrzését. Az erdőrészetek speciális élőhely-rekonstrukciós munkákat nem igényelnek, az nagyobb folyók árterületein általánosan meghonosított természet-szerű erdőgazdálkodással kezelhetők, de az alábbi szempontok figyelembevételét javasoljuk.

- A Natura 2000 fenntartási tervvel összhangban ezeket a természet-szerű – több esetben partvédelmi rendeltetésű – ligeterdők idős állományait folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási módokkal (szálalóvágás, szálalással) kezelendők vagy érintetlenül hagyandók.
- Középkorú állományai esetében fokozatos átállás szükséges valamely folyamatos erdőborítást biztosító művelési módra.
- Vizsgálni szükséges a megállapított vágáskor növelésének a lehetőségét, figyelembe véve az erdő természetességének állapotát.
- Véghasználatok közül, a tarvágás nem javasolt.
- Őshonos főfafajú erdőrészletben idegenhonos fafajjal történő erdőfelújítást kerülni kell.
- A természetközeli/természetszerű állományokban az idegenhonos fafajok, főként az inváziós fafajok (amerikai kőris, akác, zöld juhar) elegyarányának csökkentésére, visszaszorítására törekedni kell;
- Az erdészeti leírólapok részletszintű előírásának megfelelően az őshonos állományokban az őshonos elegyfajok (pl. szilfajok,) kímélete szükséges.

A spontán cserjésedő gyalogakácosok a Tisza-szigeti élőhelyek több mint 50%-át borítják. A területükön jelenleg semmilyen fenntartó jellegű kezelés nincs. A szántó művelési ágban található alrészleten (Tiszaújváros 1801a) szinte homogén gyalogakácos található, a művelési ágban megfelelő hasznosítás gazdasági szempontból sem támogatandó. A Tisza-sziget hullámterén rentábilis szántóföldi gazdálkodás egyébként sem folytatható. Mindezek miatt a területre vonatkozó Natura 2000 fenntartási tervvel összhangban az alábbi élőhelykezelési javaslatokat tesszük:

- A vízügyi szempontokat is figyelembe véve – az árvízi lefolyási sáv érintettsége miatt – a gyalogakáccal, és a gyalogakáccal fertőzött őshonos újulatok területén a területek tisztítása, rendszeres kaszálása indokolt a már meglévő őshonos erdőfoltok kíméletével egy fás legelő, ligetes kaszáló (esetleg parkerdő) kialakítása céljából;
- A terület tisztítását mechanikus eszközökkel (kézi és gépi cserjeirtás, ill. gazoló kaszálás) javasolt elvégezni, időbeli- (augusztus 15. – március 15. között) és az esetleges térbeli korlátozások betartásával. A tisztítás során az önerdősült, honos fafajú facsoportok teljes kímélete szükséges.

A gyalogakáccal borított területrészeken a visszatelepülés megakadályozására a terület erdősítését, parkerdő kialakítását javasoljuk.

4.3.1.2. A fajok védelmét szolgáló kezelési előírások

A területen élő ízeltlábú fauna, az ott táplálkozó és fészkelő madárfajok védelmét a jelenlegi erdővel borított élőhelyek megőrzése biztosítja. A gyalogakácos élőhelyek főlészámolása, honos fajokkal történő telepítése, vagy a hazai fajok újulátának megsegítése újabb értékes élőhelyeket teremt.

4.3.1.3. Az erdőgazdálkodásra vonatkozó előírások

A területen történő erdőgazdálkodást a terület ártéri jellege nagymértékben befolyásolja. Az erdőtervi egyeztetéseken a természetvédelmi szempontokat leginkább szolgáló beavatkozásokat javasoljuk támogatni, és a területek egyidejű véghasználatát mellőzni. (Lásd 4.3.1.1. fejezet)

4.3.1.4. A vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírások

A védett területen újabb vadászati létesítmény a tulajdonossal, kezelővel történő egyeztetés után lehet létesíteni. Korlátozni javasoljuk a védett területen a mezőgazdasági, vízügyi feladatokat ellátó gépek, a természetvédelmi és halvédelmi feladatot ellátó személyzet gépjárművei kivételével a gépkocsival munkagépekkel történő behajtást.

4.3.1.5. Közlekedést érintő kezelési előírások

A Tisza-szigeten a meglévő földutakon történő gyalogos és kerékpáros közlekedés az ami a legkevésbé zavarja a helyi védett terület élővilágát.

Korlátozni javasoljuk a területen, terepmotoros és quad-os közlekedést.

A gépjárműforgalommal kapcsolatos tiltások nem vonatkoznak kezelési és hatósági feladatokat ellátó gépjárművekre.

4.3.1.6. Oktatást, bemutatót érintő kezelési előírások

Szükséges a védettséget jelző tábla elhelyezése a terület megközelíthetőségi pontjainál (1db).

Szükséges a védettséget jelző tábla közelében a bevezető földút mentén tájékoztató táblát elhelyezni, mely a területen található élővilág megismertetését segítheti.

4.3.1.7. Kutatást érintő előírások

Szükséges a terület élővilágának minél teljesebb körű megismerése.

4.3.1.8. Területhasználatot érintő előírások

A védett területen mindennemű építmény létesítése tilos.

4.3.2. Adminisztráció

a) Védetté nyilvánítás, védelem feloldása

A helyi értékek védelme és megóvása érdekében a Tiszaújvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete rendeletet alkotott: 24/2004. (VII.01.) rendeletet a helyi értékek védelméről. A többször módosított rendelet, a természeti örökség helyi védelmi területeként nevezi meg a Tiszaújváros Tisza-sziget TT területét.

A védettség ténye a tulajdoni lapokon nincs feltüntetve.

A jegyző korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti értéket károsító, vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységeket. A határozat - a védett természeti érték közvetlen vagy súlyos sérelme, illetve veszélyeztetése esetén - a jogorvoslatra tekintet nélkül azonnal végrehajthatóvá nyilvánítható.

A Természetvédelmi Törvény értelmében (1996. évi LIII.) fel kell oldani a természeti érték védettségét, ha annak fenntartását természetvédelmi szempontok a továbbiakban nem indokolják. A helyi védett természeti érték védettségének a feloldásához az illetékes természetvédelmi hatóság véleményét be kell szerezni.

A védettség feloldására abban az esetben kerülhet sor, ha annak fenntartását természetvédelmi szakmai szempontok már nem indokolják. Egyéb esetekben a védettség szakmailag indokolható feloldásával egyidejűleg legalább azonos természetvédelmi értékű területet kell egyidejűleg védetté nyilvánítani, ezzel kerülhető el a védettségi szint csökkenése.

A helyi védetté nyilvánítás esetén a települési önkormányzat jegyzője a védetté nyilvánító, illetve a védettség feloldásáról rendelkező önkormányzati rendeletet - nyilvántartási célból - hivatalból meg kell hogy küldje az illetékes természetvédelmi hatóságnak.

5. MUNKATERV

5.1. Középtávú munkaterv

A kezelési terv érvényességi idejére (2024-2028) vonatkozó időszak alatt a következő eredményeket kell elérni:

- A védett terület értékes puhafa ligeteinek és a partvédő ártéri erdők állományainak a fás-cserjés növényzetének fenntartása.
- A területen erőteljesen jelen lévő kezeletlen gyalogakácos területek visszaszorítása, és a főlsszabadított terület erdőtervezése, telepítése.
- Védett fajok fennmaradásának biztosítása, állományuk növelése.
- Minél teljesebb biotikai adatbázis készítése a védett terület élővilágáról.
- A védettséget jelző és a terület természetvédelmi értékeinek bemutatását segítő táblák kihelyezése.

5.2. Éves munkaterv

2024:

- A helyi védettség széljegyzetben történő bejegyzése.
- Védettséget jelző tábla kihelyezése.
- A gépjárművel történő behajtást tiltó tábla kihelyezése.
- A fészkelési időszak végén (augusztus 15) az inváziós fajok irtása már elkezdhető.

2025:

- A szükséges és balesetveszélyes faegyedek, korhadt ágak eltávolítása a vegetációs időszakon kívül, egyeztetés alapján. (A faanyag helyben égetése tilos.) Inváziós fajok eltávolítása az erdőtervezett területekről.
- A védett területre vonatkozó ismertető tábla kihelyezése.
- Fészkelés monitoring vizsgálatok.
- Az inváziós fajok irtása.
- Eurázsiai hód jelenlét monitorozása.
- Díszes tarkalepke fölmérés.

2026:

- Fészkelés monitoring vizsgálatok.
  - A területen előforduló kételtű fajok felmérése, állományváltozásainak detektálása.
  - Az eurázsiai hód állomány jelenlétének monitorozása.
  - Az inváziós fajoktól főlsszabadított 1800b, 1800c, 1801a hrsz. területek erdőtervezése.
- (Az erdőtervezés kapcsán két alternatívát érdemes vizsgálni. Az őshonos élőhelynek megfelelő állomány mesterséges létrehozását, vagy a spontán újulat megsegítését és nevelését.) Mivel ártéri területről van szó, mindkét módszer folyamatos és szakszerű újulatápolást, kezelést igényel.
- Díszes tarkalepke fölmérés.
  - Denevérfelmérések, eurázsiai hód jelenlét monitorozása

2027:

- Fészkelés monitoring vizsgálatok.
- A területen előforduló kétéltű fajok felmérése, állományváltozásainak detektálása.
- Az eurázsiai hód állomány jelenlétének monitorozása.
- A gyalogakáctól felszabadított területeken az előző évben meghozott döntésnek megfelelő telepítési, és/vagy ápolási munkálatok.
- Díszes tarkalepke fölmérés.

2028:

- Fészkelés monitoring vizsgálatok.
- A területen előforduló kétéltű fajok felmérése, állományváltozásainak detektálása.
- Az eurázsiai hód állomány jelenlétének monitorozása.
- A gyalogakáctól felszabadított területeken ápolási munkálatok.
- Denevérfelmérések.
- Díszes tarkalepke fölmérés.
- A kezelési eredmények összegzése.
- A Kezelési terv felülvizsgálata, és a következő öt éves ciklusra való elkészítése.

6. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV VÉGREHAJTÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS A TERV FELÜLVIZSGÁLATA

A természetvédelmi kezelési tervben foglaltakat Tiszaújváros jegyzője ellenőrzi.

A kezelési terv felülvizsgálatának tervezett időpontja 2028.

Az új kezelési terv életbe lépésének időpontja 2029.

II A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV

A 4. pontban foglaltak szerint

MELLÉKLETEK

1. Tulajdoni lapok másolata
2. Erdőrészlet leíró lapok
3. A helyi jelentőségű természetvédelmi területre vonatkozó légifényképek, áttekintő térképek, történeti térképek
4. Helyszíni fényképfelvételek

1. Tulajdoni lapok másolata

Elektronikusan aláírta:

Lechner Nonprofit Kft. - Földhivatal

B.-A.-Z. Vármegyei Köormányhivatal Földhivatali Főosztály
3580 Tiszaújváros Erzsébet tér 24.

Oldal: 1 / 1

E-hiteles tulajdoni lap - Szemle másolat

Megrendelés szám:30005/12743/2024

2024.05.08

Szektor: 53

TISZAÚJVÁROS

Belterület 1800 helyrajzi szám

I. RÉSZ					
1. Az ingatlan adatai:					
alrészlet adatok		terület ha m2	kat.t.jöv. alosztály adatok		
művelési ág/kivett megnevezés/	min.o		k.fill.	ter.	kat.jöv
			ha m2	k.fill	
a erdő	4	14.5424	37.81		
b legelő	6	1.0621	5.20		
c legelő	6	3.3930	16.63		
A földrészlet összes területe:		18.9975	59.64		
2. Árterület					
3. bejegyző határozat: 36403/2018.11.26					
Natura 2000 terület					

II. RÉSZ	
1. tulajdoni hányad: 1/1	
bejegyző határozat, érkezési idő: 33270/1991.07.23	
jogcím: jogutódlás	
jogállás: tulajdonos	
név: TISZAÚJVÁROS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	
cím: 3580 TISZAÚJVÁROS Bethlen Gábor út 7	
törzsszám: 15726463	

III. RÉSZ	
NEM TARTALMAZ BEJEGYZÉST	

Az E-hiteles tulajdoni lap másolat tartalma a kiadást megelőző napig megegyezik az ingatlan-nyilvántartásban szereplő adatokkal. A szemle másolat a fennálló bejegyzéseket, a teljes másolat valamennyi bejegyzést tartalmazza. Ez az elektronikus dokumentum kinyomtatva nem minősül hiteles bizonyító erejű dokumentumnak. Ez a tulajdoni lap közigazgatási hatósági eljárás céljából került kiadásra. Másra nem használható.

TULAJDONILAP VÉGE

B.-A.-Z. Vármegyei Köormányhivatal Földhivatali Főosztály
3580 Tiszaújváros Erzsébet tér 24.

Oldal: 1 / 2

E-hiteles tulajdoni lap - Szemle másolat

Megrendelés szám: 30005/12744/2024

2024.05.08

Szektor: 53

TISZAÚJVÁROS

Belterület 1801 helyrajzi szám

I. RÉSZ					
1. Az ingatlan adatai:					
alrészlet adatok					
művelési ág/kivett megnevezés/	min.o	terület ha m2	kat.t.jöv. k.fill.	alosztály ter. kat.jöv ha m2 k.fill	adatok
a szántó	8	24.2306	101.77		
b erdő	4	8.7042	22.63		
c legelő	6	7846	3.84		
d legelő	6	2328	1.14		
A földrészlet összes területe:		33.9522	129.38		

2. Árterület

3. bejegyző határozat: 36404/2018.11.26
Natura 2000 terület

II. RÉSZ	
1. tulajdoni hányad: 1/1	
bejegyző határozat, érkezési idő: 30931/1994/1993.02.03	
jogcím: adásvétel	
jogállás: tulajdonos	
név: TISZAÚJVÁROS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	
cím: 3580 TISZAÚJVÁROS Bethlen Gábor út 7	
törzsszám: 15726463	

III. RÉSZ	
1. bejegyző határozat, érkezési idő: 31990/1/1989.02.07	
Vezetékjog	
480 m2-re.	
jogosult:	
név: MVM TISZA ERŐMŰ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG törzsszám: 11858601	
cím : 3580 TISZAÚJVÁROS Debreceni út 2/A.	
3. bejegyző határozat, érkezési idő: 30938/2010.03.02	
Vezetékjog	
A VMM-16/2010 engedély számú (9071) TPAL-THI-SAJÓ-TLOK-TVK 120 kV számú vezetékek az ingatlan területéből 25150 m2-t érint.	
jogosult:	
név: MVM ÉMÁSZ ÁRAMHÁLÓZATI KFT. törzsszám: 13804495	
cím : 3525 MISKOLC Dózsa György utca 13.	

Folytatás a következő lapon

E-hiteles tulajdoni lap - Szemle másolat

Megrendelés szám:30005/12744/2024

2024.05.08

TISZAÚJVÁROS

Szektor: 53

Belterület 1801 helyrajzi szám

**Folytatás az előző lapról
III. RÉSZ**

---

4. bejegyző határozat, érkezési idő: 402538/2/2022.02.25
eredeti határozat: 41318/1998.12.14
Földmérési jelek elhelyezését biztosító használati jog
A 78-2108 számú vízszintes földmérési alapontra 50 m2 erejéig határozatlan időre szóló
ingyenes közérdekű használati jog illeti meg. A használati jogot a Borsod-Abaúj-Zemplén
Megyei Kormányhivatal gyakorolja. A III/2. sorszám alatti 41318/1998.12.14. számú bejegyzés
rangsorában.;.
jogosult:
név: MAGYAR ÁLLAM
cím : -
-

Az E-hiteles tulajdoni lap másolat tartalma a kiadást megelőző napig megegyezik az ingatlan-nyilvántartásban szereplő adatokkal. A szemle másolat a fennálló bejegyzéseket, a teljes másolat valamennyi bejegyzést tartalmazza. Ez az elektronikus dokumentum kinyomtatva nem minősül hiteles bizonyító erejű dokumentumnak. Ez a tulajdoni lap közigazgatási hatósági eljárás céljából került kiadásra. Másra nem használható.

TULAJDONI LAP VÉGE

B.-A.-Z. Vármegyei Köormányhivatal Földhivatali Főosztály
3580 Tiszaújváros Erzsébet tér 24.

Oldal: 1 / 2

E-hiteles tulajdoni lap - Szemle másolat

Megrendelés szám:30005/12746/2024

2024.05.08

Szektor: 16

TISZAÚJVÁROS

Belterület 1802 helyrajzi szám

I. RÉSZ					
1. Az ingatlan adatai:					
alrészlet adatok					
művelési ág/kivett megnevezés/		min.o	terület ha m2	kat.t.jöv. k.fill.	alosztály adatok ter. kat.jöv. ha m2 k.fill
-----					
. erdő		4	1.7264	4.49	

2. Árterület

3. bejegyző határozat: 36405/2018.11.26
Natura 2000 terület

II. RÉSZ	
5. hányad: 1/1	
bejegyző határozat, érkezési idő: 37294/2012.12.18	
eredeti határozat: 33157/1988.10.10	
jogcím: eredeti állapot visszaállítása 33157/1988.10.10	
utalás: II /2.	
jogállás: kezelő	
név: ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG	
cím: 3530 MISKOLC Vörösmarty Mihály utca 77.	
törzsszám: 15308445	
A II/2 sorszám alatti 33.157/1988.10.10 számú bejegyzés ranghelyén.	

6. tulajdoni hányad: 1/1
bejegyző határozat, érkezési idő: 31380/2020/2019.12.16
eredeti határozat: 33157/1988.10.10
jogcím: eredeti állapot visszaállítása 33157/1988.10.10
jogállás: tulajdonos
név: MAGYAR ÁLLAM
cím: -
a II/1. sorszám alatti 33157/1988.10.10 számú bejegyzés ranghelyén.

7. hányad: 1/1
bejegyző határozat, érkezési idő: 31380/2020/2019.12.16
jogcím: jogutódlás
jogállás: tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet
név: NEMZETI FÖLDÜGYI KÖZPONT
cím: 1149 BUDAPEST XIV.KER. Bosnyák tér 5.
törzsszám: 15840369
A Magyar Állam nevében a tulajdonosi jogokat és kötelezettségeket az agrárpolitikáért felelős miniszter a Nemzeti Földügyi Központ útján gyakorolja.

III. RÉSZ
Folytatás a következő lapon

E-hiteles tulajdoni lap - Szemle másolat

Megrendelés szám:30005/12746/2024

2024.05.08

TISZAÚJVÁROS

Szektor: 16

Belterület 1802 helyrajzi szám

**Folytatás az előző lapról
III. RÉSZ**

1. bejegyző határozat, érkezési idő: 38488/2001.10.15

Önálló szöveges bejegyzés szolgalmi jog bejegyzési kérelem elutasítása.

jogosult:

név: MVM TISZA ERŐMŰ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG törzsszám: 11858601

cím : 3580 TISZAÚJVÁROS Debreceni út 2/A.

2. bejegyző határozat, érkezési idő: 31506/2003.02.27

eredeti határozat: 31990/1989.02.07

Vezetékjog

68 m2 területre.

jogosult:

név: MVM TISZA ERŐMŰ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG törzsszám: 11858601

cím : 3580 TISZAÚJVÁROS Debreceni út 2/A.

Az E-hiteles tulajdoni lap másolat tartalma a kiadást megelőző napig megegyezik az ingatlan-nyilvántartásban szereplő adatokkal. A szemle másolat a fennálló bejegyzéseket, a teljes másolat valamennyi bejegyzést tartalmazza. Ez az elektronikus dokumentum kinyomtatva nem minősül hiteles bizonyító erejű dokumentumnak. Ez a tulajdoni lap közigazgatási hatósági eljárás céljából került kiadásra. Másra nem használható.

TULAJDONI LAP VÉGE

2. Erdőrészlet leíró lapok

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022
Részlet: **Tiszaújváros (1900) 28 A (10)**
Gazdálkodó: Tiszaújváros Város Önkormányzata (9003091)
Illetékes: BAZMKH

Hatályos:
Területe: 3,00 ha

Oldal: 7/a

Elsődleges rendeltetés: Part- vagy töltésvédelmi
További rendeltetések: Natura 2000
Természetességi alapelvárás: Származék erdő
Erdőtervezési körzet: Dél-Borsodi
Erdészeti táj: Közép-Tisza-ártér
Védettség foka: Nem védett terület
Tengerszint fel. mag: Hullámtér (ártér)
Lejtés: Sík és hullámos
Termőhelytípus-változat: ESZTY-ALLV-HÖ-KMÉ-V
Faállománytípus: Egyéb lomb elegyes-hazai nyáras
Távlati célállomány: Hazai nyáras
Tűzveszélyességi besorolás: Kismértékben veszélyeztetett terület

Üzem mód: Vágásos
Természetességi állapot: Származék erdő
Következő ütemezett körzeti erdőtervezés éve: 2030
Natura 2000: Rész a hálózathoz HUBN22096
Fekvés: Középmély fekvés
Domborzat: Sík (lapály)
T.h. megh. módja: Közvetett (növénytakasok alapján)

ÁLLOMÁNYLEÍRÁS

Sz.	Szint	Faj	Eredet	Elegyarány (%)	Elegyedés módja	Záródás (%)	Kor (év)	Magasság* (m)	Átmérő* (cm)	Fakészlet* (m ³ /ha)
1	Felső	Szürke nyár	ST	60	FF	70	44	37	58	360
2	Felső	Fekete nyár	ST	30	SZ	70	44	37	58	180
3	Felső	Fehér fűz	ST	10	CS	70	44	19	50	29
4	Hagyásfa	Fekete nyár	ST				44	37	58	20

589

Összesen:

Egyéb fajok a részletben: VSZ, ZJ, AK

FAKITERMELESI TERV

Fakitermelés módja:

Sz.	Faj	Vágás- érettségi kor	TRV		TRV		Érintett terület:	
			Érintett terület: 1,50 ha	Redukált terület:	Érintett terület: 1,50 ha	Redukált terület:	Érintett terület:	Redukált terület:
			Erély(%)**	m3**	Erély(%)**	m3**	Erély(%)**	m3**
1	Szürke nyár	50	100	540	100	540		
2	Fekete nyár	50	100	270	100	270		
3	Fehér fűz	50	100	44	100	42		
4	Fekete nyár	999						

854

852

Összesen:

ERDŐSÍTÉSI TERV

Kötelezettség területe: 0 ha

Erdőfelújítás tarvágás jellegű fahasználat után

Választott:

Erdősítés: módja

1. változat: Természetes sarjeredetű erdőfelújítás mesterséges kiegészítéssel

2. változat:

célállománya
HNY

elegyfajjal

Vágás-
érettségi kor
50

*Tájékoztató jellegű adatok **Ajánlott mérték

- 13 -

Nyomtatás ideje: 2022.02.24

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 7/b

Részlet: **Tiszaújváros (1900) 28 A (10)**

Területe: 3,00 ha

Gazdálkodó: Tiszaújváros Város Önkormányzata (9003091)

Illetékes: BAZMKH

Utolsó használat módja és éve:

Vonatkozás éve: 2021

Előző azonosító*: Tiszaújváros 28 A

Védett terület megnevezése:

Erdőrezervátum:

Jellemző Natura 2000 jelölő élőhely: 91E0 - Bokorfüzesek (Kiemelt élőhely)

Vadgazdálkodási egység*: Tiszaújvárosi Vadásztársaság (655400)

RÉSZLETSZINTŰ ELŐÍRÁSOK: A motorfűrész vágástakarítás és ehhez kapcsolódó faanyagfelkészítés időbeli korlátozás nélkül végezhető. A szálanként elpusztult őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas, vagy böhöncös faegyedek visszahagyandók. Az őshonos fajok egyedei, valamint az állománysegélyeket alkotó honos cserjefajok egyedei a felhasználatok során visszahagyandók.

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Részlet: **Tiszaújváros (1900) 28 B (20)**

Gazdálkodó: Tiszaújváros Város Önkormányzata (9003091)

Illetékes: BAZMKH

Hatályos:

Területe: 4,12 ha

Oldal: 8/a

Elsődleges rendeltetés: Part- vagy töltésvédelmi	Üzem mód: Vágásos
További rendeltetések: Natura 2000	
Természetességi alapelvárás: Származék erdő	Természetességi állapot: Származék erdő
Erdőtervezési körzet: Dél-Borsodi	Következő ütemezett körzeti erdőtervezés éve: 2030
Erdészeti táj: Közép-Tisza-ártér	
Védettség foka: Nem védett terület	Natura 2000: Része a hálózathoz HUBN22096
Tengerszint fel. mag: Hullámtér (ártér)	Fekvés: Középmély fekvés
Lejtés: Sík és hullámos	Domborzat: Sík (lapály)
Termőhelytípus-változat: ESZTY-ALLV-HÖ-KMÉ-V	T.h. megh. módja: Közvetett (növénytakasok alapján)
Faállománytípus: Hazai nyáras	
Távlati célállomány: Elegyes-fűzes	
Tűzveszélyességi besorolás: Kismértékben veszélyeztetett terület	

ÁLLOMÁNYLEÍRÁS

Szsz	Szint	Fafaj	Eredet	Elegyarány (%)	Elegyedés módja	Záródás (%)	Kor (év)	Magasság* (m)	Átmérő* (cm)	Fakészlet* (m3/ha)
1	Felső	Fekete nyár	ST	50	FF	65	66	33	66	288
2	Felső	Szürke nyár	ST	40	CS	65	66	31	60	209
3	Felső	Fehér fűz	ST	5	CS	65	66	18	64	14
4	Felső	Fehér nyár	ST	5	CS	65	66	30	62	25
5	Hagyásfa	Fekete nyár	ST				66	33	66	29

Összesen:

565

Egyéb fafajok a részletben:

FAKITERMELÉSI TERV

Fakitermelés módja:		TRV		Érintett terület:		Érintett terület:		Érintett terület:	
		Vágás- érettségi		Érintett terület: 4,12 ha		Redukált terület:		Redukált terület:	
Szsz	Fafaj	kor		Redukált terület:		Erély(%)** m3**		Erély(%)** m3**	
1	Fekete nyár	70		100		1187			
2	Szürke nyár	70		100		861			
3	Fehér fűz	70		100		58			
4	Fehér nyár	70		100		103			
5	Fekete nyár	150							

Összesen:

2209

ERDŐSÍTÉSI TERV

Kötelezettség területe: 0 ha

Erdőfelújítás tarvágás jellegű fahasználat után

Választott:

Erdősítés: módja

célállománya

elegyfajjai

Vágás-
érettségi kor
60

1. változat: Természetes sarjeredetű erdőfelújítás mesterséges kiegészítéssel HNY

2. változat:

*Tájékoztató jellegű adatok **Ajánlott mérték

- 15 -

Nyomtatás ideje: 2022.02.24

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 8/b

Részlet: **Tiszaújváros (1900) 28 B (20)**

Területe: 4,12 ha

Gazdálkodó: Tiszaújváros Város Önkormányzata (9003091)

Illetékes: BAZMKH

Utolsó használat módja és éve:

Vonatkozás éve: 2021

Előző azonosító*: Tiszaújváros 28 B

Védett terület megnevezése:

Erdőrezervátum:

Jellemző Natura 2000 jelölő élőhely: 91E0 - Bokorfüzesek (Kiemelt élőhely)

Vadgazdálkodási egység*: Tiszaújvárosi Vadásztársaság (655400)

RÉSZLETSSZINTŰ ELŐÍRÁSOK: A motorfűrészes vágástakarítás és ehhez kapcsolódó faanyagfelkészítés időbeli korlátozás nélkül végezhető. A szálanként elpusztult őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas, vagy böhöncös faegyedek visszahagyandók. Az őshonos fafajok egyedei, valamint az állományszegélyeket alkotó honos cserjefajok egyedei a fahasználatok során visszahagyandók.

MEGJEGYZÉSEK: Vegyeskorú állomány (+/- 5-15 év)

Vegyes záródású állomány

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 9/a

Részlet: **Tiszaújváros (1900) 28 C (30)**

Területe: 1,95 ha

Gazdálkodó: Tiszaújváros Város Önkormányzata (9003091)

Illetékes: BAZMKH

Elsődleges rendeltetés: Part- vagy töltésvédelmi

Üzem mód: Vágásos

További rendeltetések: Natura 2000

Természetességi alapelvárás: Faültetvény

Természetességi állapot: Faültetvény

Erdőtervezési körzet: Dél-Borsodi

Következő ütemezett körzeti erdőtervezés éve: 2030

Erdészeti táj: Közép-Tisza-ártér

Védettség foka: Nem védett terület

Natura 2000: Része a hálózatnak HUBN22096

Tengerszint fel. mag: Hullámtér (ártér)

Fekvés: Középmély fekvés

Lejtés: Sík és hullámos

Domborzat: Sík (lapály)

Termőhelytípus-változat: ESZTY-ALLV-HÖ-KMÉ-V

T.h. megh. módja: Közvetett (növénytársulások alapján)

Faállománytípus: Nemes nyáras

Távlati célállomány: Nemes nyáras

Tűzveszélyességi besorolás: Kismértékben veszélyeztetett terület

ÁLLOMÁNYLEÍRÁS

Sz	Szint	Fafaj	Eredet	Elegyarány (%)	Elegyedés módja	Záródás (%)	Kor (év)	Magasság* (m)	Átmérő* (cm)	Fakészlet* (m3/ha)
1	Felső	Korai nyár	3x3	100	FF	70	51	28	44	244

Összesen:

244

Egyéb fafajok a részletben:

FAKITERMELÉSI TERV

Fakitermelés módja:

TRV

Sz	Fafaj	Vágás- érettségi kor	Érintett terület: 1,95 ha Redukált terület: Erély(%)**	m3**	Érintett terület: Redukált terület: Erély(%)**	m3**	Érintett terület: Redukált terület: Erély(%)**	m3**
1	Korai nyár	35	100	476				

Összesen:

476

ERDŐSÍTÉSI TERV

Kötelezettség területe: 0 ha

Erdőfelújítás tarvágás jellegű fahasználat után

Választott:

Erdősítés: módja

célállománya

Vágás-
érettségi kor

1. változat: Mesterséges erdősítés

NNY/NFÜ

OPNY

30

2. változat: Mesterséges erdősítés

HNY

FTNY, FFÜ

60

*Tájékoztató jellegű adatok

**Ajánlott mérték

- 17 -

Nyomtatás ideje: 2022.02.24

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 9/b

Részlet: **Tiszaújváros (1900) 28 C (30)**

Területe: 1,95 ha

Gazdálkodó: Tiszaújváros Város Önkormányzata (9003091)

Illetékes: BAZMKH

Utolsó használat módja és éve:

Vonatkozás éve: 2021

Előző azonosító*: Tiszaújváros 28 C

Védett terület megnevezése:

Erdőrezervátum:

Jellemző Natura 2000 jelölő élőhely: 91E0 - Bokorfüzesek (Kiemelt élőhely)

Vadgazdálkodási egység*: Tiszaújvárosi Vadásztársaság (655400)

RÉSZLETSZINTŰ ELŐÍRÁSOK: A motorfűrész vágástakarítás és ehhez kapcsolódó faanyagfelkészítés időbeli korlátozás nélkül végezhető. A szálánként elpusztult őshonos fajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas, vagy böhöncös faegyedek visszahagyandók. Az őshonos fajok egyedei, valamint az állománysegélyeket alkotó honos cserjefajok egyedei a felhasználatok során visszahagyandók.

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 10/a

Részlet: **Tiszaújváros (1900) 28 D (40)**

Területe: 9,48 ha

Gazdálkodó: Tiszaújváros Város Önkormányzata (9003091)

Illetékes: BAZMKH

Elsődleges rendeltetés: Part- vagy töltésvédelmi

Üzem mód: Vágásos

További rendeltetések: Natura 2000

Természetességi alapelvárás: Származék erdő

Természetességi állapot: Származék erdő

Erdőtervezési körzet: Dél-Borsodi

Következő ütemezett körzeti erdőtervezés éve: 2030

Erdészeti táj: Közép-Tisza-ártér

Védettség foka: Nem védett terület

Natura 2000: Része a hálózatnak HUBN22096

Tengerszint fel. mag: Hullámtér (ártér)

Fekvés: Középmély fekvés

Lejtés: Sík és hullámos

Domborzat: Sík (lapály)

Termőhelytípus-változat: ESZTY-ALLV-HÖ-MÉ-V

T.h. megh. módja: Közvetett (növényársulások alapján)

Faállománytípus: Egyéb lomb elegyes-hazai nyáras

Távlati célállomány: Elegyes-fűzes

Tűzveszélyességi besorolás: Kismértékben veszélyeztetett terület

ÁLLOMÁNYLEÍRÁS

Sz	Szint	Fafaj	Eredet	Elegyarány (%)	Elegyedés módja	Záródás (%)	Kor (év)	Magasság* (m)	Átmérő* (cm)	Fakészlet* (m3/ha)
1	Felső	Szürke nyár	SG	50	FF	50	46	33	54	197
2	Felső	Fekete nyár	SG	40	SZ	50	46	33	54	157
3	Felső	Fehér fűz	SG	10	CS	50	46	21	40	24
4	Hagyásfa	Fekete nyár	SG				46	33	54	26

Összesen:

404

Egyéb fafajok a részletben: MAK, A, VSZ, AK, ZJ

FAKITERMELÉSI TERV

Fakitermelés módja:			TRV		TRV		TRV	
Sz	Fafaj	Vágás- érettségi kor	Érintett terület: 3,00 ha Redukált terület:	Érély(%)** m3**	Érintett terület: 3,00 ha Redukált terület:	Érély(%)** m3**	Érintett terület: 3,48 ha Redukált terület:	Érély(%)** m3**
1	Szürke nyár	45	100	591	100	593	100	683
2	Fekete nyár	45	100	471	100	470	100	540
3	Fehér fűz	45	100	72	100	70	100	85
4	Fekete nyár	999						

Összesen:

1134

1133

1308

ERDŐSÍTÉSI TERV

Kötelezettség területe: 0 ha

Erdőfelújítás tarvágás jellegű fahasználat után

Választott:

Erdősítés: módja

célállománya

elegyfajajai

Vágás-
érettségi kor
50

1. változat: Természetes sarjeredetű erdőfelújítás mesterséges kiegészítéssel

HNY

2. változat:

*Tájékoztató jellegű adatok

**Ajánlott mérték

- 19 -

Nyomtatás ideje: 2022.02.24

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 10/b

Részlet: **Tiszaújváros (1900) 28 D (40)**

Területe: 9,48 ha

Gazdálkodó: Tiszaújváros Város Önkormányzata (9003091)

Illetékes: BAZMKH

Utolsó használat módja és éve:

Vonatkozás éve: 2021

Előző azonosító*: Tiszaújváros 28 D

Védett terület megnevezése:

Erdőrezervátum:

Jellemző Natura 2000 jelölő élőhely: 91E0 - Bokorfüzesek (Kiemelt élőhely)

Vadgazdálkodási egység*: Tiszaújvárosi Vadásztársaság (655400)

RÉSZLETSZINTŰ ELŐÍRÁSOK: A motorfűrész vágástakarítás és ehhez kapcsolódó faanyagfelkészítés időbeli korlátozás nélkül végezhető. A szálanként elpusztult őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas, vagy böhöncös faegyedek visszahagyandók. Az őshonos fafajok egyedei, valamint az állományszegélyeket alkotó honos cserjefajok egyedei a fahasználatok során visszahagyandók.

MEGJEGYZÉSEK: Vegyes záródású állomány.

Szemlemásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 266/a

Részlet: Tiszaújváros (1900) 29 A (10)

Területe: 1,73 ha

Gazdálkodó: Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (9002416)

Illetékes: BAZMKH

Elsődleges rendeltetés: Part- vagy töltésvédelmi

Üzem mód: Vágásos

További rendeltetések: Natura 2000

Természetességi alapelváras: Származék erdő

Természetességi állapot: Származék erdő

Erdőtervezési körzet: Dél-Borsodi

Következő ütemezett körzeti erdőtervezés éve: 2030

Erdészeti táj: Közép-Tisza-ártér

Védettség foka: Nem védett terület

Natura 2000: Része a hálózatnak HUBN22096

Tengerszint fel. mag: Hullámtér (ártér)

Fekvés: Középmély fekvés

Lejtés: Sík és hullámos

Domborzat: Sík (lapály)

Termőhelytípus-változat: ESZTY-ALLV-HŐ-MÉ-V

T.h. megh. módja: Közvetett (növénytársulások alapján)

Faállománytípus: Elegyes-fűzes

Távlati célállomány: Elegyes-fűzes

Tűzveszélyességi besorolás: Kismértékben veszélyeztetett terület

ÁLLOMÁNYLEÍRÁS

Sz	Szint	Faj	Eredet	Elegyarány (%)	Elegyedés módja	Záródás (%)	Kor (év)	Magasság* (m)	Átmérő* (cm)	Fakészlet* (m3/ha)
1	Felső	Fehér fűz	SG	70	FF	80	46	18	28	218
2	Felső	Szürke nyár	SG	20	SZ	80	46	25	42	85
3	Felső	Fekete nyár	SG	10	SZ	80	46	26	46	45

Összesen:

348

Egyéb fafajok a részletben: A

FAKITERMELESI TERV

Fakitermelés módja:

NFGY

Sz Faj

Vágás-
érettségi

Érintett terület: 1,73 ha
Redukált terület:

Érintett terület:
Redukált terület:

Érintett terület:
Redukált terület:

1 Fehér fűz
2 Szürke nyár
3 Fekete nyár

kor
60
60
60

Erély(%)** m3**
25 94
25 37
25 19

Erély(%)** m3**
25 94
25 37
25 19

Erély(%)** m3**
25 94
25 37
25 19

Összesen:

150

ERDŐSÍTÉSI TERV

Kötelezettség területe: 0 ha

Választott:

Erdősítés: módja

célállománya

elegyfajai

Vágás-
érettségi kor

1. változat:

2. változat:

*Tájékoztató jellegű adatok

**Ajánlott mérték

- 531 -

Nyomtatás ideje: 2022.02.24

Szemlemlásolat

Ügyszám: NFK-000327/008/2022

Hatályos:

Oldal: 266/b

Részlet: **Tiszaújváros (1900) 29 A (10)**

Területe: 1,73 ha

Gazdálkodó: Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (9002416)

Illetékes: BAZMKH

Utolsó használat módja és éve: Növedékközzégyérítés (2017)

Vonatkozás éve: 2021

Előző azonosító*: Tiszaújváros 28 E

Védett terület megnevezése:

Erdőrezervátum:

Jellemző Natura 2000 jelölő élőhely: 91E0 - Bokorfűzesek (Kiemelt élőhely)

Vadgazdálkodási egység*: Tiszaújvárosi Vadásztársaság (655400)

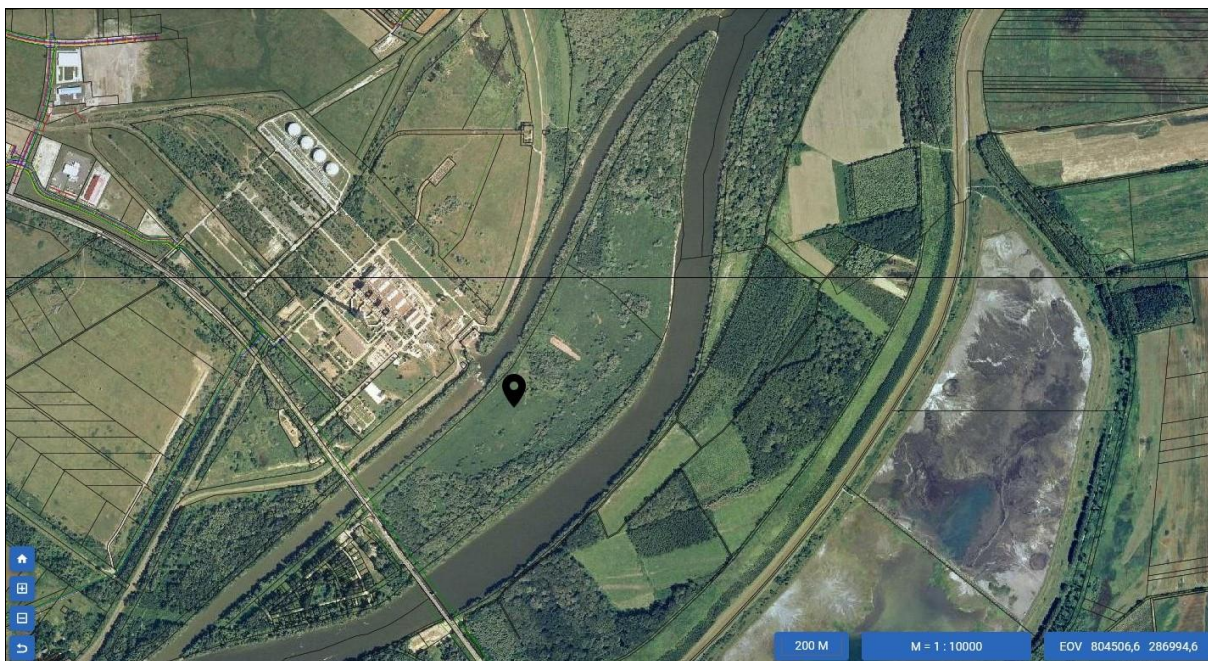
RÉSZLETSZINTŰ ELŐÍRÁSOK: Fakitermelés, közellítés és felkészítés április 1. augusztus 1. között nem végezhető.

Az 5% elegyarányt el nem érő honos fafajok, valamint az állománysegélyeket alkotó honos cserjefajok egyedei a fahasználatok során visszahagyandók. A szálanként elpusztult az állagálmérő elérése vagy azt meghaladó őshonos fafajú álló holtfa, odvas fa, böhönc faegyed nem termelhető ki. Földön fekvő az állagálmérő elérése, vagy azt meghaladó, őshonos fafajú holtfa az erdőrészletből nem távolítható el.

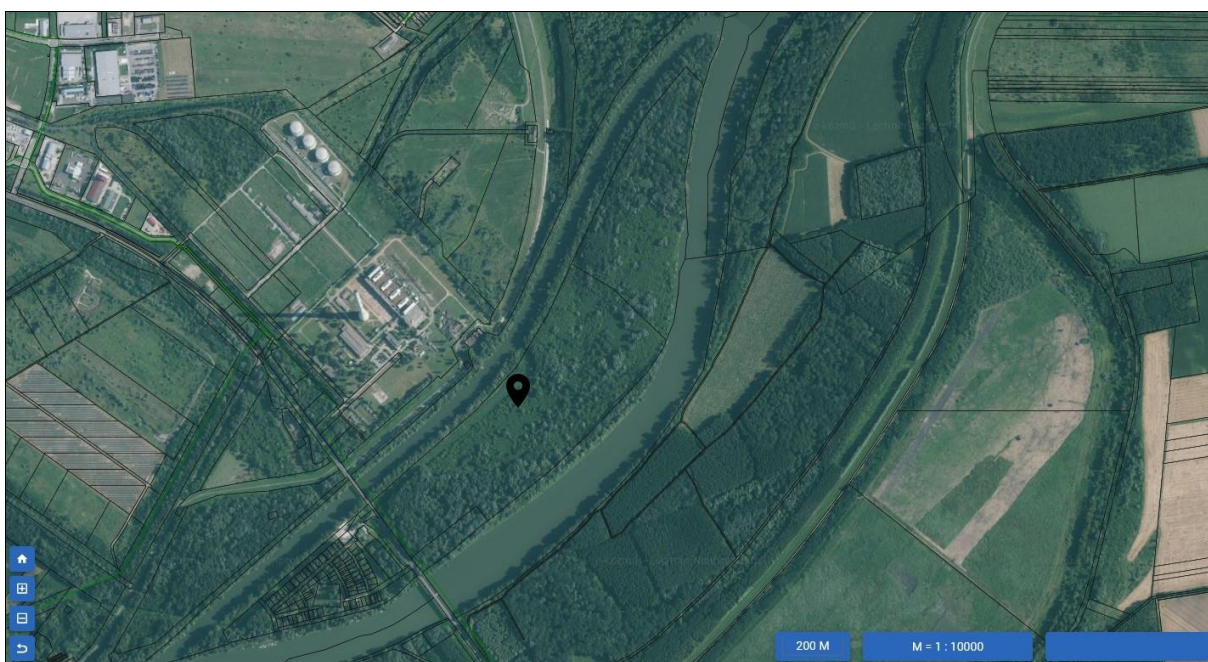
MEGJEGYZÉSEK: A 29 A erdőrészlet a 28 E átnevezésével jött létre.

Erdőterület igénybevétele engedélyezve optikai kábel elhelyezése céljára a 14.3/3630/5/2011. sz. határozattal.(49 m2)

3. A helyi jelentőségű természetvédelmi területre vonatkozó légifényképek, áttekintő térképek, történeti térképek

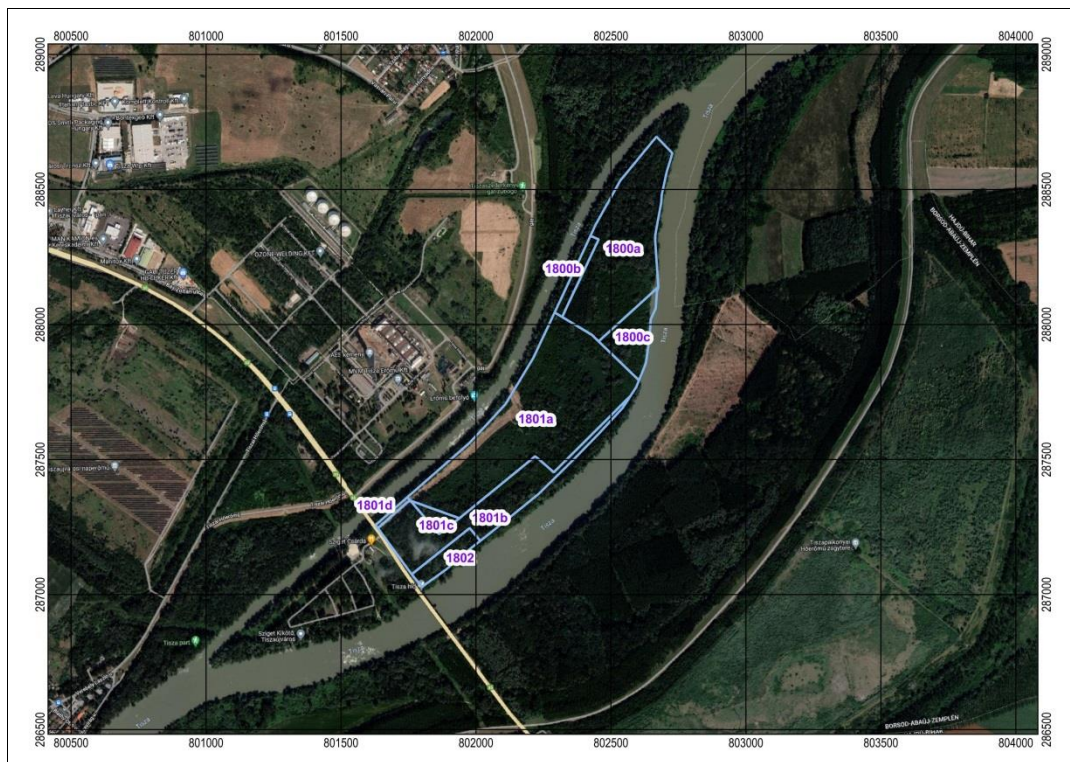
A Tisza-sziget és környezetének áttekintő térképe. (ortofotó 2005.)⁷

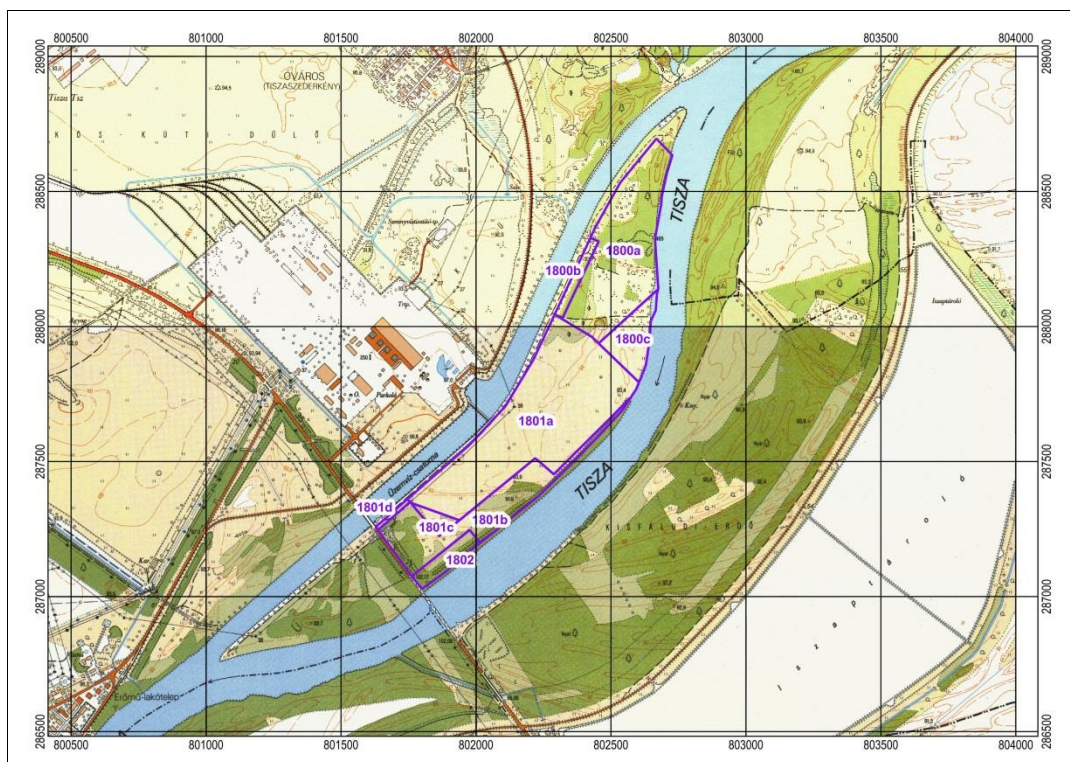
A Tisza-sziget és környezetének áttekintő térképe. (ortofotó 2023.)⁸

⁷ <https://ekozmu.e-epites.hu/>

⁸ <https://ekozmu.e-epites.hu/>

A Tisza-sziget és környezetének áttekintő térképe (alaptérkép Google Hybrid légifotó)

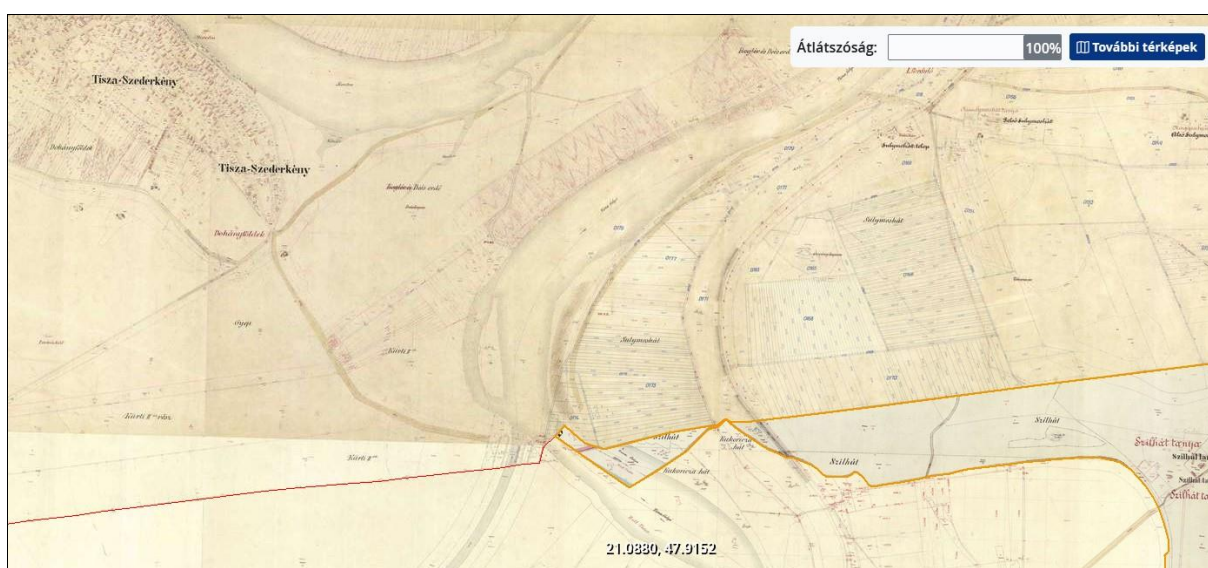

Topográfiai térkép (EOV) másolata a Tisza-sziget az ingatlan nyilvántartási térkép szerinti határaival

A Tisza-sziget környezetének áttekintő térképe - Magyar Királyság Második katonai fölmérés (1819-1869)¹¹

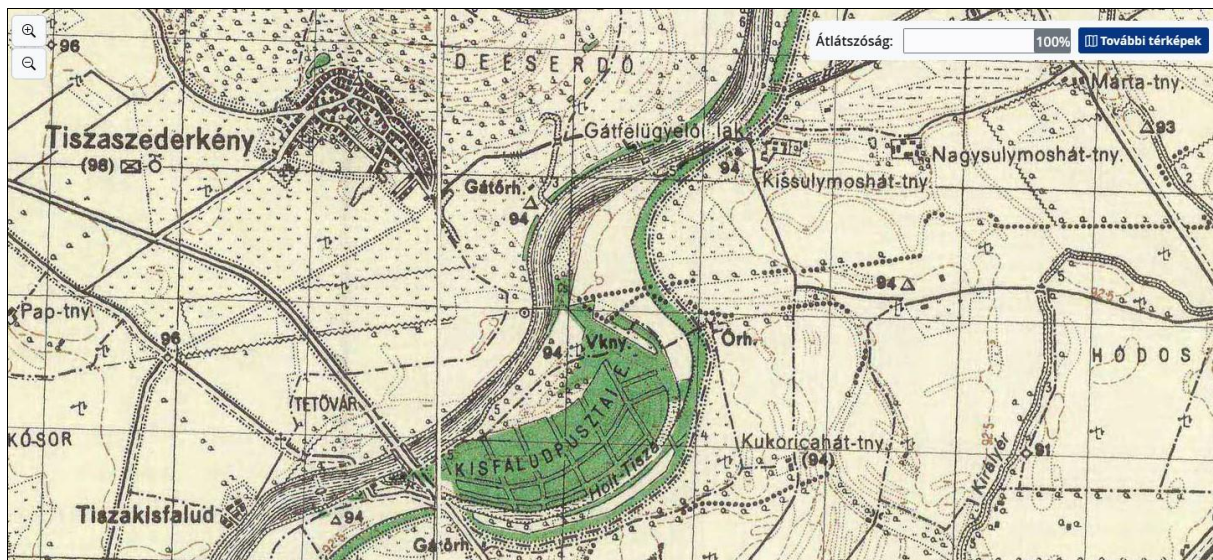

A Tisza-sziget környezetének áttekintő térképe - Habsburg-Birodalom kataszteri térképe (1849)¹²

¹¹ <https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-hungary/?layers=5&bbox=2114367.6352247475%2C6020445.879099986%2C2128346.0567723988%2C6026876.144104475>

¹²

<https://maps.arcanum.com/hu/map/cadastral/?layers=3%2C4&bbox=2341333.5215914226%2C6094065.40000839%2C2355311.943139074%2C6100495.665012879>

Magyarország katonai felmérése (1941)¹³

13

<https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941/?layers=29&bbox=2339797.580153276%2C6089984.711268594%2C2353776.0017009275%2C6096414.976273083>

4. Helyszíni fényképfelvételek

Puhafás, partvédő erdősáv a Tisza-sziget Ny-i partvonalán (2024)

Hódrágás nyom a Tisza-sziget partvédő erdősávjában (2022)

Hódrágás nyom a Tisza-sziget partvédő erdősávjában (2024)

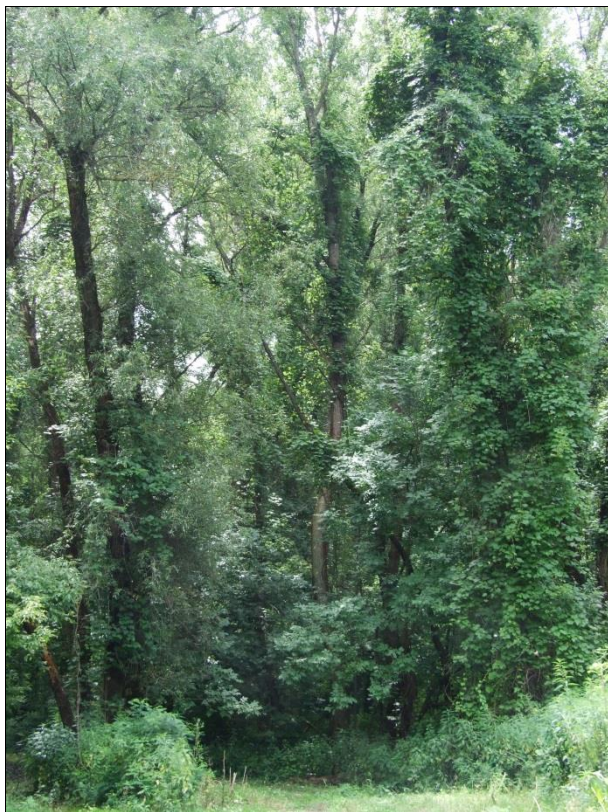
Kanadai aranyvesszővel (*Solidago canadensis* agg.) elegyes kezeletlen gyalogakácos (*Amorpha fruticosa*) a Tisza-sziget 1801a hrsz.-ú területén. (2024)

Kezeletlen és nehezen átjárható gyalogakácos ragadós galajjal (*Galium aparine*) (2024)

A vaddisznó túrásnyomok több helyen is felfedezhetők (2024)

A 28D erdőrészlet szép kifejlődésű állománya (2024)

**A 29A erdőrészlet idősebb állománya,
A gyalogakác a zárt erdőterületeken is jelen van (2024)**